

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის
კომერციული ოპერატორი“

2019 წლის ფინანსური ანგარიშგება

სარჩევი

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა	3
ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება	6
მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	7
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიშგება	8
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება	9
ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები	10

შპს „KPMG საქართველო“
ჯი ემ თი პლაზა
მე-5 სართული, თავისუფლების მოედანი №4
თბილისი, საქართველო 0105
ტელეფონი: +995 322 93 5713
ინტერნეტი: www.kpmg.ge

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ დირექტორთა საბჭოს

დასკვნა

ჩვენ მოვახდინეთ სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ (შემდგომში „კომპანია“) ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებას, კაპიტალში ცვლილებების ანგარიშგებას, ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებას აღნიშნული თარიღით დასრულებული წლისთვის და შენიშვნებს, რომელიც მოიცავს მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებსა და სხვა ახსნა-განმარტებით შენიშვნებს.

ჩვენი აზრით, თანდართული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს „კომპანიის“ ფინანსურ მდგომარეობას 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მის ფინანსურ მაჩვენებლებსა და ფულად ნაკადებს ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

ჩვენ აუდიტი ჩავატარეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს-ები) შესაბამისად. ხსენებული სტანდარტების საფუძველზე ჩვენი პასუხისმგებლობა აღწერილია ჩვენი დასკვნის თავში „აუდიტორთა პასუხისმგებლობები ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. „ბუღალტერთა ეთიკის სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს“ „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსის“ (IESBA კოდექსი) შესაბამისად (დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების ჩათვლით) და საქართველოში არსებული ფინანსური ანგარიშგებების აუდიტის ეთიკური მოთხოვნების გათვალისწინებით, ჩვენ ვართ „კომპანიისგან“ დამოუკიდებლები და ასევე ვართ შესაბამისობაში IESBA კოდექსის სხვა ეთიკურ პასუხისმგებლობებთან. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ აუდიტის მსვლელობისას ჩვენ მიერ მოპოვებული მტკიცებულებები წარმოადგენს აუდიტორული დასკვნისათვის საკმარის და შესაბამის საფუძველს.

მმართველობითი ანგარიში

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს „მმართველობითი ანგარიშზე“. ჩვენი დასკვნა ფინანსური ანგარიშგების შესახებ არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშს.

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს „მმართველობითი ანგარიშის“ წაკითხვას და, შესაბამისად, იმის განსაზღვრას არის თუ არა „მმართველობითი ანგარიში“ არსებითად შეუსაბამო ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის პროცესში ჩვენს მიერ მიღებულ ცოდნასთან მიმართებაში, ან სხვაგვარად ხომ არ მოიცავს ის არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ არ გავცემთ არანაირი სახის მარწმუნებელ დასკვნას მმართველობით ანგარიშთან დაკავშირებით. ჩვენ გავეცანით „მმართველობით ანგარიშს“ და ჩვენს მიერ შესრულებული სამუშაოს მიხედვით ჩვენ გამოგვაქვს დასკვნა, რომ მმართველობითი ანგარიში:

- შეესაბამება ფინანსურ ანგარიშგებას და არ მოიცავს არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოთხოვნილ და მასთან შესაბამისობაში მყოფ ყველა ინფორმაციას.

ხელმძღვანელობის და მმართველობაზე უფლებამოსილ პირთა პასუხისმგებლობები ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიანად წარდგენაზე, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლის ისეთი მექანიზმების შემუშავებაზე, რომლებსაც ხელმძღვანელობა საჭიროდ მიიჩნევს თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად დაშვებული არსებითი უზუსტობებისგან თავისუფალი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია შეაფასოს „კომპანიის“ საქმიანობის უწყვეტობის უნარი, საჭიროებისამებრ გასცეს ინფორმაცია უწყვეტი ფუნქციონირების საკითხებთან დაკავშირებით და გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის აღნიშნული პრინციპი მანამ, სანამ ხელმძღვანელობას არ გაუჩნდება სურვილი მოახდინოს „კომპანიის“ ლიკვიდაცია ან შეწყვიტოს ოპერაციები, ან არ ექნება რაიმე სხვა რეალური ალტერნატივა, გარდა ზემოთ განსაზღვრული ქმედებებისა.

მმართველობაზე პასუხისმგებელი პირები პასუხს აგებენ კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორთა პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენს მიზანს წარმოადგენს გონივრული რწმუნების მიღება იმის თაობაზე, არის თუ არა ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალი თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად დაშვებული არსებითი უზუსტობებისგან და აუდიტორთა დასკვნის გაცემა, რომელიც მოიცავს ჩვენს აზრს. გონივრული რწმუნება არის რწმუნებულების მაღალი დონე, მაგრამ ის არ წარმოადგენს გარანტიას იმისა, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობებს ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შესაძლოა წარმოიშვას თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად და არსებითად მოიაზრებოდნენ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი, რომ მათ შეუძლიათ, ცალკე ან ერთობლივად, გავლენა მოახდინონ მომხმარებელთა ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც მიიღება წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე.

ასს-ს შესაბამისი აუდიტის მსვლელობისას, ჩვენ ვიყენებთ პროფესიულ მსჯელობას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ამასთან ჩვენ:

- ვახდენთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად არსებითი უზუსტობების დაშვების რისკების იდენტიფიცირებას და მათ შეფასებას, ამ რისკების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დაგეგმვას და განხორციელებას და ისეთი აუდიტორული მტკიცებულებების მოპოვებას, რომლებიც საკმარისი და შესაბამისია ჩვენი დასკვნის საფუძვლის შესაქმნელად. თაღლითობის შედეგად წარმოშობილი არსებითი უზუსტობების არ გამოვლენის რისკი უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის, რადგან თაღლითობა შესაძლოა მოიცავდეს უკანონო ფარულ გარიგებებს, გაყალბებებს, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, დამახინჯებას ან შიდა კონტროლის მექანიზმების უგულვებელყოფას;

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“

დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა

გვერდი 3

- ვახდენთ აუდიტის შესაბამისი შიდა კონტროლის მექანიზმების გააზრებას ვითარების შესაბამისი აუდიტორული პროცედურების დასაგეგმად და არა ჯგუფის შიდა კონტროლის მექანიზმების ეფექტურობის შესახებ აზრის გამოსახატავად;
- ვაფასებთ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკების მიზანშეწონილობას, ასევე ხელმძღვანელობის მიერ მომზადებული სააღრიცხვო შეფასებების და განმარტებითი შენიშვნების გონივრულობას;
- გამოგვაქვს დასკვნა ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებულ საქმიანობის უწყვეტობის დაშვების მიზანშეწონილობაზე, ასევე მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე ვასკვნით, აქვს თუ არა ადგილი არსებით განუსაზღვრელობებს ისეთ მოვლენებსა და ვითარებებთან მიმართებაში, რომლებმაც შესაძლოა ექვსი ქვეშ დააყენოს „კომპანიის“ საქმიანობის უწყვეტობის უნარი. თუ ჩვენ დავასკვნით, რომ ადგილი აქვს არსებით განუსაზღვრელობას, მოგვეთხოვება, რომ აუდიტორთა დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსურ ანგარიშგებაში შესაბამის ახსნა-განმარტებით შენიშვნაზე ან, ამგვარი ახსნა-განმარტებითი შენიშვნის არაადეკვატურობის შემთხვევაში, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება ჩვენ მიერ აუდიტორთა დასკვნის გაცემის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. ამასთან, მომავალში წარმოშობილმა მოვლენებმა და შექმნილმა ვითარებებმა შესაძლოა აიძულოს „კომპანია“, შეწყვიტოს ფუნქციონირება, როგორც მოქმედმა საწარმომ;
- ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების მთლიან წარდგენას, მის სტრუქტურასა და შინაარსს, მათ შორის განმარტებით შენიშვნებს და იმას, წარმოაჩენს თუ არა ფინანსური ანგარიშგება ძირითად გარიგებებსა და მოვლენებს ისეთი ფორმით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას მთლიანი დოკუმენტის კეთილსინდისიერად წარდგენა.

სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, მმართველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვუზიარებთ ინფორმაციას აუდიტის მასშტაბისა და ვადების, ასევე მნიშვნელოვანი შედეგების შესახებ, მათ შორის ჩვენ მიერ აუდიტის პროცესში შიდა კონტროლის მექანიზმებში აღმოჩენილი ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ხარვეზის შესახებ.

პარტნიორი აუდიტისა, რომლის შედეგადაც მოცემული „დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა“ გაიცა, არის:

კარენ საფარიანი

შპს „KPMG Georgia“

თბილისი, საქართველო

25 სექტემბერი 2020 წელი

*სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“
ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით*

ლარი	შენიშვნები	31 დეკემბერი 2019	31 დეკემბერი 2018*
აქტივები			
აქტივი გამოყენების უფლებით	3	954,309	-
ძირითადი საშუალებები	11	393,729	463,345
არამატერიალური აქტივები		128,195	159,798
სხვა ინვესტიციები	19	306,219	4,157
გრძელვადიანი აქტივები		1,782,452	627,300
მარაგები		2,472	438
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	12	70,080,093	73,481,201
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	13	3,963,095	12,828,155
მიმდინარე აქტივები		74,045,660	86,309,794
სულ აქტივები		75,828,112	86,937,094
კაპიტალი	14		
სააქციო კაპიტალი		87,309	87,309
მესაკუთრის არაფულადი შენატანების რეზერვი		(15,660)	(15,660)
ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი		249,421	250,150
გაუნაწილებელი მოგება		12,994,028	13,450,570
სულ კაპიტალი		13,315,098	13,772,369
ვალდებულებები			
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	15	60,543,486	73,096,789
მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულება		1,068,070	67,936
საიჯარო ვალდებულებები	3	901,458	-
მიმდინარე ვალდებულებები		62,513,014	73,164,725
სულ ვალდებულებები		62,513,014	73,164,725
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		75,828,112	86,937,094

*კომპანიამ თავდაპირველად ფასს 16 2019 წლის 1 იანვარს გამოიყენა, მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით. ამ მიდგომის ფარგლებში, შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხილეთ შენიშვნა 3.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10 - 42 გვერდებზე.

სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი”
მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 2019 წლისათვის

ლარი	შენიშვნა	2019	2018*
შემოსავალი	6	568,206,358	521,195,299
რეალიზებული საქონლის / გაწეული მომსახურების თვითღირებულება	6	(562,755,559)	(514,359,858)
სრული მოგება		5,450,799	6,835,441
სხვა შემოსავალი		759,258	638,990
ადმინისტრაციული ხარჯები	8	(4,202,484)	(4,188,700)
უიმედო ვალის ხარჯის აღდგენა, ნეტო	9	1,901,301	-
გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე	9	(4,192,439)	(5,062,542)
შედეგები საოპერაციო საქმიანობიდან		(283,565)	(1,776,811)
ფინანსური შემოსავალი	7	1,173,565	2,081,413
ფინანსური ხარჯები	7	(306,964)	(142,207)
წმინდა ფინანსური შემოსავალი		866,601	1,939,206
მოგება დაბეგვრამდე		583,036	162,395
მოგების გადასახადის ხარჯი	10	(39,578)	(112,741)
მოგება წლის განმავლობაში		543,458	49,654
სხვა სრული შემოსავალი/(ზარალი)			
<i>ერთეულები, რომლებიც არასოდეს იქნება რეკლასიფიცირებული მოგებაში ან ზარალში</i>			
ძირითადი საშუალებების გადაფასება	11	(729)	48,823
სხვა სრული შემოსავალი/(ზარალი)		(729)	48,823
სულ მოგება და სხვა სრული შემოსავალი წლის განმავლობაში		542,729	98,477

*კომპანიამ თავდაპირველად ფასს 16 2019 წლის 1 იანვარს გამოიყენა, მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით. ამ მიდგომის ფარგლებში, შესადარის ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხილეთ შენიშვნა 3.

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2020 წლის 25 სექტემბერს და მისი სახელით ხელმოწერილია შემდეგი პირების მიერ:

ზაზა დვალიშვილი
გენერალური დირექტორი

ხათუნა ჩადუნელი
ფინანსური დეპარტამენტის
უფროსი

მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10 - 42 გვერდებზე.

*სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი”
კაპიტალში ცვლილებების ანგარიშგება 2019 წლისათვის*

ლარი	სააქციო კაპიტალი	მესაკუთრის არაფულადი შენატანის რეზერვი	ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ კაპიტალი
ნაშთი 2018 წლის 1 იანვარს	87,309	(15,660)	201,327	16,635,516	16,908,492
სულ სრული შემოსავალი წლის განმავლობაში					
მოგება წლის განმავლობაში	-	-	-	49,654	49,654
სხვა სრული შემოსავალი					
ძირითადი საშუალებების გადაფასება (შენიშვნა 11)	-	-	48,823	-	48,823
სულ სრული შემოსავალი წლის განმავლობაში	-	-	48,823	49,654	98,477
პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრებთან					
დივიდენდები (შენიშვნა 14(b))	-	-	-	(3,234,600)	(3,234,600)
სულ პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრებთან	-	-	-	(3,234,600)	(3,234,600)
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბერს	87,309	(15,660)	250,150	13,450,570	13,772,369
 ნაშთი 2019 წლის 1 იანვარს*	 87,309	 (15,660)	 250,150	 13,450,570	 13,772,369
სულ სრული შემოსავალი წლის განმავლობაში					
მოგება წლის განმავლობაში	-	-	-	543,458	543,458
სხვა სრული შემოსავალი					
ძირითადი საშუალებების გადაფასება (შენიშვნა 11)	-	-	(729)	-	(729)
სულ სრული შემოსავალი/(ზარალი) წლის განმავლობაში	-	-	(729)	543,458	542,729
პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრებთან					
დივიდენდები (შენიშვნა 14(b))	-	-	-	(1,000,000)	(1,000,000)
სულ პირდაპირ კაპიტალში ასახული ოპერაციები მესაკუთრებთან	-	-	-	(1,000,000)	(1,000,000)
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბერს	87,309	(15,660)	249,421	12,994,028	13,315,098

*კომპანიამ თავდაპირველად ფასს 16 2019 წლის 1 იანვარს გამოიყენა, მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით. ამ მიდგომის ფარგლებში, შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხილეთ შენიშვნა 3.

კაპიტალში ცვლილებების ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10 - 42 გვერდებზე.

*სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი”
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება 2019 წლისათვის*

ლარი	შენიშვნები	2019	2018*
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან			
მოგება წლის განმავლობაში		543,458	49,654
<i>კორექტირებები:</i>			
ცვეთა და ამორტიზაცია	11	938,994	135,466
გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე, წმინდა	9	2,291,138	5,062,542
წმინდა ფინანსური შემოსავალი	7	(866,601)	(1,939,206)
მოგების გადასახადის ხარჯი		39,578	112,741
ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან სამუშაო კაპიტალის და ანარიცხების ცვლილებამდე		2,946,567	3,421,197
ცვლილება მარაგებში		(2,034)	945
ცვლილება სხვა გრძელვადიან აქტივებში		-	(560)
ცვლილება მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებებში		1,284,480	3,597,275
ცვლილება სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებში		2,159,874	(43,013,012)
ცვლილება სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებში და საიჯარო ვალდებულებებში		(13,603,207)	33,858,530
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული ფულადი ნაკადები მოგების გადასახადის გადახდამდე		(7,214,320)	(2,135,625)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(323,924)	-
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(7,538,244)	(2,135,625)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
მიღებული პროცენტი		1,173,565	2,081,413
სხვა ინვესტიციების შესყიდვა		(302,063)	-
ძირითადი საშუალებების შესყიდვა		(55,007)	(303,307)
არამატერიალური აქტივების შესყიდვა		(22,539)	(97,362)
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		793,956	1,680,744
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობებიდან			
გადახდილი დივიდენდები		(1,000,000)	(3,000)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა		(1,000,000)	-
ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(2,000,000)	(3,000)
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა შემცირება		(8,744,287)	(457,881)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 1 იანვრის მდგომარეობით		12,828,155	13,414,057
ვალუტის კურსის ცვალებადობის გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		(120,733)	(128,021)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 31 დეკემბერს	13	3,963,095	12,828,155

*კომპანიამ თავდაპირველად ფასს 16 2019 წლის 1 იანვარს გამოიყენა, მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით. ამ მიდგომის ფარგლებში, შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. იხილეთ შენიშვნა 3.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 10 - 42 გვერდებზე.

შენიშვნა	გვერდი	შენიშვნა	გვერდი
1. ანგარიშგების წარმდგენი საწარმო	11	10. მოგების გადასახადი	31
2. მომზადების საფუძველი	12	11. ძირითადი საშუალებები	32
3. ცვლილებები მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში	13	12. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	33
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები	15	13. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	33
5. ახალი სტანდარტები და ახსნა-განმარტებები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული	27	14. კაპიტალი და რეზერვები	33
6. შემოსავალი და გაყიდვების თვითღირებულება	27	15. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	34
7. წმინდა ფინანსური შემოსავალი	29	16. სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა	34
8. ადმინისტრაციული ხარჯები	30	17. პირობითი ვალდებულებები	39
9. გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე/(უიმედო ვალის ხარჯის აღდგენა, წმინდა)	30	18. დაკავშირებული მხარეები	39
		19. სხვა ინვესტიციები	40
		20. შემდგომი მოვლენები	41

1. ანგარიშგების წარმდგენი საწარმო

(a) ორგანიზაცია და ოპერაციები

სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ (შემდგომში „კომპანია“) დაარსდა საქართველოში 2006 წლის 1 სექტემბერს, როგორც შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება. 2011 წლის 18 აგვისტოს შპს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ სააქციო საზოგადოებად გარდაიქმნა, საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2011 წლის 10 აგვისტოს #142 ბრძანების საფუძველზე. „კომპანიის“ რეგისტრაციის ნომერია: 205170036.

„კომპანიის“ იურიდიული მისამართია: ბარათაშვილის ქუჩა №2, თბილისი, საქართველო.

„კომპანიის“ ძირითადი საქმიანობა მოიცავს საბალანსო ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვას, ელექტროენერგიის იმპორტ-ექსპორტს და საქართველოში ელექტროენერგიის შესყიდვა-რეალიზაციის პროცესების ხელშეწყობას.

„ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, 2010 წლის სექტემბრიდან ქვეყნის ერთიანი ელექტროენერგეტიკული სისტემის მდგრადობას, უსაფრთხო და საიმედო ფუნქციონირებას ემსახურება გარანტირებული სიმძლავრე. გარანტირებული სიმძლავრის წყაროს წარმოადგენს თბოელექტროსადგურები, რომლებიც უნდა აკმაყოფილებდეს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ტექნიკურ პარამეტრებს. თერმული გარანტირებული სიმძლავრის მინიმალური რაოდენობა თითოეული წყაროსთვის და პერიოდისთვის განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის მიერ. „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები“-ს მიხედვით, გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობა ხორციელდება მხოლოდ „კომპანიის“ მიერ. 2014 წლის 31 აგვისტომდე ზემოთხსენებულ ოპერაციებში „კომპანია“ მოქმედებდა როგორც აგენტი და არა როგორც პირდაპირი გამყიდველი (პრინციპალი). მას შემდეგ, რაც 2014 წლის 1 სექტემბერს კანონმდებლობაში ცვლილებები შევიდა, „კომპანია“ მოქმედებს გარანტირებული სიმძლავრის ოპერაციებში როგორც პირდაპირი გამყიდველი.

„კომპანიის“ ძირითადი საქმიანობები განსაზღვრულია „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის 2006 წლის 30 აგვისტოს №77 ბრძანებით დამტკიცებული „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესებით“.

1999 წლის 30 აპრილით დათარიღებული საქართველოს კანონი "ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ" ძალადაკარგულად გამოცხადდა 2019 წლის 20 დეკემბერს, როდესაც ძალაში შევიდა ახალი კანონი "საქართველოს ეროვნული ენერგომომარაგება და წყალმომარაგება". ახალი კანონი განსაზღვრავს მომავალი ბაზრების ზოგად ჩარჩოს და იძლევა მითითებებს გარდამავალი პერიოდისთვის (შენიშვნა 20).

„კომპანიის“ დამფუძნებელი და საბოლოო მაკონტროლებელი მხარეა საქართველოს მთავრობა. „კომპანიის“ 100%-იანი წილის მფლობელია სს „საპარტნიორო ფონდი“, რომელიც მთლიანად სახელმწიფო მფლობელობაშია (შენიშვნა 20).

დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციები განხილულია მე-18 შენიშვნაში.

(b) საქართველოს ბიზნეს გარემო

„კომპანიის“ საქმიანობა ძირითადად ხორციელდება საქართველოს ტერიტორიაზე. შესაბამისად, „კომპანია“ დამოკიდებულია საქართველოს ეკონომიკურ და ფინანსურ ბაზრებზე, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებადი ქვეყნის ბაზრებს. სამართლებრივი, საგადასახადო და მარეგულირებელი ბაზრები ჯერ კიდევ განვითარების ეტაპზეა და განიცდის სხვადასხვა ინტერპრეტაციებსა და ცვლილებებს, რომლებიც სხვა სამართლებრივ და ფისკალურ

დაბრკოლებებთან ერთად, სირთულეებს უქმნის საქართველოს ტერიტორიაზე მომუშავე კომპანიებს. წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება ასახავს ხელმძღვანელობის მიერ საქართველოს ბიზნეს გარემოს გავლენის შეფასებას „კომპანიის“ ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე. მომავალი ბიზნეს გარემო შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელმძღვანელობის შეფასებებისაგან.

2. მომზადების საფუძველი

(a) შესაბამისობა

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან (ფასს) სრულ შესაბამისობაში.

ეს არის კომპანიის პირველი წლიური ფინანსური ანგარიშგების ნაკრები სადაც გამოყენებულია ფასს 16 „იჯარები“. ცვლილებები მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში აღწერილია 5 შენიშვნაში.

(b) სამუშაო და წარმოდგენი ვალუტა

საქართველოს ეროვნული ვალუტა არის ქართული ლარი („ლარი“), რომელიც „კომპანიის“ სამუშაო ვალუტას წარმოადგენს. შესაბამისად, მოცემულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ფინანსური ინფორმაცია წარმოდგენილია ლარში. ლარში წარმოდგენილი ყველა ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს სავალუტო ერთეულამდე.

(c) შეფასებებისა და მსჯელობების გამოყენება

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფასს-თან შესაბამისობაში, რაც ხელმძღვანელობისაგან მოითხოვს ისეთი მსჯელობების, შეფასებებისა და დაშვებების გაკეთებას, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკაზე და ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების ოდენობაზე. რეალური შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს ამ შეფასებებისაგან.

შეფასებებისა და ძირითადი დაშვებების გადახედვა მუდმივად ხორციელდება. სააღრიცხვო შეფასებების გადახედვის შედეგების აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა მათი გადახედვა და ნებისმიერ შემდგომ პერიოდში, რომელშიც მათ ექნებათ გავლენა.

ინფორმაცია კრიტიკული მსჯელობების შესახებ, რომელიც გამოიყენება სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავებისას და რომელთაც აქვთ ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებულ თანხებზე, განსაზღვრულია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 6 – მოქმედებს როგორც აგენტი მთავრობის დადგენილება N923-ით რეგულირებულ გარიგებებში;
- შენიშვნა 6 – მოქმედებს როგორც პრინციპალი აფხაზეთთან დადებულ გარიგებებში;
- შენიშვნა 16(b)(ii) – რეზერვები სავაჭრო მოთხოვნებისთვის; და
- შენიშვნა 20 - წინა პერიოდების ზარალების კორექტირება როგორც არამაკორექტირებელი მოვლენა.

ინფორმაცია იმ ვარაუდებისა და შეფასებებთან დაკავშირებული უზუსტობების შესახებ, რომლებიც მომდევნო ფინანსური წლის განმავლობაში არსებითი ცვლილებების მნიშვნელოვანი რისკის წინაშე დგანან, განხილულია შემდეგ შენიშვნებში: შენიშვნა 16(b)(ii) - სავაჭრო მოთხოვნებზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შეფასება.

სამართლიანი ღირებულების შეფასება

სამართლიანი ღირებულება იყოფა სამართლიანი ღირებულების იერარქიის შემდეგ დონეებად, შეფასების ტექნიკაში გამოყენებულ მონაცემებზე დაყრდნობით:

- დონე 1: კოტირებული საბაზრო ფასი (კორექტირების გარეშე) აქტიურ ბაზარზე ანალოგიური ფინანსური ინსტრუმენტისთვის.
- დონე 2: მონაცემები გარდა პირველ დონეში შემავალი მონაცემებისა, რომლებიც თვალსაჩინოა როგორც პირდაპირ (ფასები), ასევე ირიბად (ფასებისაგან წარმოებული).
- დონე 3: მონაცემები აქტივისა ან ვალდებულებისთვის, რომლებიც არ ეყრდნობა დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (არადაკვირვებადი მონაცემები).

იმ შემთხვევაში, როდესაც აქტივისა ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული მონაცემების დაჯგუფება შესაძლოა სამართლიანი ღირებულების სხვადასხვა დონეებში, სამართლიანი ღირებულების შეფასების დაჯგუფება ხდება მთლიანობაში, სამართლიანი ღირებულების იერარქიის იმავე დონეში, რომელშიც ყველაზე დაბალი დონის მონაცემებია, რაც მნიშვნელოვანია მთლიანი შეფასებისთვის.

დამატებითი ინფორმაცია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას გაკეთებული დაშვებების შესახებ მოცემულია მე-16 შენიშვნაში - სამართლიანი ღირებულება და რისკების მართვა.

3. ცვლილებები მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში

გარდა ქვემოთ აღწერილი ცვლილებებისა, კომპანია თანმიმდევრულად იყენებდა სააღრიცხვო პოლიტიკებს წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ყველა პერიოდთან მიმართებაში.

ფასს 16

კომპანიამ თავდაპირველად ფასს 16, 2019 წლის 1 იანვრიდან გამოიყენა. ფასს 16-ს შემოაქვს ერთიანი, საბალანსო აღრიცხვის მოდელი მოიჯარეებისთვის. შედეგად, კომპანია, როგორც მოიჯარე, აღიარებს აქტივებს გამოყენების უფლებით რაც ასახავს მის უფლებას გამოიყენოს აღნიშნული აქტივები და საიჯარო ვალდებულებებს რაც ასახავს მის ვალდებულებას განახორციელოს საიჯარო გადახდები.

კომპანიამ გამოიყენა ფასს 16 მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით და აქტივი გამოყენების უფლებით შეაფასა საიჯარო ვალდებულების ტოლი ოდენობით (კორექტირებული ავანსებით და დარიცხვებით). შესაბამისად, 2018 წლისთვის წარმოდგენილი შესადარისი ინფორმაცია არ ყოფილა გადაანგარიშებული - ანუ წარმოდგენილია ადრე აღრიცხულის შესაბამისად, ბასს 17-ის და დაკავშირებული ინტერპრეტაციების ფარგლებში. სააღრიცხვო პოლიტიკების ცვლილებების დეტალები განმარტებულია ქვემოთ. ამასთანავე, ფასს 16-ის ახსნა-განმარტებითი მოთხოვნები ზოგადად არ ყოფილა გამოყენებული შესადარისი ინფორმაციაზე.

იჯარის განმარტება

ადრე, კომპანია ხელშეკრულების დადებისას განსაზღვრავდა იყო თუ არა ან შეიცავდა თუ არა გარიგება იჯარას ბასს 17 *იჯარების* და ფასიკ 4 *როგორ განვსაზღვროთ შეიცავს თუ არა გარიგება იჯარას* - ფარგლებში. კომპანია ამჟამად აფასებს არის თუ არა ან შეიცავს თუ არა ხელშეკრულება იჯარას იჯარის ახალი განმარტების მიხედვით. ფასს 16-ის ფარგლებში, ხელშეკრულება არის ან შეიცავს იჯარას, თუ იჯარა გადასცემს კონკრეტული აქტივის გამოყენების კონტროლის უფლებას, კონკრეტული დროის პერიოდით, კონკრეტული ანაზღაურების სანაცვლოდ.

ფასს 16-ზე გადასვლისას, კომპანიამ გარიგებების იჯარებად კლასიფიკაციისთვის პრაქტიკული მიზანშეწონილობის გამოყენება აირჩია. კომპანიამ ფასს 16 მხოლოდ ადრე იჯარებად კლასიფიცირებულ ხელშეკრულებებთან მიმართებაში გამოიყენა. ხელშეკრულებები რომლებიც არ იყო კლასიფიცირებული იჯარებად ბასს 17-ის და ფასიკ 4-ის ფარგლებში არ ყოფილა გადაფასებული იჯარის არსებობაზე ფასს 16-ის ფარგლებში. მაშასადამე, იჯარის განმარტება ფასს 16-ის ფარგლებში გამოყენებულ იქნა მხოლოდ 2019 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდეგ დადებულ ან შეცვლილ ხელშეკრულებებზე.

როგორც მოიჯარე

ჯგუფის საიჯარო ხელშეკრულებები საოფისე ფართის იჯარებს უკავშირდება.

როგორც მოიჯარე, კომპანია ადრე იჯარებს საოპერაციო იჯარების სახით აკლასიფიცირებდა მისი შეფასების მიხედვით გადასცემდა თუ არა იჯარა მფლობელობის არსებითად ყველა რისკსა და ანაზღაურებას. ფასს 16-ის ფარგლებში, კომპანია, იჯარების უმეტესობისთვის აღიარებს აქტივებს გამოყენების უფლებით და საიჯარო ვალდებულებებს - ანუ აღნიშნული იჯარები არის საბალანსო. კომპანია აღნიშნულ იჯარებთან დაკავშირებულ საიჯარო გადახდებს ხარჯების სახით აღიარებს, წრფივი მეთოდით იჯარის ვადის მანძილზე.

აქტივები გამოყენების უფლებით და დაკავშირებული საიჯარო ვალდებულებები წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ცალკე ერთეულის სახით.

იჯარების დაფარვის ვადის ანალიზი წარმოდგენილია 16(b)(iv) შენიშვნაში.

აქტივების გამოყენების უფლებით და საიჯარო ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებები 2019 წლის 1 იანვრის და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, არის შემდეგი:

’000 ლარი	ოფისის იჯარა	სულ
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 1 იანვარს	1,715,056	1,715,056
მთლიანი საბალანსო ღირებულება		
2019 წლის 31 დეკემბერს	1,715,056	1,715,056
ცვეთის დარიცხვა 2019 წელს და დაგროვილი		
ცვეთა 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის	(760,747)	(760,747)
წმინდა საბალანსო ღირებულება		
2019 წლის 31 დეკემბერს	954,309	954,309
საიჯარო ვალდებულება		
2019 წლის 1 იანვრისთვის	(1,715,056)	(1,715,056)
პროცენტის დარიცხვა	(186,402)	(186,402)
საიჯარო ვალდებულების გადახდა	1,000,000	1,000,000
საიჯარო ვალდებულება 2019 წლის 31 დეკემბერს	(901,458)	(901,458)

კომპანია აღიარებს აქტივს გამოყენების უფლებით და საიჯარო ვალდებულებას იჯარის დაწყების თარიღისთვის. აქტივი გამოყენების უფლებით თავდაპირველად ფასდება თვითღირებულებით და შემდგომ თვითღირებულებას გამოკლებული ნებისმიერი დაგროვილი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი, და კორექტირებულია საიჯარო ვალდებულებების კონკრეტული გადაფასებებით.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად მომავალი საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით ფასდება (გადასვლის თარიღისთვის), დისკონტირებული იჯარაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით ან თუ აღნიშნული განაკვეთის დროულად განსაზღვრა ვერ ხერხდება, კომპანიის მზარდი სასესხო განაკვეთით. ზოგადად, კომპანია დისკონტირების განაკვეთად მის მზარდ სასესხო განაკვეთს იყენებს.

საიჯარო ვალდებულება შემდგომ იზრდება საიჯარო ვალდებულების საპროცენტო ხარჯით და მცირდება განხორციელებული საიჯარო გადახდებით. ის გადაფასდება მაშინ როდესაც მომავალი საიჯარო გადახდების ცვლილებას ქენება ადგილი, რომელიც გამოწვეულია ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილებით, ნარჩენი ღირებულების გარანტიის ფარგლებში გადასახდელი ოდენობის შეფასებაში ცვლილებით, ან შესაბამისობის შემთხვევაში, ცვლილებით შეფასებაში იმისა იყო თუ არა შესყიდვის ან გახანგრძლივების შესაძლებლობის გამოყენება გონივრულად მოსალოდნელი ან შეწყვეტის შესაძლებლობის გამოყენება გონივრულად არ იყო მოსალოდნელი.

საიჯარო ვადა ასახავს კომპანიის გონივრულ შეფასებას პერიოდისა რომლის განმავლობაშიც შესაბამისი აქტივი იქნება გამოყენებული. საიჯარო ვადის დადგენისას კომპანია მის განსჯას ხელშეკრულების ფართო ეკონომიკაზე და შესაბამის აქტივზე ამყარებს, და არა მხოლოდ სახელშეკრულებო პირობებზე და საშუალებას იძლევა ფაქტორებს როგორებიცაა, ეკონომიკური ჯარიმები, იურიდიული მიდგომა იჯარის განახლებასთან და კომპანიის მომავალი ბიზნეს გეგმები ეფექტურად იყოს ასახული იჯარის ვადის შეფასებაში.

(i) გადასვლა

ადრე, კომპანია იჯარებს, ბასს 17-ის ფარგლებში, საოპერაციო იჯარებად აკლასიფიცირებდა. კომპანია, მოკლევადიანი იჯარებისთვის იყენებს აღნიშნული მიდგომის გამოყენების გაგრძელების შესაძლებლობას და აღიარებს აქტივს გამოყენების უფლებით და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას ფასს 16-ის მიხედვით გრძელვადიანი ხელშეკრულებების შემთხვევაში (ხელშეკრულებით ან არსით). რადგან ხელმძღვანელობა ეფექტური საიჯარო ვადების დადგენისას იყენებს განსჯას, ფასს 16-ის მიზნებისთვის გამოყენებული საიჯარო ვადები შეიძლება განსხვავდებოდეს სახელშეკრულებო მინიმალური საიჯარო პერიოდებისგან. გადასვლისას, ხელმძღვანელობამ გამოიყენა სახელშეკრულებო ვადები, რომელთაც მაქსიმალური 1.5-წლიანი საიჯარო პერიოდი აქვთ.

ფასს 16-ზე გადასვლისას როგორც საიჯარო ვალდებულებები ასევე დაკავშირებული აქტივები გამოყენების უფლებით შეფასდა ნარჩენი საიჯარო გადახდების მიმდინარე ღირებულებით, დისკონტირებული კომპანიის მზარდი სასესხო განაკვეთით 2019 წლის 1 იანვარს.

(ii) გავლენა გადასვლისას

საოპერაციო იჯარებად კლასიფიცირებული იჯარებისთვის საიჯარო ვალდებულებების შეფასებისას, კომპანიამ მოახდინა საიჯარო გადახდების დისკონტირება მისი მზარდი სასესხო განაკვეთის გამოყენებით 2019 წლის 1 იანვრისთვის. გამოყენებული საშუალო შეწონილი განაკვეთი არის 11%.

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები

ქვემოთ მოყვანილი სააღრიცხვო პოლიტიკები თანმიმდევრულად გამოიყენება მოცემულ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ყველა პერიოდთან მიმართებაში და თანმიმდევრულად გამოიყენება კომპანიის მიერ.

(a) ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში

უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები კონვერტირებულია „კომპანიის“ სამუშაო ვალუტაში ოპერაციის თარიღისთვის არსებული კურსით.

უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების კონვერტირება „კომპანიის“ სამუშაო ვალუტაში ხდება ანგარიშგების წარდგენის თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით. უცხოური ვალუტით მიღებული მოგება ან ზარალი ფულად მუხლებზე, წარმოადგენს პერიოდის დასაწყისში არსებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით და პერიოდის განმავლობაში განხორციელებული გადახდებით დაკორექტირებული მოქმედი

ვალუტის ამორტიზირებული ღირებულებისა და საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს არსებული შესაბამისი გაცვლითი კურსით დაკორექტირებული, უცხოურ ვალუტაში გამოსახული ამორტიზირებული ღირებულების სხვაობას.

უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული არაფულადი აქტივები და ვალდებულებები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, გადაყვანილია სამუშაო ვალუტაში სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის თარიღისათვის არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული არაფულადი ერთეულები, რომლებიც ისტორიული ღირებულებით ფასდება გადაყვანილია ოპერაციის განხორციელების თარიღისათვის არსებული შესაბამისი კურსით.

უცხოური ვალუტის კონვერტაციით წარმოშობილი სხვაობა აღიარდება მოგება ან ზარალში.

(b) ფინანსური ინსტრუმენტები

ფასს 9 აწესებს ფინანსური აქტივების, ფინანსური ვალდებულებების, და ზოგიერთი არა-ფინანსური აქტივების შესყიდვა/გაყიდვის ხელშეკრულებების, აღიარების და შეფასების მოთხოვნებს. ეს სტანდარტი ანაცვლებს ბასს 39-ს *ფინანსური ინსტრუმენტები აღიარება და შეფასება*.

(i) ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაცია და აღრიცხვა

ფასს 9 ძირითადად იწარჩუნებს ბასს 39-ში არსებულ მოთხოვნებს ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციასა და აღრიცხვასთან მიმართებაში. თუმცა, ფასს 9 აუქმებს ბასს 39-ის დროს გამოყენებულ კატეგორიებს როგორებიცაა ხანდაზმულობის ვადის მიხედვით, სესხები და მოთხოვნები და გასაყიდად ხელმისაწვდომი.

ფასს 9-ის მიხედვით, თავდაპირველი აღიარებისას, ფინანსურ აქტივი კლასიფიცირდება ისევე როგორც აღიარდება: ამორტიზირებული ღირებულებით, სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - ვალის ინვესტიცია; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - კაპიტალის ინვესტიცია; ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

ფასს 9-ის ფარგლებში, ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია, ზოგადად იმ ბიზნეს მოდელზეა დამოკიდებული, რომლის ფარგლებშიც ფინანსური აქტივი იმართება და მის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მახასიათებლებზე.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზირებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს შემდგომ მოყვანილ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს რომლის მიზანიც არის აქტივების შენახვა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შესაგროვებლად; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს რომელიც მხოლოდ ძირი თანხისა და დაუფარავ ძირ თანხაზე დაგროვილი პროცენტის გადახდას წარმოადგენს.

ფასს 9-ის გამოყენების გავლენა ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებაზე 2018 წლის 1 იანვარს, მხოლოდ ახალი გაუფასურების მოთხოვნებს უკავშირდება, როგორც აღწერილია ქვემოთ.

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება ისევე როგორც აღირიცხება - ამორტიზირებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ფინანსური ვალდებულება კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თუ ის არის სავაჭროდ გამიზნული, წარმოებულია ან გამიზნულია ესეთად პირველადი აღიარებისას. სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და წმინდა ამონაგებით და ზარალით, ნებისმიერი საპროცენტო ხარჯის ჩათვლით და აღიარებულია მოგებაში ან ზარალში. სხვა ფინანსური ვალდებულებები შემდგომ ფასდება ამორტიზირებული ღირებულებით ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. საპროცენტო ხარჯი და უცხოური გაცვლითი კურსის ცვლილების შედეგად მიღებული ამონაგები ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ნებისმიერი მოგება ან ზარალი აღიარების შეწყვეტისას ასევე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების ცვლილება

ფინანსური აქტივები

თუ ფინანსური აქტივის პირობები იცვლება, კომპანიამ უნდა შეაფასოს არსებითად იცვლება თუ არა შეცვლილი აქტივისგან წარმოშობილი ფულადი ნაკადები. თუ ფულად ნაკადებში არსებითი ცვლილებაა (ეგრეთ წოდებული „არსებითი ცვლილება“), მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შემთხვევაში, თავდაპირველი ფინანსური აქტივი ჩამოიწერება და ახალი ფინანსური აქტივი აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით.

კომპანია ახორციელებს მოცემული ცვლილების არსებითობის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ შეფასებას, ანუ არსებითად განსხვავდება თუარა საწყისი ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადები შეცვლილი ან ჩანაცვლებული ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადებისგან. კომპანია აფასებს არსებითია თუარა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით, მოცემული თანმიმდევრობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. თუ ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება, მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შეფასების გაკეთების დროს კომპანია ფინანსური ვალდებულებების ჩამოწერის დროს გამოყენებული პრინციპების ანალოგიური პრინციპებით ხელმძღვანელობს.

კომპანია ასკვნის, რომ ცვლილება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ცვლილება ფინანსური აქტივის ვალუტაში;
- ცვლილება გირაოში ან სხვა სასესხო უზრუნველყოფაში;

თუ შეცვლილი აქტივისგან მიღებული ფულადი ნაკადები, აღრიცხული ამორტიზირებული ღირებულებით, არ არის არსებითად შეცვლილი, მაშინ ცვლილების შედეგად ფინანსური აქტივის აღიარება არ წყდება. ამ შემთხვევაში, კომპანია ხელახლა ანგარიშობს ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებას და მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას წარმოქმნილ თანხას აღრიცხავს როგორც მოგების ან ზარალის კორექტირებას მოგების ან ზარალის ანგარიშგებაში. ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ხელახლა ითვლება როგორც შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, რომელიც დისკონტირდება აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს შეცვლილ ფინანსურ აქტივს და არის ამორტიზირებული შეცვლილი ფინანსური აქტივის დარჩენილი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

ფინანსური ვალდებულებები

კომპანია წყვეტს ფინანსურ ვალდებულების აღიარებას როდესაც იცვლება მისი პირობები და არსებითად განსხვავდება შეცვლილი ფინანსური ვალდებულებისგან მიღებული ფულადი ნაკადები. ამ შემთხვევაში, ახალი შეცვლილ პირობებზე დაფუძნებული ფინანსური ვალდებულება აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით. სხვაობა ჩამოწერილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და ახალ შეცვლილ პირობებთან ფინანსურ ვალდებულებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ ცვლილება (ან გაცვლა) არ იწვევს ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტას კომპანია იყენებს ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას გამოყენებულ სააღრიცხვო პოლიტიკას. როდესაც ცვლილება არ იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას კომპანია აღიარებს ესეთი ცვლილებიდან (ან გაცვლიდან) წარმოშობილ, ფინანსური ვალდებულების ამორტიზირებული ღირებულების ნებისმიერ კორექტირებას, მოგებაში ან ზარალში, ცვლილების (გაცვლის) თარიღში.

ცვლილებები არსებული ფინანსური ვალდებულებების ფულად ნაკადებში არ მიიჩნევა კორექტირებად, თუ ისინი წარმოიშვა არსებული სახელშეკრულებო პირობებიდან. საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებისას არსებული საბაზრო განაკვეთის შესაბამისად, კომპანია ხელმძღვანელობს მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ფინანსური ინსტრუმენტებით. ეს ნიშნავს, რომ შესაბამისად იცვლება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთიც.

კომპანია აფასებს არსებითა თუ არა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. კომპანია ასკვნის, რომ ცვლილება არსებითაა შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ფინანსური ვალდებულების კურსის ცვლილება;
- ცვლილება გირაოში ან სხვა სასესხო უზრუნველყოფაში;
- კონვერტაციის შესაძლებლობის დამატება;
- ცვლილება ფინანსური ვალდებულების სუბორდინაციაში.

რაოდენობრივი შეფასებისას მნიშვნელოვნად იცვლება პირობები თუ ახალი პირობების მიხედვით ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულება, წმინდად გადახდილი თანხების (დისკონტირებული თავდაპირველი საპროცენტო განაკვეთით) ჩათვლით, მინიმუმ 10%-ით განსხვავდება საწყისი ფინანსური ვალდებულებიდან წარმოქმნილი ნარჩენი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულებისგან. თუ სავალო ინსტრუმენტების გაცვლა ან პირობების ცვლილება მიჩნეულია ვალის განულებად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აღიარებულია ვალის განულებიდან მიღებულ მოგებასა ან ზარალში. თუ გაცვლა ან ცვლილება არ არის მიჩნეული ვალის განულებად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს ვალდებულების საბალანსო ღირებულებას და ამორტიზირებულია შეცვლილი ვალდებულების ნარჩენი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

კომპანია წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას როდესაც ფინანსური აქტივიდან მიღებულ სახელშეკრულებო უფლებებს ფულად ნაკადებზე გასდის ვადა, ან ის გადასცემს გარიგებიდან მისაღებ სახელშეკრულებო უფლებებს, გარიგებაში რომელშიც ფინანსური აქტივის ფლობის თითქმის ყველა რისკი და ანაზღაურება არის გადაცემული, ან როდესაც კომპანია არც გადასცემს და არც ინარჩუნებს ფინანსური აქტივის ფლობასთან დაკავშირებულ რისკებს და ანაზღაურებებს და კომპანია არ ინარჩუნებს ფინანსურ აქტივზე კონტროლს.

კომპანია დებს გარიგებებს რომლითაც ის გადასცემს მისი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახულ აქტივებს, მაგრამ ინარჩუნებს გადაცემულ აქტივებთან დაკავშირებულ ყველა ან თითქმის ყველა რისკსა და ანაზღაურებას. ასეთ შემთხვევებში, გადაცემული აქტივის აღიარება არ წყდება.

ფინანსური ვალდებულებები

კომპანია წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როდესაც მისი სახელშეკრულებო ვალდებულებები შესრულდება, უქმდება ან ვადა გასდის. კომპანია ასევე წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როცა მისი პირობები იცვლება და შეცვლილი ფინანსური ვალდებულებიდან მიღებული ფულადი ნაკადები მნიშვნელოვნად იცვლება, რა შემთხვევაშიც კორექტირებულ პირობებზე დაფუძნებული ახალი ფინანსური ვალდებულება აღიარდება მისი სამართლიანი ღირებულებით.

ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, გაუქმებულ საბალანსო ღირებულებას შორის და გადახდილ თანხას შორის სხვაობა (ნებისმიერი არაფულატი აქტივების გადაცემის და ნაკისრი ვალდებულებების ჩათვლით) აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ურთიერთგაქვითვა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები შეიძლება იყოს ურთიერთგადაფარული და წმინდა ოდენობა წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ როდესაც კომპანიას აქვს იურიდიული აღსრულების უფლება, რომ ურთიერთგაქვითოს ეს ოდენობები და ის აპირებს მათ დაკმაყოფილებას წმინდა თანხის საფუძველზე ან აქტივის გაყიდვით იმავდროულად დააკმაყოფილოს ვალდებულება.

(i) ფინანსური აქტივების გაუფასურება

ფასს 9 ანაცვლებს ბასს 39-ის „გაწეული ზარალის“ მოდელს „მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის“ (მსზ) მოდელით. ახალი გაუფასურების მოდელი ვრცელდება ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსურ აქტივებზე, სახელშეკრულებო აქტივებზე. ფასს 9-ის მიხედვით, საკრედიტო ზარალი აღიარდება უფრო ადრე ვიდრე ბასს 39-ის გამოყენებისას.

ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები შედგება სავაჭრო მოთხოვნებისგან და ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტებისგან.

ფასს 9-ის მიხედვით, ზარალის რეზერვები ფასდება შემდეგი მეთოდებიდან ერთ-ერთით:

- *12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი:* მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშობა ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში მომხდარი დეფოლტის შემთხვევებისაგან; და
- *არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი:* მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშობა ყველა შესაძლო დეფოლტის შემთხვევებისგან ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

ფინანსურ აქტივზე თავდაპირველად აღიარებული საკრედიტო რისკის არსებითი ზრდის დასადგენად და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დადგენისას, კომპანია ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას რომელიც შესაბამისია და ხელმისაწვდომი დამატებითი ხარჯებისა და ძალისხმევების გაწევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც ხარისხობრივ ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას და ანალიზს, კომპანიის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, ინფორმირებული საკრედიტო შეფასების და წინდახედულობის პრინციპის გათვალისწინებით.

კომპანია ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდად მიიჩნევს როდესაც მას 25 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება აქვს.

კომპანია ფინანსურ აქტივს მიიჩნევს დეფოლტირებულად მაშინ როდესაც:

- არ არის სავარაუდო რომ მომხმარებელი სრულად დაფარავს თავის საკრედიტო ვალდებულებებს კომპანიის მიმართ, კომპანიის მიერ უზრუნველყოფის რეალიზაციის გარეშე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); ან
- ფინანსური აქტივი 180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილებულია, მოთხოვნის ტიპის მიხედვით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დადგენისას გამოყენებული მაქსიმალური პერიოდი შეესაბამება მაქსიმალურ სახელშეკრულებო პერიოდს, რომლის განმავლობაშიც კომპანია ექვემდებარება საკრედიტო რისკს.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის ალბათობაზე დაფუძნებული სავარაუდო საკრედიტო ზარალი. საკრედიტო ზარალი ფასდება ყველა ფულადი დანაკლისის მიმდინარე ღირებულებით (ანუ სხვაობა ორგანიზაციიდან ხელშეკრულების მიხედვით მიღებულ ფულად ნაკადებსა და მოსალოდნელ მისაღებ ფულად ნაკადებს შორის).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დისკონტირებულია ფინანსური აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით.

გაუფასურების წარდგენა

ამორტიზირებული ღირებულებით შეფასებულ ფინანსურ აქტივებზე აღიარებული ზარალის რეზერვები აკლდება აქტივების მთლიან საბალანსო ღირებულებას.

ჩამოწერა

ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ჩამოწერილია როდესაც კომპანიას აღარ აქვს ფინანსური აქტივის მთლიანობაში ან ნაწილობრივ ამოღების გონივრული იმედი. კომპანია ინდივიდუალურად აფასებს ჩამოსაწერ ოდენობას და ვადებს, იმის მიხედვით არის თუ არა გონივრული მოლოდინი იმისა რომ მოხერხდება თანხის ამოღება. კომპანია აღარ ელის მნიშვნელოვანი ოდენობის ამოღებას ჩამოწერილი თანხიდან. თუმცა, ჩამოწერილი ფინანსური აქტივები შეიძლება კიდევ დაექვემდებაროს აღსრულების მცდელობას კომპანიის მხრიდან ვადაგასული თანხების ამოღების პროცედურების შესაბამისად.

(c) გაუფასურება

(i) არწარმოებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი რომელიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით, ფასდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის იმის განსასაზღვრად, არსებობს თუ არა გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება. ფინანსური აქტივი გაუფასურებულად ითვლება, თუ ობიექტური მტკიცებულება მიუთითებს, რომ აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ მოხდა მისი გაუფასურება, რამაც უარყოფითი გავლენა იქონია აქტივიდან მისაღებ სავარაუდო მომავალ ფულად ნაკადებზე, რომელთა საიმედოდ შეფასება შესაძლებელია.

ფინანსური აქტივის (წილობრივი ფასიანი ქაღალდების ჩათვლით) გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება შესაძლოა მოიცავდეს მევალის მხრიდან ვადაგადაცელებას ან საერთოდ უარის თქმას ვალის დაფარვაზე, კომპანიის მხრიდან ვადადამდგარი მოთხოვნების რესტრუქტურისაციას ისეთი პირობით, რომელსაც კომპანია სხვა შემთხვევაში არ განიხილავს, ნიშნები იმისა, რომ მევალე ან ემიტენტი გაკოტრდება, მევალის ან ემიტენტის გადამხდელის სტატუსის უარყოფითი ცვლილებები კომპანიაში, ეკონომიკური პირობები რომელიც დეფოლტს უკავშირდება ან უზრუნველყოფის აქტიური ბაზრის გაქრობა. ასევე, წილობრივ ფასიან ქაღალდებში ინვესტიციის შემთხვევაში, მისი სამართლიანი ღირებულების თვითღირებულებაზე დაბლა არსებითი ან განგრძობითი კლება წარმოადგენს გაუფასურების ობიექტურ მტკიცებულებას.

სესხები და მოთხოვნები

კომპანია განიხილავს სესხების და მოთხოვნების გაუფასურების მტკიცებულებას როგორც თითოეული აქტივის დონეზე ასევე კოლექტიურად. ყველა ინდივიდუალურად არსებითი სესხები და მოთხოვნები ფასდება კონკრეტულ გაუფასურებაზე. ყველა ინდივიდუალურად არსებითი სესხები და მოთხოვნები რომლებიც არ არის მიჩნეული გაუფასურებულად შემდგომ ჯგუფურად ფასდება გაუფასურებაზე, რომელიც გაწეულია მაგრამ ჯერ არ არის იდენტიფიცირებული.

(ii) არაფინანსური აქტივები

კომპანიის არაფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება (მარაგების გარდა) გადაიხედება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისათვის, რათა დადგინდეს არსებობს თუ არა გაუფასურების რაიმე ნიშნები. მსგავსი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში ფასდება აქტივის აღდგენადი ღირებულება. არამატერიალური აქტივებისთვის განუსაზღვრელი მოხმარების ვადით ან რომლებიც ჯერ არ არის მოხმარებისთვის ხელმისაწვდომი, აღდგენადი ღირებულება ფასდება ყოველწლიურად ერთიდაიგივე დროს. გაუფასურების ზარალი აღიარდება თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება მის სავარაუდო აღდგენად ღირებულებას აღემატება.

აქტივის აღდგენადი ღირებულება არის მის გამოყენებით ღირებულებასა და სამართლიან ღირებულებას (გამოკლებული გაყიდვის ხარჯები) შორის უდიდესი. გამოყენებითი ღირებულების შეფასებისას, მომავალში მისაღები ფულადი ნაკადები დისკონტირდება მათ მიმდინარე ღირებულებაზე (გადასახადების გადახდამდე დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით), რაც ასახავს ბაზრის მიმდინარე შეფასებას ფულის ღირებულებისა დროში და ამ აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს. გაუფასურების ტესტირების მიზნით, აქტივები, რომლებიც ვერ შემოწმდება ინდივიდუალურად, ჯგუფდება აქტივების უმცირეს ჯგუფებად, რაც ახდენს ფულადი ნაკადების შემოძინებას ხანგრძლივი სარგებლობიდან, რომლებიც ძირითადად დამოუკიდებელი არიან სხვა აქტივების ფულადი შემოძინებებისგან.

გაუფასურების ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

წინა პერიოდებში აღიარებული გაუფასურების ზარალი ფასდება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის იმის თაობაზე, შემცირდა თუ არა ზარალი ან კვლავაც არსებობს თუ არა ზარალი. გაუფასურების ზარალი აღდგენილია თუ აღდგენადი ღირებულების დასადგენად გამოყენებულ შეფასებებშია ცვლილება. გაუფასურების ზარალი აღდგენილია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება არ აღემატება იმ საბალანსო ღირებულებას, რაც იქნებოდა განსაზღვრული (გაუფასურების ან ამორტიზაციის გამოკლებით) გაუფასურების ზარალის არ არსებობის შემთხვევაში.

(d) ძირითადი საშუალებები

(i) აღიარება და შეფასება

თავდაპირველად ძირითადი საშუალებების ერთეულები ფასდება თვითღირებულებით. შემდგომ ძირითადი საშუალებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, გარე დამოუკიდებელი შემფასებლების მიერ განხორციელებულ პერიოდულ შეფასებაზე დაყრდნობით, გამოკლებული შემდგომი ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

აქტივის თვითღირებულება მოიცავს მის შემენასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებს. როდესაც ძირითადი საშუალების ცალკეულ მნიშვნელოვან ნაწილებს განსხვავებული სასარგებლო მომსახურების ვადები აქვთ, ისინი აღირიცხებიან ცალ-ცალკე, როგორც აღნიშნული აქტივის შემადგენელი კომპონენტები (ძირითადი კომპონენტები).

ძირითადი საშუალებების გასვლით მიღებული ნებისმიერი მოგება ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც ამონაგებსა და ძირითადი საშუალებების წმინდა საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და წმინდა ოდენობა აისახება მოგება ან ზარალის ანგარიშგებაში როგორც სხვა შემოსავლები ან სხვა ხარჯები. გადაფასებული აქტივების გაყიდვის შემთხვევაში, ნებისმიერი დაკავშირებული თანხა, რომელიც გათვალისწინებულია გადაფასების რეზერვში, როგორც გადაფასების ზედმეტობა, გადადის გაუნაწილებელ მოგებაში.

(ii) შემდგომი დანახარჯები

ძირითადი საშუალებების ერთეულის ნაწილის შეცვლის ღირებულება აღიარდება ერთეულის საბალანსო ღირებულებაში, თუ სავარაუდოა რომ იგი უზრუნველყოფს კომპონენტში განივთებული, მომავალი ეკონომიკური სარგებლის შემოდიდებას „კომპანიაში“ და მისი ღირებულების საიმედოდ შეფასება არის შესაძლებელი. გამოცვლილი ნაწილის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

(iii) გადაფასება

გადაფასების შედეგად ძირითადი საშუალებების ღირებულების ზრდა აისახება პირდაპირ გადაფასების რეზერვში, კაპიტალში, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ის აკომპენსირებს წინა პერიოდის გადაფასების ზარალს აღიარებულს მოგებაში ან ზარალში. ამ შემთხვევაში ის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების შედეგად ძირითადი საშუალებების ღირებულების შემცირება აისახება მოგებაში ან ზარალში, გარდა შემთხვევისა, როდესაც ის აკომპენსირებს წინა პერიოდის გადაფასების ზრდას, აღიარებულს პირდაპირ სხვა სრულ შემოსავალში. ამ შემთხვევაში აღდგენის ოდენობა აღიარდება პირდაპირ სხვა სრულ შემოსავალში.

(iv) ცვეთა

ძირითადი საშუალებების ერთეულები ექვემდებარებიან ცვეთის დარიცხვას მათი დამონტაჟებისა და მზა მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან, ან „კომპანიის“ შიდა ძალებით დამზადებულ აქტივთან მიმართებაში, მათი დასრულების და სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანის თარიღიდან. ცვეთა ეფუძნება აქტივის ღირებულებას, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით.

ცვეთა აისახება მოგებაში ან ზარალში, წრფივი მეთოდის გამოყენებით, ძირითადი საშუალებებისათვის განსაზღვრული სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, ვინაიდან ეს საუკეთესოდ წარმოაჩენს აქტივში განივთებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მოხმარებას.

ძირითადი საშუალებების მნიშვნელოვანი ნაწილების სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადები მიმდინარე და შესადარისი პერიოდებში შემდეგია:

• სატრანსპორტო საშუალებები	5 წელი;
• უძრავი ინვენტარი და მოწყობილობები	4-5 წელი;
• კომპიუტერი და ტექნიკური აღჭურვილობა	4-5 წელი.

ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს ხორციელდება ცვეთის გაანგარიშების მეთოდების, სასარგებლო მომსახურების ვადების და ნარჩენი ღირებულებების გადახედვა და, საჭიროების შემთხვევაში, მათი კორექტირება.

(e) **სააქციო კაპიტალი**

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირდება როგორც კაპიტალი. მზარდი ხარჯები, რომელიც პირდაპირ უკავშირდება ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებას აღიარებულია როგორც გამოქვითვა კაპიტალიდან.

(f) **თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებელი**

თანამშრომელთა მოკლევადიანი სარგებლის ვალდებულებები ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და აღიარდება ხარჯად შესაბამისი მომსახურების გაწევისთანავე. ვალდებულება აღიარდება იმ ოდენობით, რომლის გადახდაც მოსალოდნელია მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის სახით და იმ შემთხვევაში, თუ „კომპანიას“ აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება, გადაიხადოს მომსახურე პერსონალის მიერ წარსულში გაწეული მომსახურების საფასური და ეს ვალდებულება შეიძლება საიმედოდ იქნას შეფასებული.

(g) **შემოსავალი**

(i) *ელექტროენერგიის რეალიზაცია*

შემოსავლები ელექტროენერგიის რეალიზაციიდან, ელექტროენერგიის ექსპორტის ჩათვლით, ჩვეულებრივი საქმიანობისას, განისაზღვრება მიღებული ან მისაღები ანაზღაურების სამართლიანი ღირებულებით. კომპანია არ ახორციელებს უკანდაბრუნებებს, სავაჭრო და რაოდენობრივ ფასდათმობებს. შემოსავლები აღიარდება მაშინ, როდესაც არსებობს გონივრული მტკიცებულება, როგორც წესი გაფორმებული სავაჭრო ხელშეკრულების სახით, რომლის მიხედვითაც მომხმარებელს გადაეცემა ფლობასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი რისკები და ანაზღაურება, სავარაუდოა ანაზღაურების ამოღება, დაკავშირებული ხარჯების და ელექტროენერგიის შესაძლო უკანდაბრუნებების საიმედოდ შეფასება არის შესაძლებელი, რეალიზებულ ელექტროენერგიასთან მიმართებაში ხელმძღვანელობის სამომავლო ჩართულობა აღარ არის საჭირო და შემოსავლების ოდენობის საიმედოდ შეფასება არის შესაძლებელი. თუ მოსალოდნელია ფასდათმობა, რომლის ღირებულების საიმედოდ განსაზღვრა არის შესაძლებელი, მაშინ ასეთი ფასდათმობა აღიარებულ უნდა იქნას შემოსავლის შემცირების სახით გაყიდვების აღიარების დროს.

საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაციისას, რისკებისა და სარგებლის გადაცემა ხდება მაშინ, როდესაც ელექტროენერგია მიეწოდება ელექტროსისტემის იმ წერტილს, საიდანაც ნაწილდება მომხმარებელზე ელექტროსადენების მეშვეობით და ელექტროენერგია ითვლება მიღებულად მომხმარებლის მიერ.

2014 წლის სექტემბრიდან, კანონმდებლობაში მომხდარი ცვლილებების შედეგად, კომპანია მოქმედებს გარანტირებული სიმძლავრის შეძენისა და რეალიზაციის ოპერაციაში, როგორც პრინციპალი და შესაბამისად, აღიარებს შემოსავლებსა და შესაბამის, რეალიზებული საქონლის თვითღირებულებას. კომპანია არ არიცხავს საკომისიოს გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვასა და რეალიზაციაზე. 2014 წლის 1 სექტემბრამდე, გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვისა და რეალიზაციის ოპერაციებში კომპანია მოქმედებდა როგორც აგენტი და არა როგორც პრინციპალი.

(ii) *მომსახურება*

შემოსავლის აღიარება ხდება „კომპანიის“ მიერ შესაბამისი კანონმდებლობებისა და რეგულაციების ფარგლებში გაწეული მომსახურებების მიხედვით, როდესაც შემოსავლის თანხა შესაძლოა საიმედოდ შეფასდეს და სავარაუდოა, რომ ოპერაციებთან დაკავშირებული ეკონომიკური სარგებელი „კომპანიაში“ შემოედინება.

(iii) ნაკისრი ვალდებულებები

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან წარმოშობილი ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების ვადების და ხასიათის შესახებ, მნიშვნელოვანი გადახდის პირობების და დაკავშირებული შემოსავლის აღიარების პოლიტიკების ჩათვლით.

საქონლის/მომსახურების სახეობა	ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების ხასიათი და ვადები, მნიშვნელოვანი გადახდის პირობების ჩათვლით	შემოსავლის აღიარება ფასს 15-ის ფარგლებში
ელექტროენერგიის გაყიდვა (ადგილობრივ და უცხოურ ბაზრებზე), მოიცავს შემდეგის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსავალს:	კლიენტებთან დადებული ხელშეკრულებების საფუძველზე განხორციელებული გაყიდვების შედეგად, როგორც ადგილობრივ ასევე უცხოურ ბაზრებზე, კლიენტები მოიპოვებენ კონტროლს ელექტროენერგიაზე მისი შესყიდვის დროს.	შემოსავლის აღიარება ხდება გარკვეული დროის განმავლობაში მომსახურების გაწვასთან ერთად, გადაცემული ელექტროენერგიის მოცულობის მიხედვით.
- საბალანსო ელექტროენერგია; - გარანტირებული სიმძლავრე; - ელექტროენერგიის იმპორტი და ექსპორტი.	კომპანიის მიერ ტარიფის დათვლა ხდება ყოველთვიურად, აღნიშნული პერიოდისთვის შესყიდული ელექტროენერგიის ფაქტობრივი ფასების მიხედვით. გაყიდვებთან დაკავშირებით ფასდაკლებები არ არსებობს.	
კლიენტებისთვის მომსახურების გაწევა (ადგილობრივი და უცხოური) მოიცავს ფიქსირებული ტარიფით მომსახურების გაწევიდან მიღებულ შემოსავალს.	კლიენტებთან დადებული ხელშეკრულებების საფუძველზე გაყიდვების განხორციელებისას, კომპანია იღებდა ფიქსირებულ ტარიფს (შენიშვნა 6) მომსახურების გაწევისთვის. ტარიფის დარიცხვა ხდება ელექტროენერგიის შესყიდვის მომენტში.	შემოსავლის აღიარება ხდება დროის გარკვეულ მომენტში, კერძოდ - გაყიდვის დროს.
	გაყიდვებთან დაკავშირებით ფასდაკლებები არ არსებობს.	

(h) ფინანსური შემოსავალი და ხარჯები

საპროცენტო შემოსავალი ან ხარჯი აღიარდება ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. სასესხო ხარჯები რომლებიც პირდაპირ არ უკავშირდება კვალიფიციური აქტივის შეძენას, შექმნას ან წარმოებას აღიარდება მოგებაში ან ზარალში ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებით გამოწვეული მოგება ან/და ზარალი აღირიცხება ნეტო საფუძველზე როგორც ფინანსური შემოსავალი ან ფინანსური ხარჯი, იმის გათვალისწინებით თუ სად აქვს ადგილი უცხოური ვალუტის მოძრაობას - წმინდა მოგების თუ წმინდა ზარალის პოზიციაში.

საბალანსო ელექტროენერგიის ფასები დგინდება საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ბრძანების - „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები“ მიხედვით. კვალიფიციური საწარმოებისთვის გასაყიდი საბალანსო ელექტროენერგიის ფასის ფორმირებისას, იგივე ბაზრის წესების მიხედვით, კომპანია ითვალისწინებს საკურსო სხვაობით გამოწვეულ ცვლილებებს და ახდენს საბალანსო ელექტროენერგიის ფასის შესაბამის კორექტირებას.

(i) მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადის ხარჯი მოიცავს მიმდინარე გადასახადებს. მიმდინარე გადასახადები აღიარდება მოგება ან ზარალის უწყისში გარდა იმ ნაწილისა, რომელიც მიეკუთვნება ბიზნეს შერწყმას ან პირდაპირ კაპიტალში ან სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებულ ერთეულებს.

(i) მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადი არის აღნიშნული წლის დასაბეგრი მოგების ან ზარალის საფუძველზე წარმოქმნილი მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება ან მოთხოვნა, იმ საგადასახადო განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ძალაშია ანგარიშგების წარდგენის თარიღისათვის, აგრეთვე, წინა წლის საგადასახადო ვალდებულების ნებისმიერი დაზუსტება. მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულება აგრეთვე მოიცავს დივიდენდებთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საგადასახადო ვალდებულებას.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (რომელიც ასევე ცნობილია მოგების გადასახადის ესტონური მოდელის სახელით), რაც ნიშნავს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. კანონი ძალაშია 2016 წლიდან და მოქმედებს საგადასახადო პერიოდებისთვის 2017 წლის 1 იანვრის შემდეგ ყველა იურიდიული პირისთვის, გარდა ფინანსური ინსტიტუტებისა (როგორც არის ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი ძალაში შევა 2023 წლის 1 იანვრიდან.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადისგან (CIT) გათავისუფლებას, ეს უკანასკნელი გადმოდის მოგების გამომუშავების მომენტიდან მათი განაწილების მომენტამდე: ე.ი. მთავარ დასაბეგრ ობიექტს წარმოადგენს განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს განაწილებულ მოგებას (DE), როგორც აქციონერებზე დივიდენდების სახით გაცემულ მოგებას. ამას გარდა, ზოგიერთი სხვა ოპერაციაც მიიჩნევა განაწილებულ მოგებად, მაგალითად არასაბაზრო ტრანსსასაზღვრო ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან, რომლებიც ასევე ითვლებიან მოგების განაწილების მიმდებარე მოგების გადასახადის მიზნებისთვის. დაბეგვრის ობიექტი ასევე მოიცავს ხარჯებს ან სხვა გადახდებს, რომლებიც არ უკავშირდება პირის ეკონომიკურ საქმიანობას, უფასო მიწოდებას და ზღვარს გადაცილებულ წარმომადგენლობით ხარჯებს.

გადასახადის ჩათვლა შესაძლებელია 2008-2016 წლებში გაუნაწილებელ მოგებაზე გადახდილი მიმდინარე გადასახადისთვის, თუ ეს მოგება განაწილებულია 2018 ან მომდევნო წლებში.

დივიდენდების გადახდით წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება ხარჯის სახით დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში, მიუხედავად გადახდის ფაქტიური თარიღისა ან იმ პერიოდისა, რომლისთვისაც გადაიხდება დივიდენდები.

(j) იჯარები

კომპანიამ ფასს 16-ი მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომის გამოყენებით გამოიყენა და მაშასადამე შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული. კომპანიას განმარტებული აქვს სააღრიცხვო პოლიტიკები როგორც ფასს 16-ის (მიმდინარე პერიოდისთვის) ასევე ბასს 17-ის ფარგლებში (წარმოდგენილი შესადარისი პერიოდისთვის) იმისათვის, რომ მომხმარებლებმა გაიგონ მიმდინარე პერიოდი, ისევე როგორც შესადარისი ინფორმაცია და ცვლილებები მნიშვნელოვან სააღრიცხვო პოლიტიკებში (შენიშვნა 3).

2019 წლის 1 იანვრიდან გამოყენებული პოლიტიკა

ხელშეკრულების დადებისას, კომპანია განსაზღვრავს არის თუ არა ან მოიცავს თუ არა აღნიშნული ხელშეკრულება იჯარას. ხელშეკრულება არის ან შეიცავს იჯარას თუ ის გადასცემს კონკრეტული აქტივის გამოყენების კონტროლის უფლებას დროის გარკვეული პერიოდით გარკვეული ანაზღაურების სანაცვლოდ. იმის შესაფასებლად გადასცემს თუ არა ხელშეკრულება კონკრეტული აქტივის გამოყენების კონტროლის უფლებას, კომპანია ფასს 16-ის იჯარის განმარტებას იყენებს.

წინამდებარე პოლიტიკა გამოიყენება ხელშეკრულებებზე რომლებიც დადებულია 2019 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდგომ.

2019 წლის 1 იანვრამდე გამოყენებული პოლიტიკა

2019 წლის 1 იანვრამდე დადებული ხელშეკრულებებისთვის, კომპანიამ განსაზღვრა იყო თუ არა ან შეიცავდა თუ არა გარიგება იჯარას, შემდეგი შეფასების საფუძველზე:

- დამოკიდებული იყო თუ არა გარიგების შესრულება კონკრეტული აქტივის ან აქტივების გამოყენებაზე; და
- გარიგებამ გადასცა თუ არა აქტივის გამოყენების უფლება. გარიგება გადასცემს აქტივის გამოყენების უფლებას თუ ერთ-ერთი შემდგომი პირობა არის დაკმაყოფილებული:
 - შემსყიდველს ჰქონდა აქტივის გამოყენების უნარი ან უფლება, გამოშვებული პროდუქციის უმნიშვნელო ოდენობაზე მეტის მიღების ან კონტროლის თანადროულად;
 - შემსყიდველს ჰქონდა აქტივზე ფიზიკური წვდომის კონტროლის უნარი ან უფლება, გამოშვებული პროდუქციის უმნიშვნელო ოდენობაზე მეტის მიღების ან კონტროლის თანადროულად; ან
- ფაქტები და გარემოებები მიუთითებდა იმაზე, რომ იმის ალბათობა რომ სხვა მხარეებმა მიიღონ გამოშვებული პროდუქციის უმნიშვნელო ოდენობაზე მეტი, იყო ძალიან დაბალი, და ერთეულის ფასი არ იყო არც ფიქსირებული გამოშვებული პროდუქციის თითო ერთეულზე, არც ტოლი გამოშვებული პროდუქციის თითო ერთეულის მიმდინარე საბაზრო ფასისა.

(i) ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში წილები

კომპანიის ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში წილები მოიცავს წილებს მეკავშირე საწარმოებში.

მეკავშირე საწარმოები არის საწარმოები რომლებშიც კომპანიას აქვს არსებითი გავლენა, მაგრამ არა კონტროლი ან ერთობლივი კონტროლი ფინანსურ და საოპერაციო პოლიტიკებზე. არსებითი გავლენა არსებობს როდესაც კომპანია ფლობს სხვა საწარმოს 20% -დან 50%-მდე ხმის მიცემის უფლებას.

წილები მეკავშირე საწარმოებში აღირიცხება კაპიტალის მეთოდის გამოყენებით და თავდაპირველად აღიარდება თვითღირებულებით. ინვესტიციის თვითღირებულება მოიცავს გარიგების ხარჯებს.

ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის წილს ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში, სააღრიცხვო პოლიტიკებში განხორციელებული კორექტირებების შემდეგ (კომპანიის სააღრიცხვო პოლიტიკებთან მოსარგებად), აღნიშნული არსებითი გავლენის დაწყების თარიღიდან, არსებითი გავლენის შეწყვეტის თარიღამდე.

როდესაც კომპანიის ზარალის წილი აჭარბებს მის წილს ინვესტიციებში მეკავშირე საწარმოებში, აღნიშნული წილის საბალანსო ღირებულება, ნებისმიერი გრძელვადიანი ინვესტიციების ჩათვლით, შემცირებულია ნულამდე, და შემდგომი ზარალის აღიარება წყდება, გარდა შემთხვევებისა როდესაც კომპანიას აქვს ვალდებულება ან აქვს განხორციელებული გადახდები ინვესტიციის ობიექტის სახელით.

5. ახალი სტანდარტები და ახსნა-განმარტებები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული

არსებობს რიგი ახალი სტანდარტები რომლებიც 2019 წლის 1 იანვრიდან, და ყოველი მომდევნო წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, შევიდა ძალაში (ადრეული გამოყენებაც ნებადართულია); თუმცა კომპანიას ჯერ არ ჰქონდა აღნიშნული ახალი ან შეცვლილი სტანდარტები მიღებული წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას. მოსალოდნელია, რომ ქვემოთ ჩამოთვლილი კორექტირებული სტანდარტები და ინტერპრეტაციები არ მოახდენენ მნიშვნელოვან გავლენას კომპანიის ფინანსურ ანგარიშგებაზე:

- კორექტირებები ფასს სტანდარტების კონცეპტუალური ჩარჩოს მითითებებში.
- ბიზნესის განმარტება (ფასს 3-ის შესწორებები).
- არსებითის განმარტება (ბასს 1-ისა და ბასს 8-ის შესწორებები).
- საპროცენტო განაკვეთის ბენჩმარკის რეფორმა (ფასს 9, ბასს 39 და ფასს 7-ის შესწორებები)
- ფასს 17 სადაზღვევო ხელშეკრულებები.
- ვალდებულებების კლასიფიკაცია მიმდინარე ან გრძელვადიანის სახით (ბასს 1-ის შესწორებები)

6. შემოსავალი და გაყიდვების თვითღირებულება

ლარი	2019	2018
შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან		
შემოსავალი საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაციიდან	392,041,667	341,196,885
შემოსავალი გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურებიდან	164,063,485	156,115,181
შემოსავალი ელექტროენერგიის ექსპორტიდან	6,044,007	19,086,610
შემოსავალი ფიქსირებული ტარიფის მქონე მომსახურებიდან	4,735,985	4,796,623
შემოსავალი პირდაპირი ხელშეკრულებებიდან (იმპორტი)	1,321,214	-
სულ შემოსავალი	568,206,358	521,195,299

ლარი	2019	2018
გაყიდული საბალანსო ელექტროენერგიის თვითღირებულება	(392,041,667)	(341,196,887)
გარანტირებული სიმძლავრის მომსახურების თვითღირებულება	(164,063,484)	(156,115,181)
ელექტროენერგიის ექსპორტის თვითღირებულება	(5,337,698)	(17,015,780)
ელექტროენერგიის იმპორტის თვითღირებულება	(1,312,710)	-
სხვა	-	(32,010)
რეალიზებული ელექტროენერგიის/ გაწეული მომსახურების ჯამური თვითღირებულება	(562,755,559)	(514,359,858)

„კომპანია“ ფლობს ბუნებრივ მონოპოლიას საბალანსო ელექტროენერგიის მიწოდებაზე. საბალანსო ელექტროენერგიის ფასწარმოქმნა დაფუძნებულია საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს ბრძანებაზე - „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები“-ზე.

„კომპანიის“ მომსახურების ფიქსირებული ტარიფი - 0.00019 ლარის ოდენობით თითო კვ/სთ-ზე, განისაზღვრება საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსა და საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2008 წლის 4 დეკემბრის გადაწყვეტილების მიხედვით.

ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების 38.2 პუნქტის თანახმად, საქართველოს მთავრობამ უნდა უზრუნველყოს ელექტროენერგიის მიწოდება აფხაზეთის ტერიტორიაზე აფხაზეთის მომწოდებლების მხრიდან ელექტროენერგიის მიწოდების შეფერხების შემთხვევაში. იმავე პუნქტის მიხედვით (38.2) აფხაზეთისთვის მიწოდებული ელექტროენერგიის ოდენობა ექვემდებარება კომპანიისთვის დაბრუნებას ელექტროენერგიის სახით, შემდგომ კომპანიას შეუძლია იგივე ელექტროენერგია გადაყიდოს სხვა კონტრაქტებზე, საბალანსო ელექტროენერგიის გაყიდვის მსგავსი სავაჭრო პირობებით. 2019 წელს, აფხაზეთისთვის საბალანსო ელექტროენერგიის სახით მიწოდებულმა ელექტროენერგიის მოცულობამ 12,7 მილიონი ლარი შეადგინა (2018: ნული). 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის, ელექტროენერგიის დებიტორული დავალიანების ოდენობა 5,4 მილიონ ლარს შეადგენდა (2018: ნული), რომელიც შემდგომში იქნა დაბრუნებული კომპანიისთვის 2020 წელს. აფხაზეთთან დადებული გარიგება აღირიცხება საბალანსო ელექტროენერგიის გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლის ფარგლებში, რადგან კომპანია გარიგებაში მოქმედებს როგორც პრინციპალი, ისევე როგორც საბალანსო ელექტროენერგიით ვაჭრობის სხვა ოპერაციებში.

საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 27 აპრილით დათარიღებული N923-ე დადგენილების მიხედვით, 2018 წლის განმავლობაში, კომპანია მომსახურების მიწოდებისას მოქმედებდა როგორც ფინანსური აგენტი. 2015 წლის 9 აპრილს საქართველოს და თურქეთის მთავრობებმა გააფორმეს ხელშეკრულება ენერგეტიკულ სექტორში თანამშრომლობის შესახებ. მოცემული ხელშეკრულების მე-11 მუხლის თანახმად, საქართველოს მთავრობამ დაადასტურა ელექტროენერგიის ვალის მთიანი ღირებულების დაბრუნება თურქეთზე (1,000,000,000 კვ/სთ). საქართველოს მხრიდან ელექტროენერგიის მიმწოდებლად არჩეულ იქნა სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“, ხოლო თურქეთის მხრიდან ელექტროენერგიით მოვაჭრე კომპანია „TETAS“-ი.

N923-ე დადგენილების მიხედვით, გაიცა ბრძანება, რომ კომპანიამ შეიძინოს ელექტროენერგია ენგურის ჰიდროელექტროსადგურისგან და მომსახურე ორგანიზაციებისგან და გადასცეს TETAS-ს უსასყიდლოდ. 2018 წელს ენგურჰესისგან და მომსახურე ორგანიზაციებისგან შეძენილი ელექტროენერგიის ჯამურმა ღირებულებამ შეადგინა 6,465,202 ლარი. ამავე დადგენილება N923-ის მიხედვით, საქართველოს მთავრობა ფარავს ზემოაღნიშნული საქმიანობიდან წარმოშობილი ხარჯების ნახევარს კომპანიის გაუნაწილებელი მოგებიდან, ხოლო ხარჯების დანარჩენი ნაწილი დაფარულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ ფულადი სახსრებით (იხილეთ შენიშვნა 14). მსგავსი გარიგებები არ მომხდარა 2019 წელს.

N923-ე დადგენილების მიხედვით, ელექტროენერგიის შეძენისა და მიწოდების ოპერაციებში კომპანია მოქმედებდა როგორც შუამავალი, საქართველოს და თურქეთის მთავრობებს შორის. კომპანიის ხელმძღვანელობის შეფასებით, აღნიშნულ ოპერაციებში, კომპანია მოქმედს როგორც აგენტი და არა როგორც პრინციპალი.

ხელმძღვანელობამ, აგენტსა და პრინციპალს შორის განსასხვავებლად გაითვალისწინა შემდეგი ფაქტორები:

- კომპანია არ იღებს საკუთრების უფლებებს საქონელზე და მას არ ეკისრება პასუხისმგებლობა გაყიდულ საქონელზე.
- კომპანია არ ირჩევს მომხმარებელს და/ან რომელი ელექტროენერგიის მომწოდებლისგან შეიძენს ელექტროენერგიას.
- კომპანია არ ექვემდებარება საკრედიტო რისკს შესყიდულ ელექტროენერგიასთან დაკავშირებით.

- კომპანიას არ შეუძლია გავლენა იქონიოს გასაყიდ ფასებზე, რომელიც უნდა იყოს იგივე რაც ელექტროენერგიის მომწოდებლის მიერ დადგენილი შესყიდვის ფასები.

ფასს 15-ის თავდაპირველი გამოყენების გავლენა კომპანიის მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებულ შემოსავალზე აღწერილია მე-3 შენიშვნაში. ფასს 15-ის გამოყენებისას არჩეული გადასვლის მეთოდის შედეგად, შესადარისი ინფორმაცია არ არის გადაანგარიშებული ახალი მოთხოვნების ასახვის მიზნით.

(a) მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული შემოსავლის ჩაშლა

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული შემოსავლის განაწილება ძირითადი გეოგრაფიული ბაზრების, ძირითადი შემოსავლის წყაროების და შემოსავლის აღიარების ვადების მიხედვით:

ლარი	2019	2018
ძირითადი გეოგრაფიული ბაზრები		
ადგილობრივი	562,162,351	502,108,689
უცხოური	6,044,007	19,086,610
სულ შემოსავალი	568,206,358	521,195,299

(b) სახელშეკრულებო ნაშთები

შემდეგ ცხრილში მოცემულია ინფორმაცია მოთხოვნებზე მოხმარებლებთან დადებული ხელშეკრულებებიდან:

ლარი	2019	2018
მოთხოვნები, რომლებიც შეტანილია სავაჭრო და სხვა		
მოთხოვნებში	69,976,603	73,377,851

საქმიანობის ბუნებიდან გამომდინარე, კომპანიას არ აქვს სახელშეკრულებო აქტივები ან ვალდებულებები კლიენტებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან.

(c) ნაკისრი ვალდებულებები და შემოსავლის აღიარების პოლიტიკები

შემოსავალი ფასდება მომხმარებელთან გაფორმებულ ხელშეკრულებაში მითითებული ოდენობის მიხედვით. კომპანია აღიარებს შემოსავალს მაშინ როდესაც ის გადასცემს საქონელზე ან მომსახურებაზე კონტროლს მომხმარებელს, იხილეთ შენიშვნა 3(b).

7. წმინდა ფინანსური შემოსავალი

ლარი	2019	2018
საპროცენტო შემოსავალი საბანკო ანგარიშებზე		
ექტური პროცენტის მეთოდის მიხედვით	1,173,565	2,081,413
ფინანსური შემოსავალი	1,173,565	2,081,413
ფასს 16-ის ფარგლებში დარიცხული საპროცენტო		
ხარჯი	(186,402)	-
უცხოური გაცვლითი კურსის წმინდა ზარალი	(120,562)	(142,207)
ფინანსური ხარჯები	(306,964)	(142,207)
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული წმინდა	866,601	1,939,206
ფინანსური შემოსავალი	866,601	1,939,206

8. ადმინისტრაციული ხარჯები

ლარი	2019	2018
ხელფასები	2,834,022	2,694,128
ცვეთა და ამორტიზაცია*	938,994	135,465
წარმომადგენლობითი და სამივლინებო ხარჯები	79,615	109,622
კომუნალური ხარჯები	62,716	41,845
საოფისე ხარჯები	62,298	34,781
საოფისე მარაგები	39,437	28,365
სატრანსპორტო საშუალებების ტექნიკური მხარდაჭერა და შეკეთება	32,409	24,985
საწვავი	30,295	24,070
პროფესიული მომსახურება	23,949	19,712
დაზღვევა	9,878	10,153
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	1,525	4,628
იჯარა (შენიშვნა 3)	-	1,000,000
სხვა ხარჯები	87,346	60,946
	4,202,484	4,188,700

*ცვეთა და ამორტიზაცია მოიცავს აქტივი გამოყენების უფლებით ცვეთას 761 ათასი ლარის ოდენობით.

ზემოთ მოცემული პროფესიული მომსახურება მოიცავს აუდიტორული კომპანიისათვის, აუდიტორული და სხვა პროფესიული მომსახურების გაწევისთვის გადახდილ თანხებს დაახლოებით 20 ათასი ლარის ოდენობით.

9. გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე/(უიმედო ვალის ხარჯის აღდგენა, წმინდა)

ლარი	შენიშვნა	2019	2018
ანარიცხი სავაჭრო მოთხოვნებისთვის	16(b)(ii)	4,192,439	5,062,542
ადრე დარიცხული უიმედო ვალის ხარჯის აღდგენა	16(b)(ii)	(1,901,301)	-
გაუფასურების ზარალი სავაჭრო მოთხოვნებზე და/(გაუფასურების ზარალის აღდგენა)		2,291,138	5,062,542

2019 წელს, კომპანიამ აღადგინა ერთი კლიენტის ადრე სრულად დარეზერვებული ნაშთი, ხოლო ახალი კლიენტის ფინანსური სირთულეების გამო, ნაშთი იქნა სრულად დარეზერვებული 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის.

2018 წლის განმავლობაში კომპანიამ ახალ კლიენტებთან გააფორმა ხელშეკრულებები. ამათგან ორი კლიენტის მიმართ მოთხოვნების ნაშთები 100%-ით დარეზერვებულია 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ერთ-ერთი კლიენტი, 2,619,859 ლარის ნაშთით, გაკოტრდა, ხოლო მეორე, 2,031,868 ლარის ნაშთით, ფინანსური სირთულეების წინაშე დადგა. 2018 წლის 31 დეკემბრის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების შეფასებაში ეს ნაშთები წარმოდგენილია დეფოლტის კატეგორიაში, ნაშთების დაბრუნების ნულპროცენტიანი ალბათობით, შედეგად, კომპანიის ხელმძღვანელობამ გადაწყვიტა ამ ნაშთების მიმართ 100%-იანი ანარიცხის გაკეთება 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის.

10. მოგების გადასახადი

(a) მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ოდენობები

„კომპანიის“ მოქმედი საგადასახადო განაკვეთი არის 17.64%-იანი მოგების გადასახადის განაკვეთი საქართველოს კომპანიებისთვის.

ლარი	2019	2018
მიმდინარე გადასახადის ხარჯი		
მიმდინარე წელი	39,578	112,741
სულ გადასახადის ხარჯი	39,578	112,741

ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება

	2019		2018	
	ლარი	%	ლარი	%
გამოცხადებული დივიდენდები	1,000,000		3,234,600	
მოგების გადასახადით დასაბეგრი დივიდენდები	1,000,000		3,234,600	
გადასახადი ადგილობრივი საგადასახადო განაკვეთის გამოყენებით*	176,471	17.64	570,683	17.64
დივიდენდებზე საგადასახადო ვალდებულების ჩათვლა	(136,893)	(13.69)	(457,942)	(14.16)
მოგების გადასახადის ხარჯი	39,578	3.96	112,741	3.49

* საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მიხედვით, 309-ე მუხლის 92-93 ნაწილის თანახმად, საგადასახადო შეღავათები ხელმისაწვდომია მიმდინარე გადასახადისთვის, რომელიც გადახდილია 2008-2016 წლებში გაუნაწილებელ მოგებაზე, თუ ეს მოგება განაწილებულია 2017 წელს ან შემდგომ წლებში. 2018 და 2017 წლებში გამოცხადებული დივიდენდები იყო 2008-2016 წლების განუწილებელი მოგებიდან.

11. ძირითადი საშუალებები

ლარი	სატრანსპორტო საშუალებები	აპარატურა და მოწყობილობები	კომპიუტერები და ტექნიკური აღჭურვილობა	სულ
თვითღირებულება ან სავარაუდო ღირებულება/გადაფასებული ღირებულება				
ნაშთი 2018 წლის 1 იანვარს	140,278	138,046	140,871	419,195
შესყიდვები	-	43,499	269,296	312,795
გაყიდვები	-	(3,207)	(2,265)	(5,472)
გადაფასება	30,880	15,043	2,900	48,823
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბერს	171,158	193,381	410,802	775,341
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვარს	171,158	193,381	410,802	775,341
შესყიდვები	-	11,703	43,304	55,007
გაყიდვები	-	(559)	(23)	(582)
გადაფასება	-	63	2	65
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბერს	171,158	204,588	454,085	829,831
ცვეთა და გაუფასურების ზარალი				
ნაშთი 2018 წლის 1 იანვარს	(76,028)	(74,046)	(73,760)	(223,834)
წლის ცვეთა	(17,240)	(19,566)	(54,079)	(90,885)
გაყიდვები	-	1,590	1,133	2,723
ნაშთი 2018 წლის 31 დეკემბერს	(93,268)	(92,022)	(126,706)	(311,996)
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვარს	(93,268)	(92,022)	(126,706)	(311,996)
წლის ცვეთა	(16,520)	(24,847)	(82,739)	(124,106)
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბერს	(109,788)	(116,869)	(209,445)	(436,102)
საბალანსო ღირებულებები				
2018 წლის 1 იანვარს	64,250	64,000	67,111	195,361
2018 წლის 31 დეკემბერს	77,890	101,359	284,096	463,345
2019 წლის 31 დეკემბერს	61,370	87,719	244,640	393,729
საბალანსო ღირებულებები გადაფასებების გარეშე				
2018 წლის 1 იანვარს	-	23,214	22,752	45,966
2018 წლის 31 დეკემბერს	-	45,530	236,837	282,367
2019 წლის 31 დეკემბერს	-	31,828	197,379	229,207

ძირითადი საშუალებების გადაფასება

2018 წელს, ხელმძღვანელობამ დაიქირავა დამოუკიდებელი შემფასებელი ძირითადი საშუალებების დამოუკიდებელი შეფასებისთვის 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საბაზრო შედარების მიდგომის გამოყენებით. 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის, ძირითადი საშუალებების სამართლიანი ღირებულების ანალიზისას, ხელმძღვანელობამ დაადგინა რომ 393,729 ლარის ოდენობით საბალანსო ღირებულებები მათ სამართლიან ღირებულებებს უახლოვდებოდა. ძირითადი საშუალებების სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველად განისაზღვრა ღია ბაზარზე მსგავსი ტიპის ძირითადი საშუალებების საბაზრო ღირებულების მეშვეობით, რომელიც გადანაწილდა სამართლიანი ღირებულების მე-2 დონეზე.

12. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები

ლარი	2019	2018
საბალანსო ელექტროენერგია	51,290,921	57,018,952
გარანტირებული სიმძლავრე	15,737,987	15,517,048
პირდაპირი ხელშეკრულებები	1,971,883	170,535
გაწეული მომსახურება	428,476	463,261
ავანსები	103,490	103,350
სხვა მოთხოვნები	547,336	208,055
	70,080,093	73,481,201

კომპანიის დაქვემდებარება საპროცენტო განაკვეთის რისკზე და ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების მგრძნობელობის ანალიზი განხილულია მე-16 შენიშვნაში.

13. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ლარი	2019	2018
საბანკო ნაშთები	3,963,095	12,828,155
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებასა და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებაში	3,963,095	12,828,155

საბანკო ნაშთები წარმოადგენს მოთხოვნად ანაზღაურებს 3-თვიანი ან ნაკლები დაფარვის ვადით შემდგომი თარიღიდან.

„კომპანიის“ საპროცენტო განაკვეთის რისკზე დაქვემდებარება და ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის ანალიზი წარმოდგენილია მე-16 შენიშვნაში.

14. კაპიტალი და რეზერვები

(a) სააქციო კაპიტალი

	ჩვეულებრივი აქციები	
	2019	2018
აქციების რაოდენობა		
ავტორიზებული აქციები	87,309	87,309
ნომინალური ღირებულება	GEL 1	GEL 1
გამოშვებული 31 დეკემბერს	87,309	87,309

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და მათ გააჩნიათ თითო აქციაზე ერთი ხმის უფლება „კომპანიის“ აქციონერთა კრებაზე.

(b) დივიდენდები

გადასახდელი დივიდენდები შეზღუდულია „კომპანიის“ მაქსიმალური გაუნაწილებელი მოგებით, რომელიც განსაზღვრულია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, „კომპანიის“ გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, რომელიც განსაზღვრულია „კომპანიის“, ფასს-ის შესაბამისად მომზადებულ ნორმატიულ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

2019 წელს „კომპანიამ“ გამოაცხადა და გადაიხადა 1,000,000 ლარის ოდენობით დივიდენდები, 2019 წლის 1 ივლისით დათარიღებული საპარტნიორო ფონდის გადაწყვეტილების მიხედვით.

2018 წელს „კომპანიამ“ გამოაცხადა 3,231,600 ლარის ოდენობით დივიდენდები, 2018 წლის 27 აპრილით დათარიღებული საქართველოს მთავრობის განკარგულება N923-ის მიხედვით, და დამატებით კომპანიამ გადაიხადა 3,000 ლარის ოდენობით საწევრო. დივიდენდის გადახდაზე და განკარგულება N923-ზე დეტალური ინფორმაცია მოცემულია მე-6 შენიშვნაში. დივიდენდები განაწილდა 2008-2016 წლების გაუნაწილებელი მოგებიდან.

15. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები

ლარი	2019	2018
საბალანსო ელექტროენერგია	44,413,276	56,306,946
გარანტირებული სიმძლავრე	15,089,020	15,610,971
საექსპორტო ელექტროენერგია	682,832	682,824
მიღებული მომსახურება	320,655	429,556
სხვა ვალდებულებები	37,703	66,492
	60,543,486	73,096,789

„კომპანიის“ სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებულ სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკებზე დაქვემდებარება წარმოდგენილია მე-16 შენიშვნაში.

16. სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა

(a) სააღრიცხვო კლასიფიკაციები და სამართლიანი ღირებულება

სამართლიანი ღირებულების შეფასების მიზანია ფასის განსაზღვრა, რომელიც მიღებული იქნება აქტივის გაყიდვიდან ან გადახდილი იქნება ვალდებულების გადაცემისთვის სტანდარტული ოპერაციის ფარგლებში ბაზრის მონაწილეებს შორის შეფასების თარიღისთვის. თუმცა, შეფასების სუბიექტურობიდან გამომდინარე სამართლიანი ღირებულება არ უნდა იყოს ინტერპრეტირებული, როგორც შესრულებადი აქტივის დაუყოვნებლივ გაყიდვისას ან ვალდებულებების გადაცემისას.

„კომპანიამ“ განსაზღვრა სამართლიანი ღირებულება შეფასების მეთოდის გამოყენებით. შეფასების მეთოდის მიზანია სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა, რომელიც ასახავს ფასს, რომელიც მიღებული იქნება აქტივის გაყიდვის შედეგად ან გადახდილი იქნება ვალდებულების გადაცემისთვის სტანდარტული ოპერაციის ფარგლებში ბაზრის მონაწილეებს შორის შეფასების თარიღისთვის. შეფასების მეთოდი წარმოადგენს დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მოდელს.

„კომპანიის“ შეფასების თანახმად, ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება მათი საბალანსო ღირებულებისგან.

(b) ფინანსური რისკის მართვა

ფინანსური ინსტრუმენტებით სარგებლობიდან გამომდინარე, „კომპანია“ დგას შემდეგი რისკების წინაშე:

- საკრედიტო რისკი (იხ. i);
- ლიკვიდურობის რისკი (იხ. ii);
- საბაზრო რისკი (იხ. iii)

წინამდებარე შენიშვნაში წარმოდგენილია ინფორმაცია კომპანიის მიერ ზემოაღნიშნულ რისკებზე დაქვემდებარებაზე, კომპანიის რისკების მართვისა და შეფასებისთვის დადგენილი მიზნების, პოლიტიკებისა და პროცესების შესახებ და ასევე კომპანიის მიერ კაპიტალის მართვის შესახებ. სხვა თანხობრივად გამოხატული ახსნა-განმარტებები მოყვანილია წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში.

(i) რისკის მართვის სტრუქტურა

„კომპანიის“ ხელმძღვანელობას ეკისრება საერთო პასუხისმგებლობა „კომპანიის“ რისკის მართვის სისტემის დაწესებასა და ზედამხედველობაზე. „კომპანიის“ ხელმძღვანელობა ვალდებულია განავითაროს და მონიტორინგი გაუწიოს კომპანიის რისკების მართვის პოლიტიკას.

„კომპანიის“ რისკის მართვის პოლიტიკა დადგენილია „კომპანიის“ წინაშე მდგარი რისკების გამოვლენისა და ანალიზისთვის, შესაბამისი რისკის საზღვრების და საკონტროლო მექანიზმების დასადგენად, ასევე რისკებისა და მისი საზღვრების დაცვის მონიტორინგისათვის. რისკის მართვის პოლიტიკა და სისტემა რეგულარულად გადაიხედება მიმდინარე საბაზრო მდგომარეობისა და „კომპანიის“ საქმიანობაში ცვლილებების ასახვის მიზნით. „კომპანია“ მიზნად ისახავს მისი ტრენინგების, მმართველობითი სტანდარტებისა და პროცედურების მეშვეობით ჩამოაყალიბოს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, სადაც ყველა თანამშრომელს გააზრებული ექნება თავისი ფუნქციები და მოვალეობები.

(ii) საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის „კომპანიის“ ფინანსური დანაკარგის რისკი, როდესაც მომხმარებელი ან ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშემკვრელი მხარე არ შეასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს. საკრედიტო რისკი „კომპანიას“ ძირითადად წარმოეშვება სავაჭრო მოთხოვნებიდან კლიენტების მიმართ და საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდებიდან.

ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს მაქსიმალურ დაქვემდებარებას საკრედიტო რისკზე. მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკზე საანგარიშგებო თარიღისთვის იყო შემდეგი:

ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	2019	2018
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები*	64,596,031	73,377,851
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,963,095	12,828,155
	68,559,126	86,206,006

* სავაჭრო და სხვა მოთხოვნების ნაშთი წარმოდგენილია აფხაზეთიდან მისაღები ოდენობის გამოკლებით (შენიშვნა 6).

სავაჭრო მოთხოვნები

„კომპანიის“ დამოკიდებულებაზე საკრედიტო რისკზე ძირითადად მოქმედებს თითოეული მომხმარებლის ინდივიდუალურ მახასიათებლები. თუმცა, ხელმძღვანელობა ასევე განიხილავს „კომპანიის“ მომხმარებელთა დემოგრაფიულ მონაცემებს, იმ მრეწველობებისა და ქვეყნის დეფოლტის რისკების ჩათვლით, რომლებშიც მომხმარებლები საქმიანობენ, რადგან ამ ფაქტორებმა შეიძლება გავლენა იქონიონ საკრედიტო რისკზე. „კომპანიის“ შემოსავლის დაახლოებით 31% (2018 წელს: 46%) წარმოადგენს გაყიდვის ოპერაციებს ერთ მომხმარებელთან - სს „ენერგო პრო ჯორჯიასთან“. „კომპანიის“ საექსპორტო გაყიდვები თურქეთში, რუსეთში, სომხეთში, და აზერბაიჯანში, 2019 წლის მთლიანი საექსპორტო გაყიდვებიდან მოიცავს 0%, 47%, 20%, და 33%-ს, შესაბამისად (2018 წელს: თურქეთი 58%, რუსეთი 21 %, სომხეთი 0%, და აზერბაიჯანი 21%).

„კომპანიის“ ხელმძღვანელობამ დაადგინა საკრედიტო პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც ხორციელდება თითოეული მომხმარებლის ინდივიდუალური გადახდისუნარიანობის ანალიზი, სანამ მოხდება „კომპანიის“ სტანდარტული გადახდისა და მიწოდების პირობების შეთავაზება. „კომპანიის“ განხილვა/შემოწმება მოიცავს ინფორმაციის ანალიზს გარე წყაროებზე დაყრდნობით, მათი ხელმისაწვდომობის შემთხვევაში.

კანონმდებლობაში შესული ცვლილებების შესაბამისად, 2014 წლის 1 სექტემბრიდან, კომპანია მოქმედებს როგორც პრინციპალი და თავის თავზე იღებს ყველა არსებულ საკრედიტო რისკს გაყიდულ საბალანსო და გარანტირებულ ელექტროენერგიასთან დაკავშირებით. კომპანია ასევე ვალდებულია გადაუხადოს ელექტროენერგიის მწარმოებელ კომპანიებს წარმოებული და მიწოდებული საბალანსო და გარანტირებულ ელექტროენერგიისთვის.

„კომპანიის“ მომხმარებელთა 90%-ზე მეტს მრავალწლიანი საქმიანი ურთიერთობა აქვს „კომპანიასთან“ და ზარალს იშვიათად ჰქონდა ადგილი. მომხმარებლის საკრედიტო რისკის მონიტორინგისას მომხმარებლები დაჯგუფებულები არიან მათი საკრედიტო მახასიათებლების, გეოგრაფიული ადგილმდებარეობის, ხანდაზმულობისა და ვადაგადაცილების ისტორიის, ასევე წინა პერიოდებში ფინანსური სირთულეების არსებობის მიხედვით. სავაჭრო მოთხოვნები უკავშირდება „კომპანიის“ საბითუმო მომხმარებლებს. მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს წინასწარ გარანტიებს, შესაბამისად კომპანია არ მოითხოვს უზრუნველყოფას სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებით.

„კომპანია“ განსაზღვრავს გაუფასურების რეზერვს რაც ასახავს მის სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებულ გაწეული ზარალის შეფასებას. ამ რეზერვის ძირითადი კომპონენტებია ინდივიდუალურად მნიშვნელოვან დაქვემდებარებულთან დაკავშირებული სპეციფიკური ზარალის კომპონენტი და მსგავსი აქტივების ჯგუფებისათვის დადგენილი კოლექტიური ზარალის კომპონენტი, იმ ზარალებთან მიმართებაში რომლებიც გაწეულია, მაგრამ ჯერ არ არის იდენტიფიცირებული. კოლექტიური ზარალის რეზერვი განისაზღვრება მსგავსი ფინანსური აქტივების გადახდის სტატისტიკის ისტორიულ მონაცემებზე დაყრდნობით.

საანგარიშგებო თარიღისთვის, „კომპანიის“ სავაჭრო მოთხოვნების 98%-ი უკავშირდება ადგილობრივ საბითუმო მომხმარებლებს. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარებით „კომპანიას“ ჰყავდა რვა საბითუმო ადგილობრივი მომხმარებელი (2018 წელს: ოთხი მომხმარებელი) და ისინი წარმოადგენდნენ მთლიანი სავაჭრო მოთხოვნების 65%-ზე მეტს (2018 წელს: 98%).

გაუფასურების ზარალი

კომპანიის სავაჭრო მოთხოვნების საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარების შეჯამება:

ლარი	კრედიტით გაუფასურებული	ბრუტო 2019	გაუფასურება 2019	ბრუტო 2018	გაუფასურება 2018
დაბალი რისკი	არა	64,720,325	(371,382)	73,788,666	(410,815)
მაღალი რისკი (შენიშვნა 9)	კი	7,229,387	(6,982,298)	4,651,727	(4,651,727)
		71,949,711	(7,353,680)	78,440,393	(5,062,542)

კლიენტის საკრედიტო რისკის მონიტორინგის დროს, კლიენტები ჯგუფდებიან მათი საკრედიტო მახასიათებლების მიხედვით, მათ შორის იმის მიხედვით, ისინი ფიზიკური პირები არიან თუ იურიდიული, ვადიანობის პროფილის, დაფარვის ვადის და ადრე არსებული ფინანსური სირთულეების მიხედვით.

დაბალი რისკი - კონტრაგენტს აქვს ძლიერი უნარი მოკლევადიან პერიოდში დააკმაყოფილოს მისი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები, ხოლო ეკონომიკური და ბიზნეს გარემოს უარყოფით ცვლილებებს გრძელვადიან პერიოდში სავარაუდოდ არ ექნება უარყოფითი გავლენა კლიენტის უნარზე დააკმაყოფილოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ფულადი ნაკადების ვალდებულებები. საშუალო შეწონილი ზარალის განაკვეთი დაბალი რისკის მქონე კატეგორიისთვის არის დაახლოებით 1% (2018: 1%).

მაღალი რისკი - კონტრაგენტებს, მოკლევადიან პერიოდში აქვთ მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებების დაკმაყოფილების სუსტი უნარი, ხოლო ეკონომიკური და ბიზნეს გარემოს უარყოფითი ცვლილებები გრძელვადიან პერიოდში სავარაუდოდ შეამცირებს კონტრაგენტების მიერ მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებების დაკმაყოფილების უნარს. საშუალო შეწონილი ზარალის განაკვეთი მაღალი რისკის კატეგორიისთვის არის 90-100 %.

კომპანია ადგენს გაუფასურების რეზერვს რაც წარმოადგენს მისი მოსალოდნელი ზარალის შეფასებას სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებთან მიმართებაში. მოცემული რეზერვის ძირითადი კომპონენტი არის ჯგუფური ზარალის კომპონენტი. კომპანიის სავაჭრო მოთხოვნები ძირითადად შედგება ადგილობრივი კლიენტებისგან რომლებსაც კომპანიასთან სამუშაო ურთიერთობების გრძელვადიანი გამოცდილება და კარგი საკრედიტო ისტორია აქვთ.

წლის განმავლობაში სავაჭრო მოთხოვნებთან მიმართებაში გაუფასურების რეზერვში მოძრაობა იყო შემდეგი:

ლარი	გაუფასურების რეზერვი	
	2019	2018
ნაშთი წლის დასაწყისში	(5,062,542)	-
არა კრედიტით გაუფასურებულ მოთხოვნებზე აღიარებული გაუფასურების ზარალი	-	(410,815)
კრედიტით გაუფასურებულ მოთხოვნებზე აღიარებული გაუფასურების ზარალი	(4,192,439)	(4,651,727)
ადრე აღიარებული გაუფასურებების აღდგენა (შენიშვნა 9)	1,901,301	-
ნაშთი წლის ბოლოს	(7,353,680)	(5,062,542)

365 დღეზე მეტი ვადაგადაცილებულ საცალო კლიენტების მთლიან სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებზე გამოყენებულ იქნა 100%-იანი გაუფასურების განაკვეთი, უფრო მოკლე პერიოდით ვადაგადაცილებულ სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებზე გამოყენებულ იქნა უფრო დაბალი გაუფასურების განაკვეთი. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნების რეზერვის ანგარიში გამოიყენება გაუფასურების ზარალის აღრიცხვისთვის მანამ სანამ კომპანია არ შეჯერდება იმ აზრზე, რომ აღარ არის მისაღები თანხის ამოღება შესაძლებელი; ამ დროს ეს ოდენობა მიჩნეულია არა-აღდგენადად და პირდაპირ ჩამოიწერება ფინანსური აქტივიდან.

(iii) ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, „კომპანია“ ფლობდა 3,963,095 ლარის ოდენობით ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს (2018 წელს: 12,828,155 ლარი), რაც წარმოადგენს ამ აქტივებზე მის მაქსიმალურ საკრედიტო დამოკიდებულებას. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები განთავსებულია საქართველოს წამყვან ბანკში, მოკლევადიანი ემიტენტის დეფოლტ რეიტინგით B (Fitch-ის სარეიტინგო სააგენტო მიხედვით).

ხელმძღვანელობას არ მიაჩნია რომ კონტრაგენტი ვერ შეძლებს ნაკისრი ვალდებულებების დაკმაყოფილებას.

ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების გაუფასურება შეფასებულია 12-თვიანი მოსალოდნელი ზარალის საფუძველზე და ასახავს დამოკიდებულებების მოკლე ვადიანობას. კონტრაგენტების გარე საკრედიტო შეფასებებზე დაყრდნობით კომპანია მიიჩნევს, რომ მის ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს აქვთ დაბალი საკრედიტო რისკი.

(iv) ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის იმის რისკი, რომ „კომპანია“ ვერ შეძლებს დაფაროს მისი ფინანსური ვალდებულებები, რომელთა დასაფარად აუცილებელია ფულადი სახსრების ან სხვა ფინანსური აქტივის გადინება. ლიკვიდურობის მართვის მიმართ კომპანიის მიდგომა მოიცავს შესაძლებლობის ფარგლებში იმის უზრუნველყოფას, რომ ყოველთვის ჰქონდეს საკმარისი ლიკვიდურობა მისი ვალდებულებების დასაკმაყოფილებლად, მათი დაფარვის ვადის დადგომისას, როგორც ჩვეულებრივ, ისე - სტრესულ სიტუაციებში, მისი რეპუტაციისთვის ზიანის მიყენების და მიუღებელი ზარალის გაწევის გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მთლიანად განთავსებულია მიმდინარე ანგარიშზე ბანკში, რომელიც ასევე ამყარებს „კომპანიის“ ლიკვიდურობას.

მომდევნო ცხრილში ნაჩვენებია ფინანსური ვალდებულებების სახელშეკრულებო ვადიანობა, სავარაუდო საპროცენტო გადახდების ჩათვლით და ურთიერთჩათვლის ხელშეკრულებების გავლენის გამოკლებით:

31 დეკემბერი 2019 ლარი	სახელშეკრულებო		
	საბალანსო ღირებულება	ფულადი ნაკადები	12 თვეზე ნაკლები
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები			
საიჯარო ვალდებულებები	901,458	1,000,000	1,000,000
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	60,543,486	60,543,486	60,543,486
	61,444,944	61,543,486	61,543,486

31 დეკემბერი 2018 ლარი	სახელშეკრულებო		
	საბალანსო ღირებულება	ფულადი ნაკადები	12 თვეზე ნაკლები
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები			
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	73,096,789	73,096,789	73,096,789

არ არის მოსალოდნელი, რომ ვადიანობის ანალიზში შეტანილ ფულად ნაკადებს ადგილი ჰქონდეს მნიშვნელოვნად ადრე ან მნიშვნელოვნად განსხვავებული თანხებით.

(v) საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი წარმოადგენს საბაზრო ფასების ცვალებადობის რისკს, რაც მოიცავს უცხოური ვალუტის გაცვლით კურსებს, საპროცენტო განაკვეთებისა და კაპიტალის ღირებულების ცვალებადობის რისკს, რამაც შესაძლოა გავლენა იქონიოს „კომპანიის“ მფლობელობაში არსებული ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. საბაზრო რისკების მართვის მიზანია საბაზრო რისკებზე დამოკიდებულების მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების ფარგლებში, ამონაგების ოპტიმიზაციის ფონზე.

სავალუტო რისკი

„ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები“-ს მიხედვით რომელიც გამოცემულია საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ, კომპანიას არ გააჩნია მნიშვნელოვანი სავალუტო რისკი.

(c) კაპიტალის მართვა

კომპანიის საქმიანობის ხასიათიდან გამომდინარე, კომპანიას არ აქვს კაპიტალის მართვის ფორმალური პოლიტიკა. ამასთანავე, კომპანია არ ექვემდებარება გარედან დაწესებულ კაპიტალის მოთხოვნებს.

17. პირობითი ვალდებულებები

(a) სასამართლო დავა

ხელმძღვანელობის აზრით, ადგილი არ აქვს მიმდინარე სამართლებრივ საქმეთწარმოებას ან სხვა დარჩენილ დავას, რამაც შესაძლოა არსებითად იმოქმედოს „კომპანიის“ ფუნქციონირებასა და ფინანსურ მაჩვენებლებზე, და რომლებიც არ არის დარიცხული ან განხილული წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაში.

(b) პირობითი საგადასახადო ვალდებულებები საქართველოში

საქართველოს საგადასახადო სისტემა შედარებით ახალია და მისთვის დამახასიათებელია კანონმდებლობის, ოფიციალური განცხადებებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების ხშირი ცვლილება, რომლებიც ხშირად ბუნდოვანი და წინააღმდეგობრივია და სხვადასხვა საგადასახადო ორგანოს მიერ სხვადასხვაგვარად განიმარტება. საგადასახადო წელიწადი შეიძლება გადაიხედოს საგადასახადო ორგანოების მიერ სამი თანმიმდევრული წლის განმავლობაში, თუმცა კონკრეტულ შემთხვევებში საგადასახადო წელიწადი შეიძლება უფრო დიდხანს დარჩეს დაუხურავი.

ზემოთხსენებული საგადასახადო ვითარებები ქმნის საგადასახადო რისკებს, რომლებიც საქართველოში უფრო არსებითია, ვიდრე სხვა ქვეყნებში, უფრო განვითარებული საგადასახადო სისტემებით. ხელმძღვანელობის აზრით, იგი ადეკვატურად ასრულებს საგადასახადო ვალდებულებებს, საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობის ინტერპრეტაციების, ოფიციალური აქტებისა და სასამართლოს გადაწყვეტილებების შესაბამისად. თუმცა, შესაბამისი უწყებების ინტერპრეტაციები შესაძლოა განსხვავდებოდეს და წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაზე მათი გავლენა (იმ შემთხვევაში, თუ უწყებები წარმატებით განახორციელებენ მათ ინტერპრეტაციებს) შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს.

(c) ელექტროენერგიის შესყიდვის ხელშეკრულებები

„კომპანიას“ გაფორმებული აქვს ხელშეკრულებები ახალი ჰიდროელექტროსადგურების, თერმოელექტროსადგურებისა და ქარის ელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის შესყიდვაზე. მთლიანობაში 7 (2018 წელს: 48 ხელშეკრულება) ამგვარი ხელშეკრულება გაფორმდა. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ელექტროსადგურები არის მშენებარე და მათი დასრულება 2020 წლის განმავლობაში იგეგმება. 2019 წელს თერთმეტი ელექტროსადგურის მშენებლობა დასრულდა (2018 წელს: ხუთი ელექტროსადგური).

ხელმძღვანელობის აზრით, ამგვარი ხელშეკრულებები წარმოადგენს „სააღსრულებო ხელშეკრულებებს“ და ისინი არ წარმოადგენს დამამძიმებელ ხელშეკრულებებს ბასს 37-ის (ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები) შესაბამისად. შეუძლებელია შემოსავლის ოდენობის მიახლოება და იმ გაყიდვების თვითღირებულების სანდოდ შეფასება, რომლებიც „კომპანიას“ წარმოექმნება მშენებლობის დასრულების და ელექტროსადგურების მიერ ელექტროენერგიის გამომუშავების დაწყების შემდეგ.

18. დაკავშირებული მხარეები

(a) მშობელი კომპანია და საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე

„კომპანიის“ დამფუძნებელი და საბოლოო მაკონტროლებელი მხარე არის საქართველოს მთავრობა. კომპანიის 100%-იანი მშობელი კომპანია არის სს „საპარტნიორო ფონდი“ (როგორც სახელმწიფო ორგანიზაცია), თუმცა კომპანიის აქციების 100%-ის კონტროლის უფლება აქვს საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს.

სს „საპარტნიორო ფონდი“ გამოსცემს საჯაროდ ხელმისაწვდომ, ფასს სტანდარტებთან შესაბამის ფინანსურ ანგარიშგებას.

(b) ოპერაციები წამყვან ხელმძღვანელობასთან

(i) წამყვანი ხელმძღვანელობის ანაზღაურება

წამყვანმა ხელმძღვანელობამ წლის განმავლობაში მიიღო შემდეგი ანაზღაურება, რომელიც შეტანილია „ხელფასებში“ (იხილეთ შენიშვნა 8):

ლარი	2019	2018
ხელფასები და ბონუსები	255,043	361,600

(c) ოპერაციები საქართველოს მთავრობასთან

სს „საპარტნიორო ფონდი“ ფლობს „კომპანიის“ აქციების 100%-ს (2018 წელს: 100%), ხოლო კომპანიის ხმის მიცემის უფლების 100%-ს ფლობს საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო (2018: 100%) და ეს საკუთრება მთავრობას „კომპანიაზე“ მნიშვნელოვანი გავლენის საშუალებას აძლევს. გარდა ამისა, „კომპანია“ ყოველდღიურად ურთიერთობს ისეთ კომპანიებთან, რომლებიც კონტროლდება მთავრობის მიერ ან მთავრობის მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ იმყოფება. „კომპანია“ იყენებს გათავისუფლების უფლებას ბასს 24 დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნებიდან, რაც უფლებას აძლევს შემჭიდროებულად წარმოადგინოს დაკავშირებულ მხარეთა ის განმარტებითი შენიშვნები, რომლებიც ეხება ოპერაციებს მთავრობასთან დაკავშირებულ საწარმოებთან.

ერთობლივად, მაგრამ არა ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი ოპერაციები

„კომპანია“ ფუნქციონირებს ენერგეტიკის სფეროში, რომელშიც დომინირებენ საქართველოს მთავრობის მიერ პირდაპირ ან არაპირდაპირ, მთავრობასთან დაკავშირებული საწარმოების მეშვეობით, კონტროლირებადი კომპანიები.

ეს ოპერაციები ხორციელდება „კომპანიის“ ჩვეულებრივი ფუნქციონირების პირობებში, სადაც „კომპანიის“ სამუშაო პირობები არ განსხვავდება სხვა მთავრობასთან არადაკავშირებული კომპანიების პირობებისგან. პროდუქციისა და მომსახურების შესყიდვის მიზნით „კომპანიამ“ დანერგა შესყიდვის პოლიტიკები და პროდუქტებისა და მომსახურებების შესყიდვის დამტკიცების პროცესები, რომლებიც დამოუკიდებელი არიან იმ ფაქტისგან, არიან თუ არა კონტრაქტები მთავრობასთან დაკავშირებული თუ არა.

2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის, ხელმძღვანელობა ვარაუდობს, რომ „კომპანიის“ სახელმწიფოსთან დაკავშირებულ სხვა სუბიექტებთან მნიშვნელოვანი ოპერაციების ჯამური ოდენობა შეადგენს საბალანსო ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის გაყიდვების სულ მცირე 28%-ს (2018 წელს: 38%) და საბალანსო ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის შეძენების 0.2%-ს (2018 წელს: 1%).

19. სხვა ინვესტიციები

სს „საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა“ დაარსდა 2019 წლის დეკემბერში, კომპანიისა და სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ 50%-იანი თანაბარი თანამონაწილეობით. სს „საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა“ წარმოადგენს ორგანიზებული ელექტროენერგიის ბაზრების ოპერატორს და ყოველდღიური ბაზრების დადგენას უზრუნველყოფს. 2019 წლის განმავლობაში, კომპანიამ განახორციელა 302 ათასი ლარის ოდენობის ინვესტიცია.

იმ ხელშეკრულების პირობების მიხედვით, რომლის ფარგლებშიც დაარსდა საწარმო, ხელმძღვანელობა განსაზღვრავს რომ კომპანია არ აკონტროლებს სს „საქართველოს ენერგეტიკულ ბირჟას“. მაშასადამე, კაპიტალის მეთოდის ფარგლებში, 2019 წლის 31 დეკემბრისთვის საწარმო აღირიცხება როგორც ინვესტიცია მეკავშირე საწარმოში.

20. შემდგომი მოვლენები

წინა პერიოდების ფაქტობრივი და ფაქტობრივი საშუალო ზარალების კორექტირება

2020 წლის 16 იანვარს კომპანიამ მიიღო წერილი სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემისგან“ რომლის მიხედვითაც კომპანიამ უნდა გაასწოროს ფაქტიური და ფაქტიური საშუალო ზარალის ოდენობები 2017 წლის 1 აგვისტოდან 2019 წლის 1 სექტემბრამდე მიწოდებულ/მოხმარებულ ელექტროენერგიაზე. ფულადი სახით კორექტირება 2,011 ათასი ლარით ამცირებს სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებსა და ვალდებულებებს (საბალანსო ელექტროენერგია), საიდანაც 766 ათასი ლარი უკავშირდება 2019 წლის განმავლობაში შეძენილ და გაყიდულ ელექტროენერგიას.

კორექტირების ხასიათის გათვალისწინებით ხელმძღვანელობამ კორექტირება 2020 წელს, არამაკორექტირებელი მოვლენის სახით განიხილა. ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ თავდაპირველი შეფასებები თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის ელექტროენერგიის ზარალის განსაზღვრისთვის იყო შესაბამისი, რადგან საანგარიშგებო თარიღებისთვის არსებული ყველა ფაქტი და გარემოება (კონტრაგენტების მიერ დამტკიცებული აქტებისა და დასტურების ჩათვლით) იყო გათვალისწინებული აღნიშნულ შეფასებებში და გამოთვლები განხორციელდა ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) საბაზრო წესების მიხედვით.

მშობელი კომპანიის ცვლილება

2020 წლის 28 თებერვალს საქართველოს მთავრობის მიერ გამოცემული გადაწყვეტილების მიხედვით, კომპანიის პირდაპირ მშობელ კომპანიას, სს „საპარტნიორო ფონდს“ ჩაანაცვლებს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო. ამ გადაწყვეტილების თანახმად, კომპანიის საბოლოო მშობელი კომპანია არის საქართველოს მთავრობა, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სახელით.

COVID-19-ის აფეთქება

2020 წლის 11 მარტს, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ (WHO) COVID-19 კორონავირუსის პანდემია გამოაცხადა. პირველი შემთხვევა საქართველოში ოფიციალურად 2020 წლის 26 თებერვალს დაფიქსირდა. ვირუსის გავრცელების საწინააღმდეგო ზომების ნაწილის სახით, საქართველოს მთავრობამ ქვეყანაში საქმიანობებზე გარკვეული შეზღუდვები დააწესა. სხვადასხვა დროს დაწესებული შეზღუდვები მოიცავს ტრანსპორტით მოგზაურობის აკრძალვას, ქვეყნის შიგნით ყველა მოგზაურობის შეზღუდვას კონკრეტული საათების განმავლობაში, ყველა საზოგადოებრივი ტრანსპორტის დახურვას, ყველა კომერციული საქმიანობის შეჩერებას, გარდა შემთხვევებისა, როდესაც შეიძლება საქმიანობა განხორციელდეს დისტანციურად, სახლიდან, აგრეთვე კონკრეტული ბიზნეს საქმიანობები (სასურსათო მაღაზიები, აფთიაქები, კომერციული ბანკები, ბენზინგასამართი სადგურები, ფოსტა და ა.შ.).

COVID-19-ის აფეთქებამ 2020 წლის დასაწყისში და მისმა სწრაფმა გავრცელებამ მსოფლიოს გარშემო, იქონია არსებითი გავლენა და ცვლილებები შეიტანა ბიზნეს გარემოში მსოფლიოს გარშემო ყველა ქვეყანაში, მათ შორის საქართველოშიც, რამაც გამოიწვია საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადება საქართველოს პრეზიდენტის 2020 წლის 21 მარტით დათარიღებული ბრძანების მიხედვით. ბრძანების მიხედვით საგანგებო მდგომარეობა გრძელდებოდა 2020 წლის 21 აპრილამდე, რაც შემდგომ იქნა გახანგრძლივებული 2020 წლის 22 მაისამდე.

საქართველოს მთავრობის მიერ დაწესებული შეზღუდვები არ ეხება კომპანიის არცერთ ოპერაციას.

ბაზრის ახალი კონცეფცია

2020 წლის 16 აპრილით დათარიღებული, საქართველოს მთავრობის ბრძანება N246-ის მიხედვით შეიქმნა ბაზრის ახალი კონცეფცია. ბაზრის ახალი კონცეფცია ძალაშია 2021 წლის 1 ივლისიდან. აღნიშნულ თარიღამდე კომპანია ძველებურად გააგრძელებს თავის საქმიანობას და ახლად დაფუძნებული სს „საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა“ (შენიშვნა 19) იმუშავებს სატესტო რეჟიმში. 2021 წლის 1 ივლისიდან კომპანიის ფუნქცია-მოვალეობები იქნება შემდეგი:

- საჯარო მომსახურების გამწევი ელექტროენერგიის მწარმოებლის მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის შეძენა, საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიერ დადგენილი ტარიფით და შეძენილი ელექტროენერგიის გაყიდვა შემოსავლის მიღების მიზნით;
- საჭიროების შემთხვევაში, საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ელექტროენერგიის მოხმარების ფინანსური უსაფრთხოება, ამ კონცეფციისა და შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- იმოქმედოს როგორც საჯარო მომსახურების საბითუმო ორგანიზაცია და ივაჭროს მხოლოდ გარანტირებული ელექტროენერგიით.

Electricity System Commercial Operator JSC

**Financial Statements
for 2019**

Contents

Independent Auditors' Report	3
Statement of Financial Position	5
Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income	6
Statement of Changes in Equity	7
Statement of Cash Flows	8
Notes to the Financial Statements	9

KPMG Georgia LLC
GMT Plaza
5th floor, 4 Liberty Square
Tbilisi, Georgia 0105
Telephone +995 322 93 57 13
Internet www.kpmg.ge

Independent Auditors' Report

To the Board of Directors of Electricity System Commercial Operator JSC

Opinion

We have audited the financial statements of Electricity System Commercial Operator JSC (the "Company"), which comprise the statement of financial position as at 31 December 2019, the statements of profit or loss and other comprehensive income, changes in equity and cash flows for the year then ended, and notes, comprising significant accounting policies and other explanatory information.

In our opinion, the accompanying financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Company as at 31 December 2019, and its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS).

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditors' Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Company in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards) (IESBA Code) together with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Georgia, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Statement of Management Report

Management is responsible for the Management Report. Our opinion on the financial statements does not cover the Management Report.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the Management Report and, in doing so, consider whether the Management Report is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated.

We do not express any form of assurance conclusion on the Management Report. We have read the Management Report and based on the work we have performed, we conclude that the Management Report:

- is consistent with the financial statements and does not contain material misstatement;
- contains all information that is required by and is compliant with the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with IFRS, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Company's financial reporting process.

Auditors' Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditors' report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditors' report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditors' report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

The engagement partner on the audit resulting in this independent auditors' report is:

Karen Safaryan

KPMG Georgia LLC
Tbilisi, Georgia
25 September 2020

Electricity System Commercial Operator JSC
Statement of Financial Position as at 31 December 2019

GEL	Notes	31 December 2019	31 December 2018*
Assets			
Right of use asset	3	954,309	-
Property and equipment	11	393,729	463,345
Intangible assets		128,195	159,798
Other investments	19	306,219	4,157
Non-current assets		1,782,452	627,300
Inventories		2,472	438
Trade and other receivables	12	70,080,093	73,481,201
Cash and cash equivalents	13	3,963,095	12,828,155
Current assets		74,045,660	86,309,794
Total assets		75,828,112	86,937,094
Equity	14		
Share capital		87,309	87,309
Non-cash owner contribution reserve		(15,660)	(15,660)
Property and equipment revaluation surplus		249,421	250,150
Retained earnings		12,994,028	13,450,570
Total equity		13,315,098	13,772,369
Liabilities			
Trade and other payables	15	60,543,486	73,096,789
Current tax liability		1,068,070	67,936
Lease liabilities	3	901,458	-
Current liabilities		62,513,014	73,164,725
Total liabilities		62,513,014	73,164,725
Total equity and liabilities		75,828,112	86,937,094

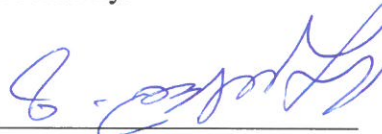
* The Company initially applied IFRS 16 at 1 January 2019, using the modified retrospective approach. Under this approach, comparative information is not restated. See Note 3.

Electricity System Commercial Operator JSC
Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income for 2019

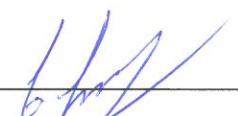
GEL	Note	2019	2018*
Revenue	6	568,206,358	521,195,299
Cost of goods sold/service rendered	6	(562,755,559)	(514,359,858)
Gross profit		5,450,799	6,835,441
Other income		759,258	638,990
Administrative expenses	8	(4,202,484)	(4,188,700)
Recovery of bad debt expense, net	9	1,901,301	-
Impairment loss on trade receivables	9	(4,192,439)	(5,062,542)
Results from operating activities		(283,565)	(1,776,811)
Finance income	7	1,173,565	2,081,413
Finance costs	7	(306,964)	(142,207)
Net finance income		866,601	1,939,206
Profit before tax		583,036	162,395
Income tax expense	10	(39,578)	(112,741)
Profit for the year		543,458	49,654
Other comprehensive (loss)/income			
<i>Items that will never be reclassified to profit or loss</i>			
Revaluation of property and equipment	11	(729)	48,823
Other comprehensive (loss)/income		(729)	48,823
Total profit and other comprehensive income for the year		542,729	98,477

*The Company initially applied IFRS 16 at 1 January 2019, using the modified retrospective approach. Under this approach, comparative information is not restated. See Note 3.

These financial statements were approved by management on 25 September 2020 and were signed on its behalf by:

Zaza Dvalishvili
General Director

Khatuna Chaduneli
Head of Finance Department

Electricity System Commercial Operator JSC
Statement of Changes in Equity for 2019

GEL	Share capital	Non-cash owner contribution reserve	Property and equipment revaluation surplus	Retained earnings	Total equity
Balance at 1 January 2018	87,309	(15,660)	201,327	16,635,516	16,908,492
Total comprehensive income for the year					
Profit for the year	-	-	-	49,654	49,654
Other comprehensive income					
Revaluation of property, plant and equipment (note 11)	-	-	48,823	-	48,823
Total comprehensive income for the year	-	-	48,823	49,654	98,477
Transactions with owners recorded directly in equity					
Dividends (note 14(b))	-	-	-	(3,234,600)	(3,234,600)
Total transactions with owners recorded directly in equity	-	-	-	(3,234,600)	(3,234,600)
Balance at 31 December 2018	87,309	(15,660)	250,150	13,450,570	13,772,369
Balance at 1 January 2019*	87,309	(15,660)	250,150	13,450,570	13,772,369
Total comprehensive income for the year					
Profit for the year	-	-	-	543,458	543,458
Other comprehensive income					
Revaluation of property, plant and equipment (note 11)	-	-	(729)	-	(729)
Total comprehensive (loss)/income for the year	-	-	(729)	543,458	542,729
Transactions with owners recorded directly in equity					
Dividends (note 14(b))	-	-	-	(1,000,000)	(1,000,000)
Total transactions with owners recorded directly in equity	-	-	-	(1,000,000)	(1,000,000)
Balance at 31 December 2019	87,309	(15,660)	249,421	12,994,028	13,315,098

*The Company initially applied IFRS 16 at 1 January 2019, using the modified retrospective approach. Under this approach, comparative information is not restated. See Note 3.

Electricity System Commercial Operator JSC
Statement of Cash Flows for 2019

GEL	Notes	2019	2018*
Cash flows from operating activities			
Profit for the year		543,458	49,654
<i>Adjustments for:</i>			
Depreciation and amortization	11	938,994	135,466
Impairment loss on trade receivables, net	9	2,291,138	5,062,542
Net finance income	7	(866,601)	(1,939,206)
Income tax expense		39,578	112,741
Cash from operating activities before changes in working capital and provisions		2,946,567	3,421,197
Change in inventories		(2,034)	945
Change in other non-current assets		-	(560)
Change in current tax liability		1,284,480	3,597,275
Change in trade and other receivables		2,159,874	(43,013,012)
Change in trade and other payables and lease liabilities		(13,603,207)	33,858,530
Cash flows used in operations before income tax paid		(7,214,320)	(2,135,625)
Income tax paid		(323,924)	-
Net cash used in operating activities		(7,538,244)	(2,135,625)
Cash flows from investing activities			
Interest received		1,173,565	2,081,413
Acquisition of other investments		(302,063)	-
Acquisition of property and equipment		(55,007)	(303,307)
Acquisition of intangible assets		(22,539)	(97,362)
Net cash from investing activities		793,956	1,680,744
Cash flows from financing activities			
Dividends paid		(1,000,000)	(3,000)
Repayment of lease liabilities		(1,000,000)	-
Net cash flows used in financing activities		(2,000,000)	(3,000)
Net decrease in cash and cash equivalents		(8,744,287)	(457,881)
Cash and cash equivalents at 1 January		12,828,155	13,414,057
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		(120,733)	(128,021)
Cash and cash equivalents at 31 December	13	3,963,095	12,828,155

*The Company initially applied IFRS 16 at 1 January 2019, using the modified retrospective approach. Under this approach, comparative information is not restated. See Note 3.

Note	Page	Note	Page
1. Reporting entity	10	10. Income taxes	25
2. Basis of preparation	10	11. Property and equipment	26
3. Changes in significant accounting policies	11	12. Trade and other receivables	27
4. Significant accounting policies	13	13. Cash and cash equivalents	27
5. New standards and interpretations not yet adopted	22	14. Capital and reserves	27
6. Revenue and cost of sales	23	15. Trade and other payables	28
7. Net finance income	24	16. Fair values and risk management	28
8. Administrative expenses	25	17. Contingencies	31
9. Impairment loss on trade receivables/(Recovery of bad debt expense, net)	25	18. Related parties	32
		19. Other investments	33
		20. Subsequent events	33

1. Reporting entity

(a) Organisation and operations

Electricity System Commercial Operator (the Company) was established in Georgia on 1 September 2006 as a limited liability company. On 18 August 2011 the legal form of the Company was changed to a Joint Stock Company based on the order # 142 of the Minister of Energy and Natural Resources of Georgia, dated 10 August 2011. The registration number of the Company is 205170036.

The Company's registered office is 2 Baratashvili Street, Tbilisi, Georgia.

The principal activities of the Company include the sale-purchase of balancing electricity and guaranteed capacity, import and export of electricity and facilitation of electricity sale-purchase in Georgia.

According to the "Georgian Law on Electricity and Natural Gas", starting from September 2010, the stability, security and reliability of Georgia's electric energy system is secured by the Guaranteed Capacity. The thermal power plants, which meet the demands of the technical parameters stipulated by the legislation, represent the Source of the Guaranteed Capacity. The minimum volume of the Guaranteed Capacity for each Source and periods of providing the Guaranteed Capacity are defined by the Government of Georgia. According to the "Electricity (Capacity) Market Rules", the trading with the Guaranteed Capacity is conducted exclusively by the Company. Until 31 August 2014 the Company acted in the capacity of an agent rather than as a principal in these transactions. Following the change in the legislation since 1 September 2014 the Company acts in the guaranteed capacity transaction as a principal.

The Company's principal activities are defined by the law of Georgia about "Electroenergetics and Natural Gas" and order N77 of the Minister of Energy and Natural Resources dated 30 August 2006, approved by the "Electricity (Capacity) Market Rules" issued by the Ministry of Energy and Natural Resources of Georgia.

The Georgian law about "Electroenergetics and Natural Gas" dated at 30 April 1999 became invalid on 20 December 2019 when the new Law "Georgian National Energy and Water Supply" came into force. The new law defines general framework of the upcoming markets and gives guidelines for transition period (note 20).

The Company's founder and ultimate controlling party is the Government of Georgia. The 100% shareholder of the Company is JSC Partnership Fund, a wholly state-owned entity (note 20).

Related party transactions are disclosed in note 18.

(b) Georgian business environment

The Company's operations are primarily located in Georgia. Consequently, the Company is exposed to the economic and financial markets of Georgia, which display characteristics of an emerging market. The legal, tax and regulatory frameworks continue development, but are subject to varying interpretations and frequent changes which together with other legal and fiscal impediments contribute to the challenges faced by entities operating in Georgia. The financial statements reflect management's assessment of the impact of the Georgian business environment on the operations and the financial position of the Company. The future business environment may differ from management's assessment.

2. Basis of preparation

(a) Statement of compliance

These financial statements have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRSs").

This is the first set of the Company's annual financial statements in which IFRS 16 *Leases* has been applied. Changes to significant accounting policies are described in Note 5.

(b) Functional and presentation currency

The national currency of Georgia is Georgian Lari (“GEL”), which is the Company’s functional currency and the currency in which these financial statements are presented. All financial information presented in GEL is rounded to the nearest unit of currency.

(c) Use of estimates and judgments

The preparation of financial statements in conformity with IFRSs requires management to make judgments, estimates and assumptions that affect the application of accounting policies and the reported amounts of assets, liabilities, income and expenses. Actual results may differ from those estimates.

Estimates and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revisions to accounting estimates are recognised in the period in which the estimates are revised and in any future periods affected.

Information about critical judgments in applying accounting policies that have the most significant effect on the amounts recognised in the financial statements is included in the following notes:

- Note 6 – acting as an agent in the transactions regulated by the Government Decree N923;
- Note 6 – acting as a principal in the transactions with Abkhazia;
- Note 16(b)(ii) – allowances for trade receivables; and
- Note 20 - correction of prior periods losses as non-adjusting event.

Information about assumptions and estimation uncertainties that have a significant risk of resulting in a material adjustment within the next financial year is included in the Note 16(b)(ii) – measurement of ECL allowance for trade receivables.

Measurement of fair values

Fair values are categorised into different levels in a fair value hierarchy based on the inputs used in the valuation techniques as follows:

- *Level 1*: quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities.
- *Level 2*: inputs other than quoted prices included in Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly (i.e. as prices) or indirectly (i.e. derived from prices).
- *Level 3*: inputs for the asset or liability that are not based on observable market data (unobservable inputs).

If the inputs used to measure the fair value of an asset or a liability might be categorised in different levels of the fair value hierarchy, then the fair value measurement is categorised in its entirety in the same level of the fair value hierarchy as the lowest level input that is significant to the entire measurement.

Further information about the assumptions made in measuring fair values is included in Note 16 - fair values and risk management.

3. Changes in significant accounting policies

Except for the changes below, the Company has consistently applied the accounting policies to all periods presented in these financial statements.

IFRS 16

The Company has initially adopted IFRS 16 *Leases* from 1 January 2019. IFRS 16 introduced a single, on-balance sheet accounting model for lessees. As a result, the Company, as a lessee, recognises right-of-use assets representing its rights to use the underlying assets and lease liabilities representing its obligation to make lease payments.

The Company has applied IFRS 16 using the modified retrospective approach and has measured right-of-use asset at the amount equal to the lease liability, adjusted for prepayments and accruals. Accordingly, the comparative information presented for 2018 has not been restated – i.e. it is presented, as previously reported, under IAS 17 and related interpretations. The details of the changes in accounting policies are disclosed below. Additionally, the disclosure requirements in IFRS 16 have not generally been applied to comparative information.

Definition of a lease

Previously, the Company determined at contract inception whether an arrangement was or contained a lease under IAS 17 *Leases* and IFRIC 4 *Determining Whether an Arrangement contains a Lease*. The Company now assesses whether a contract is or contains a lease based on the new definition of a lease. Under IFRS 16, a contract is, or contains, a lease if the contract conveys a right to control the use of an identified asset for a period of time in exchange for a consideration.

On transition to IFRS 16, the Company elected to apply the practical expedient to grandfather the assessment of which transactions are leases. The Company applied IFRS 16 only to contracts that were previously identified as leases. Contracts that were not identified as leases under IAS 17 and IFRIC 4 were not reassessed for whether there is a lease under IFRS 16. Therefore, the definition of a lease under IFRS 16 was applied only to contracts entered into or changed on or after 1 January 2019.

As a lessee

The Company's lease contracts relate to leases of office area.

As a lessee, the Company previously classified leases as operating leases based on its assessment of whether the lease transferred substantially all of the risks and rewards of ownership. Under IFRS 16, the Company recognises right-of-use assets and lease liabilities for most leases – i.e. these leases are on-balance sheet. The Company recognises the lease payments associated with these leases as an expense on a straight-line basis over the lease term.

The right-of-use assets and related lease liabilities have been presented as a separate line item in the statement of financial position.

Maturity analysis of leases is disclosed in note 16(b)(iv).

The carrying amounts of right-of-use assets and lease liabilities as at 1 January 2019 and 31 December 2019 are as below:

'000 GEL	Office rent	Total
Carrying amount at 1 January 2019	1,715,056	1,715,056
Gross carrying amount at 31 December 2019	1,715,056	1,715,056
Depreciation charge in 2019 and accumulated depreciation at 31 December 2019	(760,747)	(760,747)
Net carrying amount at 31 December 2019	954,309	954,309
Lease liability at 1 January 2019	(1,715,056)	(1,715,056)
Interest charge	(186,402)	(186,402)
Payment of lease liability	1,000,000	1,000,000
Lease liability at 31 December 2019	(901,458)	(901,458)

The Company recognises a right-of-use asset and a lease liability at the lease commencement date. The right-of-use asset is initially measured at cost, and subsequently at cost less any accumulated depreciation and impairment losses, and adjusted for certain remeasurements of the lease liabilities.

The lease liability is initially measured at the present value of the future lease payments as at the date of transition, discounted using the interest rate implicit in the lease or, if that rate cannot be readily determined, the Company's incremental borrowing rate. Generally, the Company uses its incremental borrowing rate as the discount rate.

The lease liability is subsequently increased by the interest cost on the lease liability and decreased by lease payments made. It is remeasured when there is a change in future lease payments arising from a change in an index or rate, a change in the estimate of the amount expected to be payable under a residual value guarantee, or as appropriate, changes in the assessment of whether a purchase or extension option is reasonably certain to be exercised or a termination option is reasonably certain not to be exercised.

A lease term reflects the Company's reasonable estimate of the period during which the underlying asset will be used. In determining the lease term the Company bases its judgement on the broader economics of the contract and the underlying asset, rather than the contractual terms only and allows factors like economic penalties, legislative approach to renewal of the lease and the future business plans of the Company to be effectively captured in the estimate of the lease term.

(i) Transition

Previously, the Company classified leases as operating leases under IAS 17. The Company uses the option to maintain this treatment for short-term leases and recognises the right-of-use asset and respective lease liability as per IFRS 16 for the contracts that are long-term either contractually or substantially. Since management applies the judgement in determining the effective lease terms, the lease terms used for IFRS 16 purposes may differ from the contractual minimum lease periods. On transition, management has applied contractual terms, which have maximum 1.5 year lease period.

At transition to IFRS 16 both the lease liabilities and related right-of-use assets were measured at the present value of the remaining lease payments, discounted at the Company's incremental borrowing rate as at 1 January 2019.

(ii) Impacts on transition

When measuring lease liabilities for leases that were classified as operating leases, the Company discounted lease payments using its incremental borrowing rate at 1 January 2019. The weighted-average rate applied is 11%.

4. Significant accounting policies

The accounting policies set out below have been applied consistently to all periods presented in these financial statements and have been applied consistently by the Company.

(a) Foreign currency transactions

Transactions in foreign currencies are translated to the functional currency of the Company at exchange rates at the dates of the transactions.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies at the reporting date are translated to the functional currency at the exchange rate at that date. The foreign currency gain or loss on monetary items is the difference between amortised cost in the functional currency at the beginning of the period, adjusted for effective interest and payments during the period, and the amortised cost in foreign currency translated at the exchange rate at the end of the reporting period.

Non-monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies that are measured at fair value are retranslated to the functional currency at the exchange rate at the date that the fair value was determined. Non-monetary items in a foreign currency that are measured based on historical cost are translated using the exchange rate at the date of the transaction.

Foreign currency differences arising in retranslation are generally recognized in profit or loss.

(b) Financial instruments

IFRS 9 sets out requirements for recognising and measuring financial assets, financial liabilities and some contracts to buy or sell non-financial items. This standard replaces IAS 39 *Financial Instruments: Recognition and Measurement*.

(i) Classification and measurement of financial assets and financial liabilities

IFRS 9 largely retains the existing requirements in IAS 39 for the classification and measurement of financial liabilities. However, it eliminates the previous IAS 39 categories for financial assets of held to maturity, loans and receivables and available for sale.

Under IFRS 9, on initial recognition, a financial asset is classified as measured at: amortised cost; FVOCI – debt investment; FVOCI – equity investment; or FVTPL. The classification of financial assets under IFRS 9 is generally based on the business model in which a financial asset is managed and its contractual cash flow characteristics.

A financial asset is measured at amortised cost if it meets both of the following conditions and is not designated as at FVTPL:

- it is held within a business model whose objective is to hold assets to collect contractual cash flows; and
- its contractual terms give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest on the principal amount outstanding.

The effect of adopting IFRS 9 on the carrying amounts of financial assets at 1 January 2018 relates solely to the new impairment requirements, as described further below.

Financial liabilities are classified as measured at amortised cost or FVTPL. A financial liability is classified as at FVTPL if it is classified as held-for-trading, it is a derivative or it is designated as such on initial recognition. Financial liabilities at FVTPL are measured at fair value and net gains and losses, including any interest expense, are recognised in profit or loss. Other financial liabilities are subsequently measured at amortised cost using the effective interest method. Interest expense and foreign exchange gains and losses are recognised in profit or loss. Any gain or loss on derecognition is also recognised in profit or loss.

Modification of financial assets and financial liabilities

Financial assets

If the terms of a financial asset are modified, the Company evaluates whether the cash flows of the modified asset are substantially different. If the cash flows are substantially different (referred to as ‘substantial modification’), then the contractual rights to cash flows from the original financial asset are deemed to have expired. In this case, the original financial asset is derecognised and a new financial asset is recognised at fair value.

The Company performs a quantitative and qualitative evaluation of whether the modification is substantial, i.e. whether the cash flows of the original financial asset and the modified or replaced financial asset are substantially different. The Company assesses whether the modification is substantial based on quantitative and qualitative factors in the following order: qualitative factors, quantitative factors, combined effect of qualitative and quantitative factors. If the cash flows are substantially different, then the contractual rights to cash flows from the original financial asset deemed to have expired. In making this evaluation the Company analogizes to the guidance on derecognition of financial liabilities.

The Company concludes that the modification is substantial as a result of the following qualitative factors:

- change the currency of the financial asset;
- change in collateral or other credit enhancement;

If the cash flows of the modified asset carried at amortised cost are not substantially different, then the modification does not result in derecognition of the financial asset. In this case, the Company recalculates the gross carrying amount of the financial asset and recognises the amount arising from adjusting the gross carrying amount as a modification gain or loss in profit or loss. The gross carrying amount of the financial asset is recalculated as the present value of the renegotiated or modified contractual cash flows that are discounted at the financial asset's original effective interest rate. Any costs or fees incurred adjust the carrying amount of the modified financial asset and are amortised over the remaining term of the modified financial asset.

Financial liabilities

The Company derecognizes a financial liability when its terms are modified and the cash flows of the modified liability are substantially different. In this case, a new financial liability based on the modified terms is recognised at fair value. The difference between the carrying amount of the financial liability extinguished and the new financial liability with modified terms is recognised in profit or loss.

If a modification (or exchange) does not result in the derecognition of the financial liability the Company applies accounting policy consistent with the requirements for adjusting the gross carrying amount of a financial asset when a modification does not result in the derecognition of the financial asset, i.e. the Company recognises any adjustment to the amortised cost of the financial liability arising from such a modification (or exchange) in profit or loss at the date of the modification (or exchange).

Changes in cash flows on existing financial liabilities are not considered as modification, if they result from existing contractual terms. The Company treats the modification of an interest rate to a current market rate using the guidance on floating-rate financial instruments. This means that the effective interest rate is adjusted prospectively.

Company performs a quantitative and qualitative evaluation of whether the modification is substantial considering qualitative factors, quantitative factors and combined effect of qualitative and quantitative factors. The Company concludes that the modification is substantial as a result of the following qualitative factors:

- change the currency of the financial liability;
- change in collateral or other credit enhancement;
- inclusion of conversion option;
- change in the subordination of the financial liability.

For the quantitative assessment the terms are substantially different if the discounted present value of the cash flows under the new terms, including any fees paid net of any fees received and discounted using the original effective interest rate, is at least 10 per cent different from the discounted present value of the remaining cash flows of the original financial liability. If an exchange of debt instruments or modification of terms is accounted for as an extinguishment, any costs or fees incurred are recognised as part of the gain or loss on the extinguishment. If the exchange or modification is not accounted for as an extinguishment, any costs or fees incurred adjust the carrying amount of the liability and are amortised over the remaining term of the modified liability.

Derecognition

Financial assets

The Company derecognises a financial asset when the contractual rights to the cash flows from the financial asset expire, or it transfers the rights to receive the contractual cash flows in a transaction in which substantially all of the risks and rewards of ownership of the financial asset are transferred or in which the Company neither transfers nor retains substantially all of the risks and rewards of ownership and it does not retain control of the financial asset.

The Company enters into transactions whereby it transfers assets recognised in its statement of financial position, but retains either all or substantially all of the risks and rewards of the transferred assets. In these cases, the transferred assets are not derecognised.

Financial liabilities

The Company derecognises a financial liability when its contractual obligations are discharged or cancelled, or expire. The Company also derecognises a financial liability when its terms are modified and the cash flows of the modified liability are substantially different, in which case a new financial liability based on the modified terms is recognised at fair value.

On derecognition of a financial liability, the difference between the carrying amount extinguished and the consideration paid (including any non-cash assets transferred or liabilities assumed) is recognised in profit or loss.

Offsetting

Financial assets and financial liabilities are offset and the net amount presented in the statement of financial position when, and only when, the Company currently has a legally enforceable right to set off the amounts and it intends either to settle them on a net basis or to realise the asset and settle the liability simultaneously.

(ii) Impairment of financial assets

IFRS 9 replaces the ‘incurred loss’ model in IAS 39 with an ‘expected credit loss’ (ECL) model. The new impairment model applies to financial assets measured at amortised cost, contract assets. Under IFRS 9, credit losses are recognised earlier than under IAS 39.

The financial assets at amortised cost consist of trade receivables and cash and cash equivalents.

Under IFRS 9, loss allowances are measured on either of the following bases:

- *12-month ECLs*: these are ECLs that result from possible default events within the 12 months after the reporting date; and
- *lifetime ECLs*: these are ECLs that result from all possible default events over the expected life of a financial instrument.

When determining whether the credit risk of a financial asset has increased significantly since initial recognition and when estimating ECLs, the Company considers reasonable and supportable information that is relevant and available without undue cost or effort. This includes both quantitative and qualitative information and analysis, based on the Company's historical experience and informed credit assessment and including forward-looking information.

The Company assumes that the credit risk on a financial asset has increased significantly if it is more than 25 days past due.

The Company considers a financial asset to be in default when:

- the customer is unlikely to pay its credit obligations to the Company in full, without recourse by the Company to actions such as realising security (if any is held); or
- the financial asset is more than 180 days past due according to the type of receivable.

The maximum period considered when estimating ECLs is the maximum contractual period over which the Company is exposed to credit risk.

Measurement of ECLs

ECLs are a probability-weighted estimate of credit losses. Credit losses are measured as the present value of all cash shortfalls (i.e. the difference between the cash flows due to the entity in accordance with the contract and the cash flows that the Company expects to receive).

ECLs are discounted at the effective interest rate of the financial asset.

Presentation of impairment

Loss allowances for financial assets measured at amortised cost are deducted from the gross carrying amount of the assets.

Write-off

The gross carrying amount of a financial asset is written off when the Company has no reasonable expectations of recovering a financial asset in its entirety or a portion thereof. The Company individually makes an assessment with respect to the timing and amount of write-off based on whether there is a reasonable expectation of recovery. The Company expects no significant recovery from the amount written off. However, financial assets that are written off could still be subject to enforcement activities in order to comply with the Company's procedures for recovery of amounts due.

(c) Impairment

(i) Non-derivative financial assets

A financial asset not carried at fair value through profit or loss is assessed at each reporting date to determine whether there is any objective evidence that it is impaired. A financial asset is impaired if objective evidence indicates that a loss event has occurred after the initial recognition of the asset, and that the loss event had a negative effect on the estimated future cash flows of that asset that can be estimated reliably.

Objective evidence that financial assets (including equity securities) are impaired can include default or delinquency by a debtor, restructuring of an amount due to the Company on terms that the Company would not consider otherwise, indications that a debtor or issuer will enter bankruptcy, adverse changes in the payment status of borrowers or issuers in the Company, economic conditions that correlate with defaults or the disappearance of an active market for a security. In addition, for an investment in an equity security, a significant or prolonged decline in its fair value below its cost is objective evidence of impairment.

Loans and receivables

The Company considers evidence of impairment for loans and receivables at both a specific asset and collective level. All individually significant loans and receivables are assessed for specific impairment. All individually significant loans and receivables found not to be specifically impaired are then collectively assessed for any impairment that has been incurred but not yet identified.

(ii) Non-financial assets

The carrying amounts of the Company's non-financial assets, other than inventories are reviewed at each reporting date to determine whether there is any indication of impairment. If any such indication exists, then the asset's recoverable amount is estimated. For intangible assets that have indefinite lives or that are not yet available for use, the recoverable amount is estimated each year at the same time. An impairment loss is recognised if the carrying amount of an asset exceeds its estimated recoverable amount.

The recoverable amount of an asset is the greater of its value in use and its fair value less costs to sell. In assessing value in use, the estimated future cash flows are discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money and the risks specific to the asset. For the purpose of impairment testing, assets that cannot be tested individually are grouped together into the smallest group of assets that generates cash inflows from continuing use that are largely independent of the cash inflows of other assets.

Impairment losses are recognised in profit or loss.

An impairment losses recognised in prior periods are assessed at each reporting date for any indications that the loss has decreased or no longer exists. An impairment loss is reversed if there has been a change in the estimates used to determine the recoverable amount. An impairment loss is reversed only to the extent that the asset's carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation or amortisation, if no impairment loss had been recognised.

(d) Property and equipment

(i) Recognition and measurement

Items of property and equipment are initially measured at cost. Subsequently property and equipment are measured at fair value, based on periodic valuation by external independent valuers, less subsequent depreciation and impairment losses.

Cost includes expenditure that is directly attributable to the acquisition of the asset. When parts of an item of property and equipment have different useful lives, they are accounted for as separate items (major components) of property and equipment.

Any gain or loss on disposal of an item of property and equipment is determined by comparing the proceeds from disposal with the carrying amount of property and equipment, and is recognised net within other income/other expenses in profit or loss. When revalued assets are sold, any related amount included in the revaluation reserve as revaluation surplus is transferred to retained earnings.

(ii) Subsequent expenditure

The cost of replacing a component of an item of property and equipment is recognised in the carrying amount of the item if it is probable that the future economic benefits embodied within the component will flow to the Company, and its cost can be measured reliably. The carrying amount of the replaced component is derecognised. The costs of the day-to-day servicing of property and equipment are recognised in profit or loss as incurred.

(iii) Revaluation

A revaluation increase on property and equipment is recognised directly in the revaluation reserve in equity except to the extent that it reverses a previous revaluation decrease recognised in profit or loss, in which case it is recognised in profit or loss. A revaluation decrease on property and equipment is recognised in profit or loss except to the extent that it reverses a previous revaluation increase recognised directly in other comprehensive income, in which case the reversing amount is recognised directly in other comprehensive income.

(iv) Depreciation

Items of property and equipment are depreciated from the date that they are installed and are ready for use, or in respect of internally constructed assets, from the date that the asset is completed and ready for use. Depreciation is based on the cost of an asset less its residual value.

Depreciation is recognised in profit or loss on a straight-line basis over the estimated useful lives of each part of an item of property and equipment, since this most closely reflects the expected pattern of consumption of the future economic benefits embodied in the asset.

The estimated useful lives of significant items of property and equipment for the current and comparative periods are as follows:

– vehicles	5 years;
– fixture and fittings	4-5 years;
– computer and technical equipment	4-5 years.

Depreciation methods, useful lives and residual values are reviewed at each financial year end and adjusted if appropriate.

(e) Share capital

Ordinary shares

Ordinary shares are classified as equity. Incremental costs directly attributable to issue of ordinary shares are recognised as a deduction from equity.

(f) Employee short-term benefits

Short-term employee benefit obligations are measured on an undiscounted basis and are expensed as the related service is provided. A liability is recognised for the amount expected to be paid under short-term cash bonus if the Company has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employee, and the obligation can be estimated reliably.

(g) Revenue

(i) Sale of electricity

Revenue from the sale of electricity, including export of electricity, in the course of ordinary activities is measured at the fair value of the consideration received or receivable. No returns, trade discounts and volume rebates are made. Revenue is recognised when persuasive evidence exists, usually in the form of an executed sales agreement, that the significant risks and rewards of ownership have been transferred to the customer, recovery of the consideration is probable, the associated costs and possible return of electricity can be estimated reliably, there is no continuing management involvement with the electricity sold, and the amount of revenue can be measured reliably. If it is probable that discounts will be granted and the amount can be measured reliably, then the discount is recognised as a reduction of revenue as the sales are recognised.

For sales of balancing electricity, transfer usually occurs when the electricity is delivered to the point at the electricity grid system from where electricity is distributed into power lines and is considered to be received by the customer.

Since September 2014, due to changes in relevant legislation, the Company acts as a principal in the purchase and sale of Guaranteed Capacity and therefore recognises revenue and respective cost of sales. The Company charges no commission on the purchase and sale of the Guaranteed Capacity. For the purchase and sale of the Guaranteed Capacity before 1 September 2014 the Company acted in the capacity of an agent rather than as the principal in the purchase and sale of Guaranteed Capacity transactions.

(ii) Services

Revenue is recognized to the extent the Company has rendered services under respective laws and regulations, the amount of revenue can be measured reliably and it is probable that the economic benefits associated with the transaction will flow to the Company.

(iii) Performance Obligations

The following table provides information about the nature and timing of the satisfaction of performance obligations in contracts with customers, including significant payment terms, and the related revenue recognition policies.

Type of product/ service	Nature and timing of satisfaction of performance obligations, including significant payment terms	Revenue recognition under IFRS 15
Sale of electricity (local and foreign), includes income from sale of: - balancing electricity; - guaranteed capacity, - import and export of electricity	While making sale based on contracts with customers, both domestic and foreign, customers obtain control on electricity at the time of making purchase. The Company calculated the tariff each month based on the actual prices of purchased electricity for that period. There are no any discount related to sales.	Revenue is recognized over time as services are provided, based on the volume of transmitted electricity.
Provision of services to customers (local and foreign) - income from fixed tariff of services rendered	While making sale based on contracts with customers, the Company received fixed tariff (note 6) for provision of services. The tariff is charged at the point of making purchase of electricity. There are no any discount related to sales.	Revenue is recognised at a point in time when the sale takes place.

(h) Finance income and costs

Interest income or expense is recognised using the effective interest method. Borrowing costs that are not directly attributable to the acquisition, construction or production of a qualifying asset are recognised in profit or loss using the effective interest method. Foreign currency gains and losses are reported on a net basis as either finance income or finance cost depending on whether foreign currency movements are in a net gain or net loss position.

Prices on balancing electricity are set according to the order “Electricity (Capacity) Market Rules” issued by the Ministry of Energy and Natural Resources of Georgia. In the formation of the prices of the balancing electricity to be sold to the qualified enterprises, according to the same market rules the Company considers the effect of the foreign exchange rate differences and adjusted the prices of balancing electricity accordingly.

(i) Income tax

Income tax expense comprises from current tax. Current tax is recognised in profit or loss except to the extent that it relates to a business combination, or items recognised directly in equity or in other comprehensive income.

(i) Current tax

Current tax comprises the expected tax payable or receivable on the taxable income or loss for the year, using tax rates enacted or substantively enacted at the reporting date, and any adjustment to tax payable in respect of previous years. Current tax payable also includes any tax liability arising from dividends.

On 13 May 2016 the Parliament of Georgia passed the bill on corporate income tax reform (also known as the Estonian model of corporate taxation), which mainly moves the moment of taxation from when taxable profits are earned to when they are distributed. The law has entered into force in 2016 and is effective for tax periods starting after 1 January 2017 for all entities except for financial institutions (such as banks, insurance companies, microfinance organizations, pawnshops), for which the law will become effective from 1 January 2023.

The new system of corporate income taxation does not imply exemption from Corporate Income Tax (CIT), rather CIT taxation is shifted from the moment of earning the profits to the moment of their distribution; i.e. the main tax object is distributed earnings. The Tax Code of Georgia defines Distributed Earnings (DE) to mean profit distributed to shareholders as a dividend. However, some other transactions are also considered as DE, for example non-arm's length cross-border transactions with related parties and/or with persons exempted from tax are also considered as DE for CIT purposes. In addition, the tax object includes expenses or other payments not related to the entity's economic activities, free of charge supply and over-limit representative expenses.

Tax reimbursement is available for the current tax paid on the undistributed earnings in the years 2008-2016, if those earnings are distributed in 2018 or further years.

The corporate income tax arising from the payment of dividends is accounted for as an expense in the period when dividends are declared, regardless of the actual payment date or the period for which the dividends are paid.

(j) Leases

The Company has applied IFRS 16 using the modified retrospective approach, under which comparative information is not restated. The Company has disclosed accounting policies under both IFRS 16 (for the current period) and IAS 17 (for the comparative period presented) in order for users to understand the current period as well as comparative information and changes in significant accounting policies (Note 3).

Policy applicable from 1 January 2019

At inception of a contract, the Company assesses whether a contract is, or contains, a lease. A contract is, or contains, a lease if the contract conveys the right to control the use of an identified asset for a period of time in exchange for consideration. To assess whether a contract conveys the right to control the use of an identified asset, the Company uses the definition of a lease in IFRS 16.

This policy is applied to contracts entered into, on or after 1 January 2019.

Policy applicable before 1 January 2019

For contracts entered into before 1 January 2019, the Company determined whether the arrangement was or contained a lease based on the assessment of whether:

- fulfilment of the arrangement was dependent on the use of a specific asset or assets; and
- the arrangement had conveyed a right to use the asset. An arrangement conveyed the right to use the asset if one of the following was met:
- the purchaser had the ability or right to operate the asset while obtaining or controlling more than an insignificant amount of the output;
- the purchaser had the ability or right to control physical access to the asset while obtaining or controlling more than an insignificant amount of the output; or
- facts and circumstances indicated that it was remote that other parties would take more than an insignificant amount of the output, and the price per unit was neither fixed per unit of output nor equal to the current market price per unit of output.

(i) Interests in equity-accounted investees

The Company's interests in equity-accounted investees comprise interests in associates.

Associates are those entities in which the Company has significant influence, but not control or joint control, over the financial and operating policies. Significant influence is presumed to exist when the Company holds between 20% and 50% of the voting power of another entity.

Interests in associates are accounted for using the equity method and are recognised initially at cost. The cost of the investment includes transaction costs.

The financial statements include the Company's share of the profit or loss and other comprehensive income of equity accounted investees, after adjustments to align the accounting policies with those of the Company, from the date that significant influence commences until the date that significant influence ceases.

When the Company's share of losses exceeds its interest in an equity-accounted investee, the carrying amount of that interest including any long-term investments, is reduced to zero, and the recognition of further losses is discontinued, except to the extent that the Company has an obligation or has made payments on behalf of the investee.

5. New standards and interpretations not yet adopted

A number of new standards are effective for annual periods beginning after 1 January 2020 and earlier application is permitted; however, the Company has not early adopted the new or amended standards in preparing these financial statements. The following amended standards and interpretations are not expected to have a significant impact on the Company's financial statements.

- *Amendments to References to Conceptual Framework in IFRS Standards.*
- *Definition of a Business (Amendments to IFRS 3).*
- *Definition of Material (Amendments to IAS 1 and IAS 8).*
- *Interest Rate Benchmark Reform (Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7)*
- *IFRS 17 Insurance Contracts.*
- *Classification of liabilities as current or non-current (Amendments to IAS 1)*

6. Revenue and cost of sales

GEL	2019	2018
Revenue from contracts with customers		
Income from sales of balancing electricity	392,041,667	341,196,885
Income from guaranteed capacity service	164,063,485	156,115,181
Income from export of electricity	6,044,007	19,086,610
Income from fixed tariff of services rendered	4,735,985	4,796,623
Income from direct contracts (import)	1,321,214	-
Total revenue	568,206,358	521,195,299

GEL	2019	2018
Cost of sold balancing electricity	(392,041,667)	(341,196,887)
Cost of guaranteed capacity service	(164,063,484)	(156,115,181)
Cost of export of electricity	(5,337,698)	(17,015,780)
Cost of imported electricity	(1,312,710)	-
Other	-	(32,010)
Total cost of electricity sold/services rendered	(562,755,559)	(514,359,858)

The Company has a natural monopoly on balancing electricity supply. Prices on balancing electricity are set according to the order the “Electricity (Capacity) Market Rules” issued by the Ministry of Energy and Natural Resources of Georgia.

The fixed tariff of GEL 0.00019 per KW/H for the Company’s service is defined by the decision of the Ministry of Energy and Natural Resources of Georgia and Georgian National Energy and Water Regulatory Commission made on 4 December 2008.

According to the clause 38.2 of Electricity (Capacity) Market Rules the Government of Georgia shall provide the electricity to Abkhazia territory in case of shortage of supply encountered by the suppliers of Abkhazia. Per the same clause (38.2) the amount of supplied electricity to Abkhazia is subject to return to the Company in terms of the electricity, afterwards the Company can resell the same electricity to other counterparties with the same terms of trading with balancing electricity. In 2019 the amount of supplied electricity to Abkhazia was GEL 12.7m (2018: nil) as a balancing electricity. As of 31 December 2019 the amount of electricity receivable is GEL 5.4 million (2018: nil) which was subsequently returned to the Company in 2020. The transaction with Abkhazia is accounted under the income from sales of balancing electricity, as the Company acts as a principal in arrangement like in other transactions of balancing electricity trading.

During 2018 the Company has acted as a financial agent while providing services based on the Georgian Government’s decree N923, dated April 27, 2018. On April 9, 2015, the Government of Georgia and the Government of Turkey signed an agreement on cooperation in the energy sector. In accordance with Article #11 of this agreement, the return of debt to Turkey for electricity with total volume of 1,000,000,000 kWh was accepted by the Government of Georgia. The Company was identified as the electricity supplier from the Georgian side, whereas the electricity trading company TETAS was chosen from Turkish side. According to the decree N923, the Company was ordered to purchase electricity from Enguri HPP and service organizations and supply to TETAS free of charge. In 2018 total value of electricity purchased from Enguri HPP and service organizations is GEL 6,465,202. Per the same decree N923, Georgian Government covers half of the expenses arisen from the aforementioned activities from the Company’s retained earnings, and the remaining portion of the costs is covered by the Ministry of Finance of Georgia in cash (see Note 14). No such transactions have been occurred in 2019.

In the transactions of purchase and supply of the electricity under the decree N923 the Company acted as an intermediary between the Governments of Georgia and Turkey. In those transactions management of the Company estimated that the Company acts as an agent rather than as the principal.

Management considered the following factors in distinguishing between an agent and a principal:

- The Company does not take title of the goods and has no responsibility in respect of the goods sold.
- The Company does not select the customer and/or from which electricity supplier to purchase the electricity.
- The Company does not bear any credit risk for the purchased electricity.
- The Company cannot impact on the selling prices which should be same as purchase prices set by the electricity supplier.

The effect of initially applying IFRS 15 on the Company's revenue from contracts with customers is described in note 3. Due to the transition method chosen in applying IFRS 15, comparative information has not been restated to reflect the new requirements.

(a) Disaggregation of revenue from contracts with customers

In the following table, revenue from contracts with customers is disaggregated by the primary geographical markets, the major revenue streams and timing of revenue recognition.

GEL	2019	2018
Primary geographical markets		
Domestic	562,162,351	502,108,689
Foreign	6,044,007	19,086,610
Total revenues	568,206,358	521,195,299

(b) Contract balances

The following table provides information about receivables from contracts with customers.

GEL	2019	2018
Receivables, which are included in 'trade and other receivables'	69,976,603	73,377,851

Due to the nature of the business operations, the Company does not have contract assets and contract liabilities from the contracts with customers.

(c) Performance obligations and revenue recognition policies

Revenue is measured based on the consideration specified in a contract with a customer. The Company recognises revenue when it transfers control over a good or service to a customer, see note 3(b).

7. Net finance income

GEL	2019	2018
Interest income on bank accounts under the effective interest method	1,173,565	2,081,413
Finance income	1,173,565	2,081,413
Interest expense accrued under IFRS 16	(186,402)	-
Net foreign exchange loss	(120,562)	(142,207)
Finance costs	(306,964)	(142,207)
Net finance income recognised in profit or loss	866,601	1,939,206

8. Administrative expenses

GEL	2019	2018
Wages and salaries	2,834,022	2,694,128
Depreciation and amortization*	938,994	135,465
Representative and business trip expenses	79,615	109,622
Utilities	62,716	41,845
Office expenses	62,298	34,781
Office supplies	39,437	28,365
Vehicle maintenance and repair	32,409	24,985
Fuel	30,295	24,070
Professional services	23,949	19,712
Insurance	9,878	10,153
Taxes other than on income	1,525	4,628
Rent (note 3)	-	1,000,000
Other expenses	87,346	60,946
	4,202,484	4,188,700

*Depreciation and amortization include depreciation of right of use assets in amount of GEL 761 thousand.

The professional services above include fees paid to the audit firm of about GEL 20 thousand, for the provision of audit and other professional services.

9. Impairment loss on trade receivables/(Recovery of bad debt expense, net)

GEL	Note	2019	2018
Provision for trade receivables	16(b)(ii)	4,192,439	5,062,542
Recovery of previously charged bad debt expense	16(b)(ii)	(1,901,301)	-
Impairment loss on trade receivables and /(recovery of impairment loss)		2,291,138	5,062,542

In 2019 the Company recovered previously fully provisioned balance of one customer, while because of the financial difficulties of new customer, the balance was fully provisioned as at 31 December 2019.

During 2018 the Company has made contracts with new customers. Receivable balances of two of these new customers were provisioned by 100% as at 31 December 2018. One of these two customers, with balance of GEL 2,619,859 became bankrupt and the second: with balance of GEL 2,031,868 went into financial difficulties. As at 31 December 2018, in their expected credit loss estimates, the management considered the above balances as defaulted with nil probability to recover those balances, hence, management of the Company decided to provide 100% provision on those balances as at 31 December 2018.

10. Income taxes

(a) Amounts recognised in profit or loss

The Company's applicable tax rate is the income tax rate of 17.64% for Georgian companies.

GEL	2019	2018
Current tax expense		
Current year	39,578	112,741
Total tax expense	39,578	112,741

Reconciliation of effective tax rate

	2019		2018	
	GEL	%	GEL	%
Dividends declared	1,000,000		3,234,600	
CIT applicable dividends	1,000,000		3,234,600	
Tax using domestic tax rate *	176,471	17.64	570,683	17.64
Set off the tax payable on dividends	(136,893)	(13.69)	(457,942)	(14.16)
Income tax expense	39,578	3.96	112,741	3.49

* According to the Tax Code of Georgia (TCG), Article 309 Part 92-93 a tax relief is available for the current tax paid on the undistributed earnings in the years 2008-2016, if those earnings are distributed in 2017 or further years. The dividends declared in 2018 and 2017 were from undistributed earnings in the years 2008-2016.

11. Property and equipment

GEL	Vehicles	Fixtures and fittings	Computers and technical equipment	Total
Cost or deemed cost/revalued amount				
Balance at 1 January 2018	140,278	138,046	140,871	419,195
Additions	-	43,499	269,296	312,795
Disposals	-	(3,207)	(2,265)	(5,472)
Revaluation	30,880	15,043	2,900	48,823
Balance at 31 December 2018	171,158	193,381	410,802	775,341
Balance at 1 January 2019	171,158	193,381	410,802	775,341
Additions	-	11,703	43,304	55,007
Disposals	-	(559)	(23)	(582)
Revaluation	-	63	2	65
Balance at 31 December 2019	171,158	204,588	454,085	829,831
Depreciation and impairment losses				
Balance at 1 January 2018	(76,028)	(74,046)	(73,760)	(223,834)
Depreciation for the year	(17,240)	(19,566)	(54,079)	(90,885)
Disposals	-	1,590	1,133	2,723
Balance at 31 December 2018	(93,268)	(92,022)	(126,706)	(311,996)
Balance at 1 January 2019	(93,268)	(92,022)	(126,706)	(311,996)
Depreciation for the year	(16,520)	(24,847)	(82,739)	(124,106)
Balance at 31 December 2019	(109,788)	(116,869)	(209,445)	(436,102)
Carrying amounts				
At 1 January 2018	64,250	64,000	67,111	195,361
At 31 December 2018	77,890	101,359	284,096	463,345
At 31 December 2019	61,370	87,719	244,640	393,729
Carrying amounts had no revaluations taken place				
At 1 January 2018	-	23,214	22,752	45,966
At 31 December 2018	-	45,530	236,837	282,367
At 31 December 2019	-	31,828	197,379	229,207

Revaluation of property and equipment

In 2018, the management commissioned an independent valuator to independently appraise property and equipment as at 31 December 2018, using market comparison approach. Analyzing fair values of the property and equipment at 31 December 2019, management determined that carrying values of GEL 393,729 approximate to their fair values. The fair value of property and equipment was primarily determined using market values for the similar items of property and equipment in the open market, which has been categorized as a Level 2 fair value.

12. Trade and other receivables

GEL	2019	2018
Balancing electricity	51,290,921	57,018,952
Guaranteed capacity	15,737,987	15,517,048
Direct contracts	1,971,883	170,535
Services rendered	428,476	463,261
Prepayments	103,490	103,350
Other receivables	547,336	208,055
	70,080,093	73,481,201

The Company's exposure to interest rate risk and a sensitivity analysis for financial assets and liabilities are disclosed in note 16.

13. Cash and cash equivalents

GEL	2019	2018
Bank balances	3,963,095	12,828,155
Cash and cash equivalents in the statements of financial position and of cash flows	3,963,095	12,828,155

Bank balances represent callable deposits with maturities of three months or less from the acquisition date.

The Company's exposure to interest rate risk and a sensitivity analysis for financial assets and liabilities are disclosed in note 16.

14. Capital and reserves

(a) Share capital

	Ordinary shares	
Number of shares	2019	2018
Authorised shares	87,309	87,309
Par value	GEL 1	GEL 1
On issue at 31 December	87,309	87,309

Ordinary shares

The holders of ordinary shares are entitled to receive dividends as declared from time to time and are entitled to one vote per share at meetings of the Company.

(b) Dividends

Dividends payable are restricted to the maximum retained earnings of the Company, which are determined according to legislation of Georgia. In accordance with Georgian legislation the Company's distributable reserves are limited to the balance of retained earnings as recorded in the Company's statutory financial statements prepared in accordance with IFRS.

In 2019 the Company declared and repaid dividends of GEL 1,000,000 according to the decision dated at 1 July 2019 issued by Partnership Fund.

In 2018 Company declared dividends of GEL 3,231,600 according to Government of Georgia decree N923, dated on 27 April 2018 and in addition to this the Company paid GEL 3,000 for membership. For more details on payment of dividends and decree N923 see Note 6. The dividends were distributed from retained earnings of 2008-2016 years.

15. Trade and other payables

GEL	2019	2018
Balancing electricity	44,413,276	56,306,946
Guaranteed capacity	15,089,020	15,610,971
Electricity to export	682,832	682,824
Services received	320,655	429,556
Other payables	37,703	66,492
	60,543,486	73,096,789

The Company's exposure to currency and liquidity risk related to trade and other payables is disclosed in note 16.

16. Fair values and risk management

(a) Accounting classifications and fair values

The estimates of fair value are intended to approximate the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date. However, given the uncertainties and the use of subjective judgment, the fair value should not be interpreted as being realizable in an immediate sale of the assets or transfer of liabilities.

The Company has determined fair values using valuation techniques. The objective of valuation techniques is to arrive at a fair value determination that reflects the price that would be received to sell the asset or paid to transfer the liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date. The valuation technique used is the discounted cash flow model.

The Company estimates the fair value of financial assets and liabilities to be not materially different from their carrying values.

(b) Financial risk management

The Company has exposure to the following risks from its use of financial instruments:

- credit risk (see i);
- liquidity risk (see ii);
- market risk (see iii).

This note presents information about the Company's exposure to each of the above risks, the Company's objectives, policies and processes for measuring and managing risk, and the Company's management of capital. Further quantitative disclosures are included throughout these financial statements.

(i) Risk management framework

The management of the Company has overall responsibility for the establishment and oversight of the Company's risk management framework. The Management of the Company is responsible for developing and monitoring the Company's risk management policies.

The Company's risk management policies are established to identify and analyse the risks faced by the Company, to set appropriate risk limits and controls, and to monitor risks and adherence to limits. Risk management policies and systems are reviewed regularly to reflect changes in market conditions and the Company's activities. The Company, through its training and management standards and procedures, aims to develop a disciplined and constructive control environment in which all employees understand their roles and obligations.

(ii) Credit risk

Credit risk is the risk of financial loss to the Company if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligations and arises principally from the Company's receivables from customers and investment securities.

The carrying amount of financial assets represents the maximum credit risk exposure. The maximum exposure to credit risk at the reporting date was as follows:

GEL	Carrying amount	
	2019	2018
Trade and other receivables*	64,596,031	73,377,851
Cash and cash equivalents	3,963,095	12,828,155
	68,559,126	86,206,006

* Trade and other receivables balance is presented excluding the receivable amount from Abkhazia (Note 6)

Trade receivables

The Company's exposure to credit risk is influenced mainly by the individual characteristics of each customer. However, management also considers the demographics of the Company's customer base, including the default risk of the industry and country, in which customers operate, as these factors may have an influence on credit risk. Approximately 31% (2018: 46%) of the Company's revenue is attributable to sales transactions with a single customer, JSC EnergoPro Georgia. The Company's export sales are to Turkey, Russia, Armenia, and Azerbaijan, comprising nil, 47%, 20% and 33% respectively, of total export sales in 2019 (2018: Turkey – 58%, Russia - 21 %, Armenia - nil, and Azerbaijan - 21%).

The management of the Company established a credit policy under which each new customer is analysed individually for creditworthiness before the Company's standard payment and delivery terms and conditions are offered. The Company's review includes analysis of the information from external sources, when available.

As a result of the change in legislation from 1 September 2014 the Company acts as principal and bears all the credit risks for the sold balancing and guaranteed electricity. The Company is also responsible to make payment to the producers of the electricity for the produced and provided balancing and guaranteed electricity.

More than 90% of the Company's customers have been transacting with the Company for over for years, and losses have occurred infrequently. In monitoring customer credit risk, customers are grouped according to their credit characteristics, geographic location, aging profile, maturity and existence of previous financial difficulties. Trade receivables relate to the Company's wholesale customers. Current legislation does not envisage advance guarantees, respectively the Company does not require collateral in respect of trade receivables.

The Company establishes an allowance for impairment that represents its estimate of incurred losses in respect of trade receivables. The main components of this allowance are a specific loss component that relates to individually significant exposures, and a collective loss component established for groups of similar assets in respect of losses that have been incurred but not yet identified. The collective loss allowance is determined based on historical data of payment statistics for similar financial assets.

98% of the Company's trade receivables at the reporting date related to domestic wholesale customers. As at 31 December 2019 the Company had eight wholesale domestic customers (2018: four customers) comprising more than 65% (2018: 98%) of total trade receivables.

Impairment losses

A summary of the Company's exposure to credit risk for trade receivables:

GEL	Credit impaired	Gross 2019	Impairment 2019	Gross 2018	Impairment 2018
Low risk	No	64,720,325	(371,382)	73,788,666	(410,815)
High risk (note 9)	Yes	7,229,387	(6,982,298)	4,651,727	(4,651,727)
		71,949,711	(7,353,680)	78,440,393	(5,062,542)

In monitoring customer credit risk, customers are grouped according to their credit characteristics, including whether they are an individual or legal entity, aging profile, maturity and existence of previous financial difficulties.

Low risk - the counterparties have a strong capacity to meet its contractual cash flow obligations in the near term and adverse changes in economic and business conditions in the longer term may not likely reduce the ability of the customer to fulfil its contractual cash flow obligations. Weighted average loss rate for low risk grade is approximately 1% (2018: 1%).

High risk - the counterparties have a weak capacity to meet their contractual cash flow obligations in the near term and adverse changes in economic and business conditions in the longer term may likely increase the ability of the counterparties to fulfil their contractual cash flow obligations. Weighted average loss rate for high risk grade is approximately 90-100%.

The Company establishes an allowance for impairment that represents its estimate of expected losses in respect of trade and other receivables. The main component of this allowance is a collective loss component. The Company's trade receivables are mainly from the domestic customers who has long working experience with the Company and good credit history.

The movement in the allowance for impairment in respect of trade receivables during the year was as follows:

GEL	Impairment allowance	
	2019	2018
Balance at beginning of the year	(5,062,542)	-
Impairment loss recognized on non-credit impaired receivables	-	(410,815)
Impairment loss recognized on credit impaired receivables	(4,192,439)	(4,651,727)
Recovery of previously recognized impairments (note 9)	1,901,301	-
Balance at end of the year	(7,353,680)	(5,062,542)

An impairment rate of 100% was applied to gross trade and other receivables from retail customers overdue by more than 365 days, with lower impairment rates applied for ageing categories of trade and other receivables that are overdue for shorter periods. The allowance account in respect of trade and other receivables is used to record impairment losses unless the Company is satisfied that no recovery of the amount owing is possible; at that point the amount is considered irrecoverable and is written off against the financial asset directly.

(iii) Cash and cash equivalents

The Company held cash and cash equivalents of GEL 3,963,095 at 31 December 2019 (2018: GEL 12,828,155), which represents its maximum credit exposure on these assets. The cash and cash equivalents are held with a leading Georgian bank, with short term issuer default rating of B based on rating agency Fitch ratings.

Management does not believe that counterparty will fail to meet its obligations.

Impairment on cash and cash equivalents has been measured on a 12-month expected loss basis and reflects the short maturities of the exposures. The Company considers that its cash and cash equivalents have low credit risk based on the external credit ratings of the counterparties.

(iv) Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Company will encounter difficulty in meeting the obligations associated with its financial liabilities that are settled by delivering cash or another financial asset. The company's approach to managing liquidity is to ensure, as far as possible, that it will always have sufficient liquidity to meet its liabilities when due, under both normal and stressed conditions, without incurring unacceptable losses or risking damage to the Company's reputation.

Cash and cash equivalents are fully placed on the current account in the bank, which also contributes to the liquidity of the Company.

The following are the contractual maturities of financial liabilities, including estimated interest payments and excluding the impact of netting agreements.

31 December 2019	Carrying	Contractual	Less than
GEL	amount	cash flows	12 months
Non-derivative financial liabilities			
Lease liabilities	901,458	1,000,000	1,000,000
Trade and other payables	60,543,486	60,543,486	60,543,486
	61,444,944	61,543,486	61,543,486

31 December 2018	Carrying	Contractual	Less than
GEL	amount	cash flows	12 months
Non-derivative financial liabilities			
Trade and other payables	73,096,789	73,096,789	73,096,789

It is not expected that the cash flows included in the maturity analysis could occur significantly earlier, or at significantly different amounts.

(v) Market risk

Market risk is the risk that changes in market prices, such as foreign exchange rates, interest rates and equity prices will affect the Company's income or the value of its holdings of financial instruments. The objective of market risk management is to manage and control market risk exposures within acceptable parameters, while optimizing the return.

Currency risk

Based on the "Electricity (Capacity) Market Rules" issued by the Ministry of Energy and Natural Resources of Georgia, the Company is not exposed to significant currency risk.

(c) Capital management

Given the nature of the Company's operations, the Company does not have a formal capital management policy. In addition, the Company is not subject to externally imposed capital requirements.

17. Contingencies

(a) Litigation

In the opinion of management, there are no current legal proceedings or other claims outstanding, which could have a material effect on the result of operations or financial position of the Company and which have not been accrued or disclosed in these financial statements

(b) Taxation contingencies in Georgia

The taxation system in Georgia is relatively new and is characterised by frequent changes in legislation, official pronouncements and court decisions, which are sometimes unclear, contradictory and subject to varying interpretation. A tax year remains open for review by the tax authorities during the three subsequent calendar years, however under certain circumstances a tax year may remain open longer.

These circumstances may create tax risks in Georgia that are more significant than in other countries with more developed taxation systems. Management believes that it has provided adequately for tax liabilities based on its interpretations of applicable Georgian tax legislation, official pronouncements and court decisions. However, the interpretations of the relevant authorities could differ and the effect on these financial statements, if the authorities were successful in enforcing their interpretations, could be significant.

(c) Electricity purchase contracts

The Company has entered into contracts for the purchase of electricity to be produced by the new hydro-electric power stations, thermo-electric power stations and wind-electric power stations. In total 7 contracts (2018: 48 contracts) have been initiated electric power stations are under construction as of 31 December 2019 and planning to be finalised between 2020. In 2019 construction of eleven power stations were finalized (2018: five power stations). According to the management such contracts represent ‘Executory contracts’ and are not onerous contracts as defined in IAS 37 *Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets* and it is not possible to measure reliably the approximate amount of revenue and cost of sales which the Company will face after completion of the constructions and when the electric power stations will start generating electricity.

18. Related parties

(a) Parent and ultimate controlling party

The Company’s founder and ultimate controlling party is the Government of Georgia. The Company’s 100% parent company is JSC Partnership Fund (as state owned entity), however, the right of control of 100% of the Company’s shares are held by the Ministry of Energy and National Resources of Georgia.

JSC Partnership Fund issues publicly available IFRS financial statements.

(b) Transactions with key management personnel

(i) Key management remuneration

Key management received the following remuneration during the year, which is included in salaries and wages (see note 8):

GEL	2019	2018
Salaries and bonuses	<u>255,043</u>	<u>361,600</u>

(c) Transactions with Government of Georgia

JSC Partnership Fund has 100% (2018: 100%) of the shares and 100% of voting rights of the Company has Ministry of Energy and National Resources of Georgia (2018: 100%) and this ownership allows the Government significant influence over the Company. Additionally, the Company transacts in its daily operations with a number of entities that are either controlled, jointly controlled or under a significant influence by the Government of Georgia. The Company applies the exemption in IAS 24 *Related Party Disclosures* that allows to present reduced related party disclosures regarding transactions with government-related entities.

Collectively, but not individually, significant transactions

The Company operates in the energy sector dominated by entities directly or indirectly controlled by the Government of Georgia through its government-related entities.

These transactions are conducted in the ordinary course of Company’s business on terms comparable to those with other entities that are not government related. The Company has established procurement policies and approval processes for purchases of products and services, which are independent of whether the counterparties are government-related entities or not.

For the year ended 31 December 2019, management estimates that the aggregate amount of the Company's significant transactions with other government-related entities are at least 28% (2018: 38%) of its sales of balancing electricity and guaranteed capacity and 0.2% (2018: 1%) of its purchase of balancing electricity and guaranteed capacity.

19. Other investments

Georgian Energy Exchange JSC was established in December 2019, with equal shares of 50% participation of the Company and Georgian State Electrosystem JSC. Georgian Energy Exchange JSC is an operator of organized electricity markets and ensures establishment of daily markets. During 2019, the Company made an investment of GEL 302 thousand.

According to the terms of the agreement under which the entity is established, the management determined that the Company does not control Georgian Energy Exchange JSC. Thus, the entity is accounted as an investment in associate under the equity method as at 31 December 2019.

20. Subsequent events

Correction of prior periods actual and actual average losses

On 16 January 2020, the Company received a letter from Georgian State Electrosystem JSC informing the Company to correct actual and actual average loss quantities for the electricity delivered/consumed for the period from 1 August 2017 to 1 September 2019. In monetary terms the correction resulted in decrease in trade and other receivables and payables (balancing electricity) by GEL 2,011 thousand, out of which GEL 766 thousand related to purchased and sold electricity during 2019.

Considering the nature of the correction management treated the correction in 2020 as a non-adjusting event. Management believes that the original estimates to determine the electricity losses at each reporting dates were appropriate, as all facts and conditions (including acts and confirmations approved by counterparties) existed as of the reporting dates were considered in those estimates and that the calculations were performed in accordance with the Electricity (Capacity) Market Rules.

Change in parent company

According to the decision issued on 28 February 2020 by the Government of Georgia, the Company's immediate parent company Partnership Fund JSC will be replaced by Ministry of Economy and Sustainable Development of Georgia. According to this decision, the Company's ultimate parent company is the Government of Georgia, under the name of Ministry of Economy and Sustainable Development of Georgia.

Outbreak of COVID-19

On 11 March 2020, the World Health Organization (WHO) declared the COVID-19 coronavirus pandemic. The first case in Georgia was officially reported on 26 February 2020. As measures against spreading of the virus, Government of Georgia imposed various restrictions over activities within the country. The restrictions imposed at various times include ban on all cross-border travel, restriction over all travel within the country during specific hours, closing of all public transport, stopping all commercial activity except those which can be done distantly from home as well as except specific business (groceries, pharmacies, commercial banks, gas stations, post offices etc.).

The outbreak of COVID-19 and its rapid spread in the world, has caused substantial impact and changes to the business environment in all countries over the world, including Georgia, which resulted in announcement of the State of Emergency, on the basis of Decree of the President of Georgia dated 21 March 2020. As per the Decree the State of Emergency shall last until 21 April 2020; which is further prolonged till 22 May 2020.

The restrictions imposed by the Government of Georgia do not apply to any of the Company's operations.

New Market Concept

Under the order N246 by the Government of Georgia dated at 16 April 2020 new market concept was established. New market concept will be effective from 1 July 2021. Before this date, the Company will continue its operations in the same way and newly founded JSC Georgian Exchange Energy (note 19) will be working in the testing-mode. After 1 July 2021 the function of the Company will be following:

- purchase of electricity generated by the electricity producer providing public services, at the tariff established by the Georgian National Energy and Water Regulatory Commission and sale of purchased electricity for the purpose of earning income;
- if necessary, financial security of electricity consumption in the occupied territories of Georgia, taking into account this concept and the requirements of the relevant legislation;
- act as a wholesale public service organization and trade only with guaranteed electricity.

მმართველობითი ანგარიში

25 სექტემბერი 2020

ესკო-ს საქმიანობის მიმოხილვა

„ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ შესაბამისად, სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი“ (ესკო) ექსკლუზიურად ახორციელებს საბალანსო ელექტროენერგიითა და გარანტირებული სიმძლავრით ვაჭრობას, სეზონური საჭიროების მიხედვით ელექტროენერგიის იმპორტსა და ექსპორტს, ამასთანავე გვევლინება ახლად აშენებული ელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერგიის გარანტირებულ შემსყიდველად (ესკო ახორციელებს კანონმდებლობით განსაზღვრულ სხვა ფუნქციებსაც).

საანგარიშო პერიოდში სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ აქციების 100% სს საპარტნიორო ფონდის საკუთრებაში იყო, აქციების მართვის ხელშეკრულების საფუძველზე „საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო“ ახორციელებდა საწარმოს მართვის მიზნით წილის მფლობელთა ძირითად უფლებებსა და მოვალეობებს.

ელექტროენერგიის ბაზრის არსებული მოდელის მიხედვით ესკო ყიდულობს და ყიდის საბალანსო ელექტროენერგიას და გარანტირებულ სიმძლავრეს, ანუ იმ ელექტროენერგიას, რაც იქნა ფაქტიურად გამომუშავებული და ამავდროულად შესაბამისად მოხმარებულიც. ფაქტიურად, ესკოს მეშვეობით ხორციელდება ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის ხარჯის გენერირების იდენტური ოდენობით გადატანა მომხმარებელზე, რაც საშუალებას აძლევს ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორს სრულად მოახდინოს შეძენილი ელექტროენერგიისა და გარანტირებული სიმძლავრის ხარჯების კომპენსირება.

საბალანსო ელექტროენერგიის, ასევე გარანტირებული სიმძლავრის ყიდვა-გაყიდვა **ესკოსათვის არაა მომგებიანი საქმიანობა**, საბალანსო ელექტროენერგიის ფასი განისაზღვრება საბაზრო წესების შესაბამისად, საშუალო შეწონილი ღირებულების საფუძველზე ყოველგვარი სხვა ნამატის გარეშე, ანუ თვითღირებულებით. **ესკო თავისი საქმიანობისათვის იღებს მარეგულირებელი კომისიის მიერ დადგენილ საკომისიოს (მომსახურების საფასური), რომლის ოდენობა არაა დამოკიდებული მოგების მაჩვენებელზე.**

ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი არის ელექტროენერგიის გარანტირებული შესყიდვების ხელშეკრულების (PPA-ს) ხელმომწერი მხარე, რაც მოიცავს ახლად აშენებული ჰესებიდან გამომუშავებული ელექტროენერგიის გარანტირებულ შესყიდვის ვალდებულებებს, ძირითადად შემოდგომა-ზამთრის თვეებში, როცა ქვეყანაში ელექტროენერგიის მოხმარება მნიშვნელოვნად მეტია საქართველოში გამომუშავებული ელექტროენერგიის მოცულობასთან შედარებით.

ესკო არ მონაწილეობს ინვესტორთან გასაფორმებელ მემორანდუმში ფასის და შესასყიდი პერიოდის განსაზღვრის პროცესში. იგი მთავრობასა და ინვესტორს შორის მიღწეული შეთანხმებით, მემორანდუმებში ასახული პირობების გათვალისწინებით ინვესტორთან აფორმებს ელექტროენერგიის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებას.

ხაზგასასმელია და არსებითი ის გარემოება, რომ აღნიშნული სადგურებიდან ესკოს მიერ ელექტროენერგიის შესყიდვისა და გაყიდვის სქემა არსებითად არ განსხვავდება გენერაციის სხვა ობიექტებიდან ელექტროენერგიის შესყიდვისა და რეალიზაციის სქემისაგან.

ესკოს ფინანსური მდგრადობა

კომპანიას გააჩნია მდგრადი ფინანსური მდომარეობა. მტკიცე საგადამხდელო დისციპლინა. ფინანსური მდგრადობა დაკავშირებულია სხვადასხვა მაჩვენებლებთან: საიმედო მონაცემებთან, რომელიც მნიშვნელოვანია მოხმარებისთვის და სარგებლიანი ინფორმაციისთვის, გადაწყვეტილებების მიღებისა და შედეგისათვის. ესკო ცდილობს გააჩნდეს ყოველთვის სრული, დროული, ზუსტი, გასაგები და მნიშვნელოვანი, საიმედო ინფორმაცია. ესკოს წინდახედული და სამართლიანი მიდგომებისა და შეფასებების ჩამოყალიბება, ასევე ფინანსური რესურსების მიზნობრივი და ეფექტური გამოყენება სექტორის მდგრადობის ხელშემწყობია. აღნიშნული ვლინდება სექტორის სხვა კომპანიებთან ურთიერთობის, მაკონტროლებელი ორგანოებისა და აუდიტის ანალიზის შეფასებაზე დაყრდნობით.

საკრედიტო და ლიკვიდურობის რისკი

კომპანიას თავისი ჩვეულებრივი საქმიანობის ფარგლებში გააჩნდა და გააჩნია საკრედიტო რისკი. ეს არის კომპანიის ფინანსური დანაკარგის რისკი, როდესაც მომხმარებელი (ფინანსური ინსტრუმენტის ხელშემკვრელი მხარე) არ შეასრულებს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს ესკოსათვის კუთვნილი თანხის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით. საკრედიტო რისკი კომპანიას ძირითადად წარმოეშება მიმდინარე სავაჭრო მოთხოვნებიდან.

კომპანიას გააჩნია საკრედიტო პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც ხორციელდება თითოეული მომხმარებლის გადახდისუნარიანობის ანალიზი, რომელიც მოიცავს ინფორმაციის შემოწმებას გარე რესურსებიდან, მათი ხელმისაწვდომობის შემთხვევაში. საწარმოებთან სისტემატური ურთიერთობა, არსებული პრობლემის განხილვა მათთან ერთად და მოცემული რისკების შემცირება.

ასევე, მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე მიმართავს ღონისძიებებს საკრედიტო რისკების შემცირების მიზნით, რაშიც იგულისხმება:

ფინანსური ვალდებულების დროულად შეუსრულებლობის შემთხვევაში პირგასამტეხლოს დარიცხვა. წერილობითი გაფრთხილებები და ელექტრონურგოების მიწოდების შეწყვეტის ან შეზღუდვის ღონისძიებების გამოყენება („ელექტრონურგოების (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ და სტანდარტული ხელშეკრულებების პირობების შესაბამისად).

სასამართლოში სარჩელის შეტანა თანხის იძულებით გადახდევინებაზე.

მომხმარებელთა 90%-ზე მეტს სამ წელზე მეტია საქმიანი ურთიერთობა ესკოსთან და ზარალს იშვიათად აქვს ადგილი. კომპანია საკრედიტო რისკის დაბალი მაჩვენებლის მატარებელია (მოვლენის დადგომის ალბათობა 10 წლის განმავლობაში ორი მომხმარებელი). აღნიშნულმა ზარალმა გავლენა არ მოახდინა ორგანიზაციის სტრატეგიულ განვითარებასა და საქმიანობაზე.

საკრედიტო რისკი არსებობს აფხაზეთში მოხმარებული საბალანსო ელექტროენერგიის დავალიანებაზეც. „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ 38-ე მუხლის მე-2-ე პუნქტის შესაბამისად, აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერგიის მიწოდება ხორციელდება ენგურჰესისა და ვარდნილჰესების კასკადის ჰიდროელექტროსადგურები მიერ. იმ შემთხვევაში, თუ აფხაზეთის ტერიტორიაზე ელექტროენერგიის მიწოდება ხდება სისტემის კომერციული ოპერატორის მიერ შესყიდული ელექტროენერგიის ხარჯზე, ენგურჰესი და ვარდნილჰესების კასკადი ვალდებული არიან მომდევნო საანგარიშო პერიოდებში მიაწოდონ სისტემის კომერციულ ოპერატორს ეკვივალენტური რაოდენობის ელექტროენერგია. *სისტემის კომერციული ოპერატორი უფლებამოსილია აღნიშნული ელექტროენერგია გაყიდოს მის მიერ ნაყიდი და აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიწოდებული ელექტროენერგიის ფასად.*

ესკო აფხაზეთში მოხმარებული ელექტროენერგიის დაბრუნების შემდგომ იწყებს რეალიზაციას ანუ გაყიდვას. ამ ოპერაციით აფხაზეთში მიწოდებული ელექტროენერგიის ხარჯი აკუმულირებას ახდენს ექსპორტის ან საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაციის თვითღირებულებაში, რის შემდგომაც ხდება აფხაზეთში საბალანსოს ელექტროენერგიის მოხმარების ხარჯის ამოღება.

სისტემის კომერციული ოპერატორის ხარჯის დროულად ამოღებისათვის ამ შემთხვევაში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება, ესკოს, ენგურჰესსა და ვარდნილჰესებს შორის გაფორმებულ, ელექტროენერგიის დაბრუნების გრაფიკების შესრულებას, რადგან მხოლოდ ამ წესით დაბრუნებული ელექტროენერგიის გადაყიდვა იძლევა შესაბამისი თანხის ამოღების და საკრედიტო რისკების გადაზღვევის საშუალებას.

ბაზრის წესების აღნიშნული ნორმით, საბალანსო ელექტროენერგიის რეალიზაცია, რაც აფხაზეთს მიეწოდა, ენგურჰესის და ვარდნილჰესების მიერ დაბრუნების დროს (ანაზღაურების გარეშე), თავსდება შესაბამის სამართლებრივ მოთხოვნებში: ენგურჰესის და ვარდნილჰესების მიერ ვალდებულებაა, მიაწოდოს აფხაზეთს ელექტროენერგია უსასყიდლოდ და ესკო საბალანსო ელექტროენერგიის დაბრუნების დროს, აწვდის შიდა მომხმარებლებს ამ ელექტროენერგიას ბაზრის წესების მოთხოვნით, არსებული საშუალო შეწონილი ფასით.

აღნიშნული ბაზრის წესების აღნიშნული ნორმის განხორციელება, საბალანსო ელექტროენერგიის, აფხაზეთში მოხმარებისა და დაბრუნების შედეგად, არ იწვევს რაიმე სახის დამატებით ხარჯებს.

ასევე, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტის ცვლილებათა მიხედვით, სტანდარტი მე-9, რომელიც ანაცვლებს ბასს 39 ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება (ბასს 39) 2018 წლის 1 იანვრიდან, გაუფასურების ზარალის რეზერვები ეფუძვნება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღრიცხვის მოდელს და არა დამდგარი ზარალის აღრიცხვის მოდელს.

ფასს --9-ის მიხედვით კომპანიამ საკრედიტო ზარალი შეფასება მოახდინა ინდივიდუალურ დონეზე სადაც რისკის დონე მაღალია, ანუ ფინანსურ აქტივებზე ზარალი უკვე დამდგარია და მისი გამოთვლის გზა განსხვავდება მომავალში მოსალოდნელი ზარალის გამოთვლის გზისაგან, იგი მიკუთვნებული იქნა მე-3 სტადიის რისკის პოზიციაზე, სადაც ზარალი 100%-ის ტოლია და რომელმაც ფაქტობრივად კომპანიის მოგების მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად შეამცირა.

საკრედიტო ზარალი, რისკის პოზიცია იქ სადაც არ არის მნიშვნელოვანი, გაუფასურება შეფასდა ჯგუფურ დონეზე.

ფასს 9-ის მიხედვით საწარმომ შეფასებების მომენტში გამოიყენა საკრედიტო ზარალის აღრიცხვის ყველა გონივრული და ღირებული დასაბუთებული ინფორმაცია წარსულ მოვლენებზე, მიმდინარე მდგომარეობაზე და შესაბამისად მომავალი ეკონომიკური მდგომარეობაზე დაყრდნობით, რომლის მიხედვით მომზადდა დასაბუთებული, არგუმენტირებული განმარტებები და შეფასებები.

ლიკვიდურობის მართვისას ესკოს მიდგომა არის, რამდენად შესაძლებელია გადამოწმება იმისა, რომ ვალდებულებების გაჩენისას ყოველთვის ჰქონდეს დავალიანების შესაბამისი ლიკვიდურობა.

ლიკვიდურობის კუთხით არსებული რისკების გავლენის შემცირებას ხელს უწყობს პარტნიორის მიერ წმინდა მოგების სახით საწარმოს განკარგულებაში დატოვებული ფინანსური სახსრები. მოგების მაჩვენებლის ფორმირება ხდება ესკოს მიერ წლის მანძილზე განხორციელებული ექსპორტის ოპერაციებიდან და ამ ოპერაციების განხორციელებაზე დამოკიდებული ესკოს მოგების მაჩვენებელი, შესაბამისად საწარმოს საბრუნავი სახსრების მოცულობა.

ფულადი სახსრები მთლიანად განთავსებულია მიმდინარე ანგარიშზე ბანკში, რომელიც ამყარებს კომპანიის ლიკვიდურობას.

სავალუტო რისკი

კომპანიას გააჩნია სავალუტო ოპერაციები. ესკო სენსიტიური იყო სავალუტო კურსის ცვლილებების მიმართ. აღსანიშნავია, რომ 2014 წლის ბოლოს „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესებში“ შესულმა ცვლილებამ, რომლის მიხედვითაც ესკოს მიერ იმპორტირებულ ელექტროენერგიაზე წარმოქმნილი საკურსო სხვაობა აისახება რეალიზებული საბალანსო ელექტროენერგიის ფასში, პრაქტიკულად ნულამდე დაიყვანა სავალუტო რისკი.

სხვა ოპერაციები

საანგარიშო პერიოდის შედეგებით ესკოს გააჩნდა სესხები, კრედიტები და სხვა ანალოგიური სახის ვალდებულებები საფინანსო ინსტიტუტების მიმართ.

არ აქვს გაცემული გარანტიები ან საგარანტიო წერილები, არ ერიცხება ავანსად გადახდილი თანხები. მნიშვნელოვანია, რომ კომპანიის აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდება მათი საბალანსო ღირებულებებისგან.

ესკო თავისი საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით არ/ვერ იღებს გადაწყვეტილებებს განსახორციელებელი სავაჭრო ოპერაციებთან დაკავშირებულ ისეთ კარდინალურ თემებზე, როგორიცაა ელექტროენერგიის და გარანტირებული სიმძლავრის შესასყიდი ან გასაყიდი ფასების განსაზღვრა, მყიდველი და გამყიდველი საწარმოების შერჩევა, ფასდათმობების განხილვა, გადასახდელების გადაკისრება ან გადავადება და ასე შემდეგ. ყველა ასეთი საკითხი რეგულირდება მოქმედი კანონდებლობის მიხედვით (გარდა ექსპორტის ოპერაციებისა), შესაბამისდ არ წარმოადგენს ესკოს მენეჯერული გადაწყვეტილების საგანს, რაც თავის მხრივ ამცირებს ასეთი გადაწყვეტილებებიდან რისკების წარმოშვების ალბათობას.

ენერგეტიკის სფეროში დაგეგმილი რეფორმების შესახებ

ენერგეტიკის სექტორში დაგეგმილი რეფორმების ხელშეწყობის ფარგლებში, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 24.12.2018 წ. N1-1/605 ცვლილებების შეტანის თაობაზე ბრძანებით დამტკიცდა “ელექტროენერგიის ბაზრის მოდელის კონცეფცია“, რომლის მიზანი არის ელექტროენერგიის ბაზრის ისეთი სტრუქტურის შექმნა, რომელიც როგორც საბითუმო, ისე საცალო ბაზრებზე, უზრუნველყოფს გამჭვირვალე და საინვესტიციო გარემოს შექმნას. ის უზრუნველყოფს ორგანიზებული ბაზრების, მათ შორის დღით ადრე, დღიური და საბალანსო ბაზრების ჩამოყალიბებას; გარდამავალ პერიოდში განსახორციელებელ ღონისძიებების განსაზღვრას;

ასევე, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრის 2019 წლის 28 სექტემბრის N1-1/465 ბრძანების მე-2 პუნქტის თანახმად, სს “საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემას“ და სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორს“ დაევალით საწარმოს დაფუძნება 50-50% წილობრივი მონაწილეობით. აღნიშნული ბრძანებით დაფუძნდა შვილობილი კომპანია სს “საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟა“, რომლის დაფუძნების მიზანი არის, ენერგეტიკის სექტორში მიმდინარე და დაგეგმილი რეფორმების ხელშეწყობა, დღით ადრე და შემდგომი დღიური ბაზრების ფორმირების, ბაზრის ოპერატორის ჩამოყალიბებისთვის საჭირო ღონისძიებების მომზადება და კოორდინაცია.

2019 წლის 29 ნოემბერს, აქციონერებმა, სს “საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ“ და სს “ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულმა ოპერატორმა“ საერთო კრების ოქმით დაამტკიცეს, სს “საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟის“ წესდება და სამელოთვალეურო საბჭო.

ზაზა დვალიშვილი

გენერალური დირექტორი

2019 წლის 29 ნოემბერს, აქციონერებმა, სს "საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემამ" და სს "ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციულმა ოპერატორმა" საერთო კრების ოქმით დაამტკიცეს, სს "საქართველოს ენერგეტიკული ბირჟის" წესდება და სამელთვალყურო საბჭო.

ზაზა დვალიშვილი

გენერალური დირექტორი

სანოტარო მოქმედების
რეგისტრაციის ნომერი

N200770966

სანოტარო მოქმედების
რეგისტრაციის თარიღი

29.09.2020 წ

სანოტარო მოქმედების
დასახელება

დოკუმენტის თარგმანზე დიპლომირებული მთარგმნელის
ხელმოწერის დამოწმება

ნოტარიუსი

ლანა მაჭავარიანი

სანოტარო ბიუროს მისამართი

ქალაქი თბილისი, შ. რუსთაველის გამზ. N 46, სართული 2

სანოტარო ბიუროს ტელეფონი

(+995) 595 10 16 08

სანოტარო მოქმედების

31221177956020

ინდივიდუალური ნომერი

მე, ნოტარიუსი ლანა მაჭავარიანი, რომლის სანოტარო ბიურო მდებარეობს მისამართზე: ქ. თბილისი, შ. რუსთაველის გამზ. #46, სართული 2-ში.
ვამოწმებ ინგლისური ენის დიპლომირებული მთარგმნელის სოფიო კაპანაძის (დაბადებული: 08.02.1991 წ, დაბადების ადგილი: ქ. თბილისი, პირადი ნომერი: 01008047830, პირადობის მოწმობა № # 113IL59605, გაცემულია 12.06.2015 წ., მცხოვრები: თბილისი, ამაშუკელის 16) ხელმოწერის სინამდვილეს წინამდებარე დოკუმენტის, ინგლისური ენიდან ქართულ ენაზე თარგმანს. თარგმანმა წარმოადგინა ენის ცოდნის დამადასტურებელი დოკუმენტი: დიპლომი M № 19GE000656KAPS001G, გაცემულია 12.08.2019 წ., BRITISH COUNCIL, IELTS TEST მიერ, თარგმანს ცოდნის საქმის (ინგლისური ენა) სპეციალობით.
მე, თარგმანი გავაფრთხილე თარგმანობის გამომრიცხავი გარემოებებისა და იმ პასუხისმგებლობის შესახებ, რომელიც მოჰყვება არაზუსტ თარგმანს, თარგმანმა ჩემს წინაშე განაცხადა, რომ ჯეროვნად ფლობს ინგლისურ ენას და უზრუნველყო ზუსტი თარგმანი. მისთვის ცნობილია, რომ პასუხსაგებს თარგმანის სისწორეზე და ხელი მოაწერა ჩემი თანდასწრებით.
გადახდილია სანოტარო მომსახურების საზღაური (წინამდებარე დოკუმენტის 3 ვგზემპლარზე შესრულებული 126 ხელმოწერის დამოწმებისათვის) 252 ლარი, (თანახმად საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბერს დადგენილების #507-ის 31-ე მუხლისა), დარეგისტრაციის საფასური 2 (ორი) ლარი (თანახმად საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბერს დადგენილების #507-ის 39-ე მუხლისა): _ სულ გადახდილია 254 ლარი და 00 თეთრი.

ნოტარიუსი

ლანა მაჭავარიანი

სანოტარო მოქმედების და სანოტარო აქტის შესახებ ინფორმაციის (მისი შექმნის, შეცვლის და/ან გაუქმების შესახებ) მიღება-გადმოწმება შეგიძლიათ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ვებ-გვერდზე: www.notary.ge ან/ან შეგიძლიათ დარეკოთ ტელეფონზე: +995(32) 2 66 19 18

საგარეო ურთიერთობების
მინისტროს
საგარეო ურთიერთობების
მინისტროს
საგარეო ურთიერთობების
მინისტროს

